

ماهنامه فرهنگی بین المللی "طنین"

شماره ۱۹: دی ماه ۱۴۰۳

مجله الکترونیکی اداره کل مبادلات فرهنگی و سازمان های بین المللی (سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی)

نشانی: سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی - ساختمان شماره ۲، طبقه سوم
تهران، خیابان ولیعصر - پایین تر از متروی جهاد - نبش کوچه بهرام مصیری پلاک ۱۹۲۴
کد پستی ۱۴۱۵۸۹۳۹۱۷

مدیر مسئول: حمید مصطفوی

سر دبیر: ابوالفضل ربیعی

ناظر: مهرداد رخشنده

همکاران همراه طنین ۱۹: طاهره جهان پرور، مهدی نظری، زهرا حسین پور

تلفن تماس:

+۲۱-۸۸۹۰۳۰۰۱

+۲۱-۸۸۸۹۳۷۱۲

نمبر:

+۲۱-۸۸۸۹۷۶۶۲

آدرس پست الکترونیک: iranculturaldiplomacy@icro.ir

فهرست

۴	مقدمه
۵	گزیده اخبار و مطالب مرتبط با سازمان های بین المللی فرهنگی با عضویت جمهوری اسلامی ایران
۵	حوزه سازمان آموزشی، علمی فرهنگی سازمان ملل متحد یونسکو
۵	پیشبرد دیپلماسی علمی و فرهنگی از اهداف کلیدی کمیسیون ملی یونسکو
۶	شبکه شهرهای خلاق و یادگیرنده عاملی موثر در توسعه پایدار و بهبود کیفیت زندگی شهروندان
۷	اجرای طرح فرهنگ و خلاقیت برای غرب بالکان
۸	یونسکو شریک ممتاز جی ۲۰ در سال ۲۰۲۵ با تمرکز بر هوش مصنوعی
۹	رشت، اولین شهر خلاق خوراک شناسی ایران در سازمان جهانی یونسکو
۱۰	پیشنهاد تاسیس دهکده فرهنگی در استان گیلان
۱۱	حوزه سازمان همکاری های اقتصادی اگو و مؤسسه فرهنگی اگو
۱۱	همکاری مراکز فرهنگی ایران با بنیاد فرهنگی ایندوس و بنیاد علمی اگو در جشنواره ادبیات زبان های مادری
۱۱	گشایش نمایشگاه خوشنویسی و هنرهای تصویری کشورهای اگو با حضور ایران در اسلام آباد
۱۲	رایزن فرهنگی ایران در پاکستان همکاری فرهنگی پیشران فعالیت های اقتصادی
۱۳	حوزه بریکس
۱۳	آمادگی ایران برای میزبانی از رویدادهای گردشگری بریکس
۱۴	توسعه استانداردهای مشترک کشورهای عضو بریکس در زمینه هوش مصنوعی
۱۵	حوزه سازمان همکاری های اسلامی
۱۵	استقبال سازمان همکاری های اسلامی از توافق آتش بس در نوار غزه
۱۵	اعلامیه سازمان همکاری های اسلامی اسلام آباد در مورد آموزش دختران
۱۶	دیدار دبیر کل سازمان همکاری اسلامی با سرکنسول جدید آمریکا در جده
۱۶	حوزه سازمان علمی، فرهنگی و آموزشی اسلامی - آیسسکو
۱۶	بازدید هیئت عالی رتبه آیسسکو در پایان زانویه از تونس
۱۷	گفتگوی مدیر کل آیسسکو و وزیر فرهنگ مصر در مورد فرهنگ خلاق و ترویج نوآوری
۱۸	ملاقات مدیر کل آیسسکو با وزیر فرهنگ لبنان
۱۸	سیزدهمین کنفرانس وزرای فرهنگ آیسسکو در جده
۱۹	حوزه مرکز تحقیقات فرهنگ هنر و تاریخ اسلامی - ایرسیکا
۱۹	هفته میراث فرهنگی در ازبکستان مشارکت دولت ها، ادیان، شخصیت ها و تمدن ها
۱۹	پنجمین دوره مسابقات بین المللی هنرهای اسلامی ایرسیکا در شهرداری قونیه
۲۰	همایش حسام الدین صیغناقی و پیروان او در دوران طلایی
۲۰	سمپوزیوم بین المللی "آثار زبان، بلاغت و ادبیات عرب در قرن هشتم و چهاردهم"
۲۱	حوزه مجمع فقه اسلامی
۲۱	تمجید دبیر کل مجمع فقه اسلامی از تحصیل دختران در عربستان سعودی
۲۲	ملاقات دبیر کل مجمع جهانی فقه اسلامی با وزیر امور مذهبی مالزی
۲۲	حوزه انجمن های دوستی و سازمان های مردم نهاد

۲۲ مراسم شب یلدا و جشن میلاد حضرت زهرا (س) به میزبانی انجمن دوستی ایران و ژاپن

۲۳ برگزاری نمایشگاه خیره توسط انجمن بانوان دیپلماتیک وزارت امور خارجه

۲۴ آغاز فعالیت گروه مطالعات قومی در انجمن انسان شناسی ایران

۲۴ برگزاری همایش ملی «جهان ایرانی؛ سلوکی و اشکانی» با همکاری جامعه باستان شناسی ایران و انجمن ایران شناسی

۲۵ بازدید انجمن خلق چین برای دوستی با کشورهای خارجی

۲۵ دیدار معاون وزیر امور خارجه با رئیس انجمن دوستی ژاپن و چین

۲۶ بازدید هیئت انجمن دوستی هانوی ویتنام - هند از سفارت ویتنام

۲۶ سیزدهمین نشست سالانه انجمن های دوستی کره و لائوس

۲۷ تأسیس «انجمن صربی دوستداران ایران»

۲۷ مقالات حوزه موافقتنامه ها و سازمان های بین المللی

۲۷ نقش سازمان های بین المللی در توسعه حقوق بین الملل: یک ارزیابی تحلیلی از سازمان ملل متحد

۴۰ بررسی رویکردهای چند جانبه گرایی چین با تأکید بر توسعه زیر ساختها و نهادهای بین المللی

۴۸ آینده هوش مصنوعی در اختیار بریکس

۵۶ معرفی سازمان های بین المللی و انجمن های مردم نهاد

۵۶ بنیاد علمی اکو

۵۷ انجمن فرهنگی ایندوس

۵۷ انجمن مدنی بریکس

۵۹ اهم اقدامات اداره کل مبادلات فرهنگی و سازمان های بین المللی در دی ماه ۱۴۰۳

۵۹ گزارش عملکرد اداره موافقت نامه ها و هماهنگی دستگاههای فرهنگی

۵۹ الف) تنظیم و پیگیری اسناد فرهنگی اعم از موافقتنامه و برنامه مبادلات و تفاهم نامه های فرهنگی بین جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها ..

۶۰ ب) انجام امور مربوط به کمیسیون های مشترک همکاری اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با سایر کشورها

۶۰ ج) انجام امور مربوط به برگزاری کمیته های مشترک فرهنگی بین جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها

۶۰ د) رسیدگی به امور تفاهم نامه های سایر دستگاههای فرهنگی با طرف خارجی

مقدمه

همکاران و خوانندگان عزیز و ارجمند، ماهنامه پیش روی تلاشی مخلصانه و مجدانه در راستای ادای وظایف بخشی سازمانی "اداره کل مبادلات فرهنگی و سازمان های بین المللی" می باشد تا با عنایت به عمر نه چندان طولانی این اداره کل و آگاهی بخشی به گستره خطیر مأموریت های سازمانی، وظایف محوله خویش را تا حد ممکن با دیگر بخش ها و همکارانمان در سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی به اشتراک بگذاریم.

مطابق با ماهیت اهداف و وظایف فرهنگی بین المللی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و به تبع آن اداره کل مبادلات فرهنگی و سازمان های بین المللی، نهادهای فرهنگی از جمله؛ علمی و آموزشی اکو (مؤسسه فرهنگی اکو، بنیاد علمی اکو و مؤسسه آموزشی اکو)، نهادهای دینی فرهنگی سازمان همکاری اسلامی (آیسیکو، ایرسیکا، مجمع فقه اسلامی و مجمع جوانان همکاری اسلامی)، بخش فرهنگی پیمان شانگهای، بریکس و البته یونسکو در اولویت اول مأموریتی این اداره کل قرار دارند. قرارداد های فرهنگی بین المللی میان جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها در قالب موافقت نامه ها، تفاهم نامه ها و برنامه مبادلات فرهنگی مشترک از دیگر وظایف عمده این اداره کل می باشد که در ماهنامه "فرهنگی بین المللی طنین" به شیوه های مختلف به منظور انعکاس تحولات و تبیین این دو حوزه خطیر وظایف سازمان به آن خواهیم پرداخت. بدون تردید انتقادات و پیشنهادهای صمیمانه و سازنده همکاران و خوانندگان محترم می تواند ما را در ادامه و پیشبرد و نیل کمی و کیفی به این هدف، کمک شایان نماید.

لذا این اداره کل بر اساس شرح وظایف مصوب، در تلاش است، به منظور شناسایی و شناساندن سازمان های بین المللی، سازمان های مردم (NGOs)، انعکاس اخبار، رویدادهای فرهنگی و فعالیت نمایندگی های فرهنگی جمهوری اسلامی و سازمان های بین المللی، انعقاد و اجرایی سازی مفاد اسناد همکاری های فرهنگی بین المللی جمهوری اسلامی ایران در عرصه بین الملل؛ از خردادماه ۱۴۰۲ "ماهنامه فرهنگی بین المللی طنین" را با هدف تولید ادبیات تخصصی در موضوعات مرتبط با سازمان های فرهنگی بین المللی و همچنین تسهیل ارتباطات و همکاری نمایندگی های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور با سازمان های بین المللی و گسترش روابط فرهنگی دوجانبه و چندجانبه، منتشر نماید. امید است این ماهنامه خبری تدوین شده، تصویری هر چند کلی از فعالیت های فرهنگی سازمان های بین المللی و بهره گیری از ظرفیت های اسناد همکاری فرهنگی فراهم نماید. بدون شک تدوین و انتشار ماهنامه خبری و تحلیلی جامع برای ارزیابی و رصد فرهنگی و کنکاش ابعاد مختلف آن، از پیچیدگی فراوانی برخوردار است که نیازمند بهره گیری از نظرات سازنده رایزنان فرهنگی، کارشناسان روابط فرهنگی، محققان و علاقه مندان حوزه دیپلماسی عمومی و فرهنگی می باشد. بر آن هستیم در راستای این هدف و طی طریق مناسب، با نهایت سعی خویش و اهمیت بخشی عملی و عینی به این امر مهم، با تمامی بخش های زیر مجموعه سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و ان شاءالله ارکان مدیریت های تصمیم ساز و تصمیم گیرنده کشورمان بطور فزاینده تری همدستان و متفق شویم.

گزیده اخبار و مطالب مرتبط با سازمان های بین المللی فرهنگی با عضویت جمهوری اسلامی ایران

حوزه سازمان آموزشی، علمی فرهنگی سازمان ملل متحد یونسکو

پیشبرد دیپلماسی علمی و فرهنگی از اهداف کلیدی کمیسیون ملی یونسکو

به مناسبت گرامی داشت هفته رشت، نخستین و بزرگترین نمایشگاه کافه، رستوران و صنایع وابسته با حضور دکتر حسن فرطوسی، دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو در ایران؛ محمدحسن رنجبران، مشاور وزیر امور خارجه؛ هادی حق شناس، استاندار؛ رحیم شوقی، شهردار و محمدحسین واثق کارگرنیا رئیس و اعضای شورای اسلامی شهر رشت؛ جون پیو کیم، سفیر کره جنوبی؛ خیری عمر، سفیر مالزی؛ نورالدین محمد، سفیر سریلانکا؛ هوروچ کریستین، کنسول رومانی؛ سعد خان، رئیس مرکز فرهنگی و جسور رجباف، مدیر گردشگری سازمان اکو در تهران؛ محمد جعفری ملک، رئیس مرکز هماهنگی های فرهنگی گفت و گوی همکاری آسیا؛ علی یارمحمدی، نماینده منطقه جنوب و جنوب شرق آسیا؛ حمیدرضا غلامزاده، دبیر کل مجمع شهرداران آسیایی و جمعی از مسئولان شهری و استانی، در محل دائمی نمایشگاه های بین المللی گیلان افتتاح شد. در این نمایشگاه، تجهیزات مدرن کافه و رستوران، صنایع دستی مرتبط، نوآوری های خوراک شناسی، محصولات محلی و صنایع دستی در غرفه های مختلف به نمایش گذاشته شد.

این رویداد با هدف معرفی ظرفیت ها و توانمندی های صنعت کافه، رستوران و صنایع وابسته، ترویج فرهنگ خوراک شناسی و تثبیت جایگاه رشت به عنوان نخستین شهر خلاق خوراک ایران در سازمان جهانی یونسکو برگزار شد.

دکتر هادی حق شناس، استاندار گیلان در این مراسم با ابراز خرسندی از افتتاح بزرگترین نمایشگاه کافه، رستوران و صنایع وابسته در رشت اظهار کرد: به همه سفرای کشورهای خارجی در این نمایشگاه تبریک و خیرمقدم می گویم و امیدوارم بتوانیم ظرفیت های گیلان را به آنان معرفی کنیم. وی با اشاره به ظرفیت بالقوه گیلان در حوزه طبیعت گردی گفت: آب، هوا و خاک سه عنصر بسیار مهم در زندگی هستند؛ به طوری که در گیلان یک و نیم برابر میانگین بارش جهان باران می بارد و باید از این فرصت نهایت بهره را ببریم.

استاندار گیلان یکی از اهداف برپایی این نمایشگاه را معرفی ظرفیت های استان در حوزه های مختلف دانست و افزود: این نمایشگاه با هدف معرفی توانمندی های استان، پیوند بین تولیدکننده و تجار و آشنایی با اصول بازاریابی برپا شده است.

در آیین گشایش این جشنواره و در دیدار سفرای کشورهای خارجی با شهردار و دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو در ایران، دکتر حسن فرطوسی، دبیرکل کمیسیون ملی، ضمن اشاره به اهمیت حفظ تنوع فرهنگی و سنت های محلی، بر نقش حیاتی شبکه شهرهای خلاق یونسکو در ترویج این اهداف اشاره کرد.

وی اظهار داشت: کمیسیون ملی یونسکو در ایران، آمادگی کامل دارد تا از شهرهای خلاق، پروژه ها و ابتکارات فرهنگی آن ها حمایت کند و همکاری های لازم را با یونسکو و دیگر نهادهای ملی و بین المللی داشته باشد؛ هدف ما این است که میراث فرهنگی غنی و متنوع ایران، نه تنها به طور مؤثر حفظ شود، بلکه در سطح جهانی شناخته و ترویج شود. دکتر فرطوسی همچنین بر اهمیت نقش کمیسیون ملی در تسهیل و هماهنگی روابط میان سازمان های ملی و یونسکو تأکید کرد و خاطر نشان ساخت که یکی از اهداف کلیدی این سازمان، پیشبرد دیپلماسی علمی و فرهنگی است.

دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو در پایان اذعان داشت که دیپلماسی فرهنگی، به ویژه در دوران کنونی که جهان با چالش های متعددی روبه رو است، اهمیت ویژه ای دارد و می تواند نقش مؤثری در تقویت تفاهم و همبستگی جهانی ایفا کند.

شبکه شهرهای خلاق و یادگیرنده عاملی مؤثر در توسعه پایدار و بهبود کیفیت زندگی شهروندان

سمینار و دوره آموزشی «بازاندیشی در زیست شهری و برند شهر با تمرکز بر نوآوری و صنایع خلاق نوپدید برای توسعه شهرها»، با محوریت راهبردهایی برای حمل و نقل شهری کم کربن، فراگیر و ایمن با هدف ارتقای دانش شهری و تبادل تجربیات جهانی، با حضور دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو در ایران و میهمانانی از شهرهای بجنورد، کرمان، شیراز، اهواز، زاهدان، کرج و تهران و همچنین مهمانانی از کشورهای ترکیه، پاکستان، ساحل عاج و... توسط مرکز بین المللی آموزش متروپلیس مشهد و به میزبانی شهر یادگیرنده مشهد، برگزار شد.

اتحادیه کلان شهرهای مهم جهان موسوم به «متروپلیس سال ۱۹۸۴ میلادی با ۱۳۷ عضو و با هدف ارائه راه حل برای مشکلات کلان شهرها، به ابتکار شهرداری پاریس، تاسیس شد و در سال ۱۹۸۵ در مونترال کانادا آغاز به کار کرد.

در آیین گشایش این برنامه که در هتل همای مشهد برگزار شد، دکتر حسن فرطوسی، دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو در ایران، دکتر قلندر شریف، شهردار مشهد مقدس، دکتر مهدی ناصحی، رئیس شورای اسلامی شهر مشهد مقدس، جوردی واکوئر، دبیرکل انجمن جهانی کلان شهرهای متروپلیس در قالب یک پیام ویدیویی، مهمت دومان، دبیرکل شهرهای متحد و دولت های محلی - خاورمیانه و غرب آسیا، با موضوع «نوآوری و صنایع خلاق رویکرد نوپدید برای توسعه شهرها»؛ دکتر شهریار افندی زاده زرگری، استاد دانشگاه علم و صنعت، با موضوع «مدیریت تقاضای سفر در کلان شهرها به عنوان یک سیاست راهبردی برای سامان دهی ترافیک شهری» به ایراد سخنرانی پرداختند.

دکتر فرطوسی در اظهارات خود عنوان کرد: زیست شهری ناظر به ارتقای کیفیت در شهرها است و شامل عوامل متعددی مانند محیط زیست، حمل و نقل، مسکن و خدمات عمومی است.

دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو در ایران، ادامه داد: با توجه به افزایش جمعیت شهری و پیچیدگی های ناشی از آن، بازاندیشی در این زمینه ضروری است تا بتوانیم شهرهایی پایدار و انسان محور ایجاد کنیم. از دیدگاه یونسکو، زیست شهری نه تنها ناظر به عوامل فیزیکی بلکه شامل جنبه های فرهنگی و اجتماعی نیز می شود. در واقع زیست شهری پایدار نیازمند توجه به میراث فرهنگی، تنوع زیستی و تعهد به حفظ منابع طبیعی است.

منبع: <https://fa.unesco.org>

اجرای طرح فرهنگ و خلاقیت برای غرب بالکان

بالکان غربی که دارای میراث فرهنگی غنی و متنوع است، با صحنه های فرهنگی پر جنب و جوش، صنایع خلاق امیدوارکننده و جشنواره ها و رویدادهای فرهنگی فراوان، مرکز پر جنب و جوش خلاقیت معاصر است. پروژه "فرهنگ و خلاقیت برای غرب بالکان" که توسط یونسکو، شورای بریتانیا و آژانس همکاری توسعه ایتالیا و با بودجه اتحادیه اروپا اجرا می شود، وارد

سومین سال خود در حمایت از خلاقیت و فرهنگ شده است. بخش ها در بالکان غربی طی ۲۴ ماه آینده، این پروژه به بهبود عملکرد این بخش ها از طریق افزایش مهارت ها، دانش و دسترسی به کمک های مالی برای افزایش رقابت پذیری و حفظ تولید مشترک و گردش کالاها و خدمات در منطقه ادامه خواهد داد. از زمان راه اندازی این پروژه و پس از آن «فراخوان های پیشنهادی»، یونسکو توانسته است از برنامه های خلاقانه و فرهنگی بیشتری حمایت کند.

در چارچوب پروژه مذکور، مجموعه ای از کارگاه های خلاقانه در سارایوو سازماندهی شد که در آن مد به عنوان پلی برای غلبه بر شکاف های فرهنگی و پرداختن به چالش های فرهنگی-اجتماعی ظهور کرد. اولین نمایش عمومی در مد اسکوپیه انجام شد و به مخاطبان اجازه داد تا با داستان ها و مضامین قدرتمندی که در هر قطعه وجود دارد هم فکر شوند. انجمن مد مقدونیه، تأکید می کند که ترویج برابری جنسیتی در صنعت مد برای پروژه آنها بسیار مهم است: این پروژه با حمایت از جمعیت آسیب پذیر، تقویت یکپارچگی بازار و حفظ میراث فرهنگی، نیازهای مبرم در صنعت و جامعه گسترده تر را برطرف می کند.

منبع: <https://www.unesco.org/en/articles>

ادای احترام آدری آزولای به فدریکو مایور دبیرکل سابق یونسکو

فدریکو مایور، مدیرکل سابق یونسکو (۱۹۸۷-۱۹۹۹) روز پنجشنبه درگذشت. آدری آزولای یاد و خاطره «مروج سرسخت فرهنگ صلح و همکاری علمی» را که اثر خود را در تاریخ سازمان برجای گذاشت، گرامی داشت.

خانواده یونسکو عزادار فدریکو مایور، دبیر کل یونسکو از سال ۱۹۸۷ تا ۱۹۹۹ است. او دانشمند، دیپلمات و شاعر، فرهنگ صلح را در اولویت خود قرار داد و

اقدامات سازمان ما را در جهت آموزش حقوق بشر و پیشگیری از درگیری ها هدایت کرد. صمیمانه ترین تسلیت های خود را به خانواده و دوستان ایشان ابراز می کنم.

فدریکو مایور ساراگوزا که در ۲۶ ژانویه ۱۹۳۴ در بارسلونا به دنیا آمد، کار خود را به عنوان استاد بیوشیمی در دانشکده داروسازی دانشگاه گرانا (۱۹۶۳) آغاز کرد و پنج سال بعد رئیس آن شد. او که متخصص متابولیسم

مغزی و آسیب شناسی مولکولی نوزاد بود، به عنوان بیوشیمیست در دانشگاه خودمختار مادرید به کار خود ادامه داد. او سپس به عنوان مشاور ملی آموزش (۱۹۶۹-۱۹۷۲) و معاون وزیر امور خارجه در امور آموزش و علوم (۱۹۷۴-۱۹۷۵) منصوب شد .

او در سال ۱۹۷۸ به عنوان معاون دبیر کل، به یونسکو ملحق شد. قبل از اینکه در سال ۱۹۸۷ مدیرکل این سازمان شود. او در سال ۱۹۹۳ برای بار دوم انتخاب شد، که منجر به اقدامات متعددی به نفع آموزش حقوق بشر، پیشگیری از درگیری و دفاع از تنوع فرهنگی شده است.

او در سال ۲۰۰۰، پس از بازگشت به اسپانیا، "بنیاد فرهنگ صلح" را راه اندازی کرد تا به کار خود در ترویج گفتگو و مدارا ادامه دهد. او که یک مرد ادبی است، هفت مجموعه شعر نیز دارد.

منبع: <https://www.unesco.org/en/>

یونسکو شریک ممتاز جی ۲۰ در سال ۲۰۲۵ با تمرکز بر هوش مصنوعی

با آماده سازی آفریقای جنوبی برای ریاست بر جی ۲۰ در سال ۲۰۲۵، نقش یونسکو به عنوان شریک ممتاز گسترش یافته و علاوه بر دستور کار وزیران امور خارجه، دستور کار وزیران مالی را نیز شامل می شود. این سازمان همچنین تخصص ویژه ای در زمینه مسائل مربوط به هوش مصنوعی ارائه خواهد داد .

پس از همکاری پربار با جی ۲۰ در سال ۲۰۲۴ به ابتکار برزیل، یونسکو مفتخر است که جایگاه خود را به عنوان شریک ممتاز در سال ۲۰۲۵ تحت ریاست آفریقای جنوبی گسترش دهد. اولویت مشترک ما توسعه هوش مصنوعی اخلاقی خواهد بود که از اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد حمایت می کند .

آدری آزلوای، مدیرکل یونسکوبا به عهده گرفتن ریاست جی ۲۰ در سال ۲۰۲۵، آفریقای جنوبی تصمیم گرفت نقش یونسکو را به عنوان «شریک ممتاز» این مجمع تمدید کند. برای اولین بار، این نقش علاوه بر دستور کار وزیران امور خارجه، دستور کار وزیران مالی را نیز شامل می شود که نشان دهنده نقطه عطفی جدید در همکاری بین یونسکو و جی ۲۰ است .

هوش مصنوعی به عنوان حوزه ای اولویت دار شناسایی شده است که یونسکو تخصص خود را در آن ارائه خواهد داد. در نوامبر ۲۰۲۱، کشورهای عضو یونسکو به طور یک صدا اولین چارچوب اخلاقی جهانی برای هوش مصنوعی را تصویب کردند. در حال حاضر، حدود ۶۰ کشور توسط یونسکو در تطبیق قوانین و مقررات خود برای اطمینان از اینکه این فناوری به تلاش های توسعه ای و منافع عمومی خدمت می کند، حمایت می شوند . این موضوع به ویژه در آفریقا حیاتی است، جایی که ۷۰٪ جمعیت زیر ۳۰ سال سن دارند. بر اساس برآوردهای اتحادیه آفریقا، توسعه هوش مصنوعی می تواند سالانه بین ۱۱۰ تا ۲۲۰ میلیارد دلار به اقتصاد این قاره کمک کند، زیرا نوآوری را تحریک کرده و مشاغل جدید ایجاد می کند. اگر به درستی استفاده شود، هوش مصنوعی همچنین می تواند خدمات به جمعیت را در حوزه هایی مانند آموزش و سلامت بهبود بخشد و به کشورهای آفریقایی کمک کند تا بهتر با تغییرات اقلیمی مقابله کنند .

اما این قاره ابتدا باید بر موانع متعددی غلبه کند. امروزه تنها ۴۰٪ آفریقایی ها به اینترنت پرسرعت دسترسی دارند و در کشورهای کم درآمد این عدد به تنها ۱۰٪ جمعیت کاهش می یابد — در مقایسه با میانگین ۷۰٪ جمعیت جهان. برای مقابله با این مشکلات، اتحادیه آفریقا اخیراً یک استراتژی قاره ای برای هوش مصنوعی تصویب کرده است که یونسکو از طریق ابتکارات آموزشی برای تصمیم گیرندگان و ادارات دولتی از آن حمایت

می کند. در این چارچوب، یونسکو از گروه ویژه هوش مصنوعی و نوآوری برای توسعه پایدار که توسط ریاست آفریقای جنوبی در جی ۲۰ ایجاد شده است، حمایت خواهد کرد. برای اولین بار در سال ۲۰۲۴، تحت ریاست برزیل، یونسکو جایگاه شریک ممتاز جی ۲۰ را به دست آورد. این سازمان در حدود ۱۵ گروه کاری در چارچوب وظایف خود در زمینه آموزش، علوم، فرهنگ، اطلاعات و ارتباطات مشارکت کرد.

مشارکت یونسکو در کارهای جی ۲۰ منجر به دستاوردهای قابل توجهی شد، از جمله راه اندازی یک ابتکار جهانی برای یکپارچگی اطلاعات در مورد تغییرات اقلیمی در ریو. مدیرکل یونسکو، آدری آزولای، همچنین همراه با رئیس جمهور لولا خواستار افزایش تامین مالی نوآورانه برای آموزش، به ویژه از طریق تبدیل بدهی به سرمایه گذاری شدند. برزیل، آفریقای جنوبی، چین و اتحادیه آفریقا نیز یک ابتکار برای حمایت از علم باز راه اندازی کردند که بر اساس توصیه نامه یونسکو در این زمینه است و در نوامبر ۲۰۲۱ تصویب شد. اعضای جی ۲۰ همچنین تعهد خود را به اجرای کنوانسیون های فرهنگی یونسکو مورد تایید قرار دادند.

منبع: <https://www.unesco.org>

رشت، اولین شهر خلاق خوراک شناسی ایران در سازمان جهانی یونسکو

جشنواره شهر رشت اولین شهر خلاق خوراک شناسی سازمان جهانی یونسکو از تاریخ ۲۷ الی ۳۰ آذر ماه سال جاری با مشارکت سفرا و نمایندگان کشورهای عضو مجمع و برخی از روسای مراکز و سازمان های بین المللی در استان گیلان برگزار شد.

در این جشنواره چهار روزه، جناب آقای دکتر حق شناس، استاندار گیلان، آقای دکتر شوقی، شهردار رشت، آقای محمد جعفری ملک، رئیس، معاون و مشاور مرکز هماهنگی های فرهنگی آسیا، دکتر فرطوسی، دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو، رییس موسسه فرهنگی اکو، روبرتو مانالو سفیر فیلیپین، کیم، سفیر کره جنوبی، خیری بن عمر، سفیر مالزی، نورالدین محمد شهید، سفیر سربلانکا، آقای رحب اف، رییس کمیسیون گردشگری اکو، آقای غلامزاده، دبیرکل شهرداری های آسیا، دکتر رجایی، مشاور وزیر امور خارجه و کریستین، کنسول رومانی به همراه هیات های همراه و خانواده های دیپلمات ها حضور داشتند و از نزدیک با مظاهر فرهنگی، تاریخ و تمدن مردم استان گیلان آشنا شدند.

از آنجا که شهر رشت در سال ۲۰۱۵ میلادی به عنوان اولین شهر خلاق خوراک شناسی در سازمان جهانی یونسکو ثبت گردیده است لذا برگزاری این جشنواره بین المللی بهترین فرصت برای معرفی ظرفیت های فرهنگی و توانمندی های فرهنگی، تاریخی و تمدنی استان گیلان بود. بر این اساس مرکز هماهنگی های فرهنگی با برگزاری جلسات و پیگیری های مستمر با سفرا و نمایندگان کشورهای عضو مجمع در تهران و انجام هماهنگی لازم با شهردار رشت، مقدمات حضور آنان را در این جشنواره فراهم آورد. برگزاری برنامه های متنوع فرهنگی و نمایش آئین ها و آداب و رسوم مردم گیلان زمین در قالب اجرای ترانه و سرودهای سنتی، بازگویی برخی از داستانها و رسوم پیشینیان، اجرای نمادین ورزش های سنتی مانند ورزش لافند بازی (طناب بازی)، بازدید از موزه و خانه مشاهیر گیلان بخشی از برنامه های پیش بینی شده در این جشنواره ۴ روزه بود که به شدت مورد استقبال مدعوین قرار گرفت. مهمترین و جذاب ترین بخش این جشنواره حضور میهمانان در موزه «میراث روستایی گیلان» و آشنایی با فرهنگ روستایی گیلانی، سبک زندگی و معماری روستایی بود که پس از این

بازدیدها اکثر مدعوین بین المللی به وجود اشتراکات متعهد با فرهنگ و تاریخ ایران با کشور متبوع خود تاکید کردند. منبع: مرکز هماهنگی فرهنگی گفتگوهای همکاری آسیایی

پیشنهاد تاسیس دهکده فرهنگی در استان گیلان

در نشست صمیمی رییس و مدیران مرکز هماهنگی های فرهنگی آسیا با آقای دکتر حق شناس استاندار محترم گیلان و آقای دکتر شوقی شهردار محترم رشت که با حضور برخی از سفرا و نمایندگان کشورهای عضو برگزار شد، پیشنهاد مرکز مبنی بر تاسیس دهکده فرهنگی آسیا مورد موافقت قرار گرفت.

در این نشست که روز پنج شنبه مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۲۹ در محل استانداری گیلان برگزار شد، آقای دکتر حق شناس استاندار محترم گیلان ضمن ارائه توضیحاتی پیرامون ظرفیت های استان گیلان، آمادگی خود را برای همکاری در زمینه های اقتصادی و فرهنگی اعلام نمود و متقابلاً هریک از سفرا نظرات و پیشنهادات خود را برای توسعه همکاری های فرهنگی و گردشگری ارائه داده و از میزبانی شایسته مسئولان گیلانی تقدیر نمودند.

در ادامه نشست آقای محمد جعفری ملک، رئیس محترم مرکز هماهنگی های فرهنگی آسیا هدف از حضور سفرا و نمایندگان کشورهای آسیایی در استان گیلان را معرفی ظرفیت های استان و بررسی زمینه های همکاری عنوان نمود و ابراز امیدواری کرد در آینده برنامه های بین المللی بیشتری در کشورهای عضو برگزار شود. وی ارائه طرح تاسیس فدراسیون گردشگری خوراک در استان گیلان را در همین راستا تعریف نمود. آقای احمد عبدالله پور معاون مرکز در ادامه دو نکته را مورد تاکید قرار داد. اول ضرورت معرفی نماینده تام الاختیار استاندار برای ادامه همکاری و تعامل که در این خصوص آقای دکتر شوقی شهردار محترم رشت از سوی استاندار محترم به عنوان نماینده تام الاختیار معرفی شدند و نکته دوم ارائه یک پیشنهاد فرهنگی بین المللی بود، پیشنهاد ارائه شده در واقع درخواست ایجاد «دهکده فرهنگی آسیا» در گیلان به منظور استفاده از ظرفیت های فرهنگی کشورهای آسیایی و افزایش تعاملات فرهنگی و نهایتاً رونق اقتصاد فرهنگ بود. در واقع این پیشنهاد یک مدل بومی سازی شده از مرکز فرهنگی آسیا در کره جنوبی^۱ بود که مورد موافقت و تاکید استاندار محترم قرار گرفت و برای اجرایی شدن این پیشنهاد درخواست نمودند پروپوزال طرح ارائه شود. قابل ذکر است که در این نشست آقای خیری عمر سفیر مالزی، روبرتو جی سفیر فیلیپین، محمد شهیر سفیر سریلانکا، اسدخان رییس موسسه فرهنگی اکو و دکتر فرطوسی دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو حضور داشتند.

منبع: مرکز هماهنگی فرهنگی گفتگوهای همکاری آسیایی

عوزه سازمان همکاری های اقتصادی اکو و مؤسسه فرهنگی اکو

همکاری مراکز فرهنگی ایران با بنیاد فرهنگی ایندوس و بنیاد علمی اکو در جشنواره ادبیات زبان های مادری

بنیاد علمی اکو آمیزبان نشست بنیاد فرهنگی ایندوس^۱ و مراکز فرهنگی ایران بود. مجید مشکی، رایزن فرهنگی، مهدی طاهری، رئیس خانه فرهنگ راولپندی؛ دکتر منظور حسین سومرو، عضو انجمن فرهنگی ایندوس^۲ و رئیس سابق بنیاد علمی و آقای منور حسین مومن، عضو بنیاد بود.

هدف از این نشست، بحث در مورد فعالیت های مشترک در طول جشنواره ادبیات زبان های مادری آینده - ۲۰۲۵ (MLLF-2025) بود که در تاریخ ۲۱-۲۳ فوریه ۲۰۲۵ در اسلام آباد برگزار می شود.

دکتر منظور سومرو بر اهمیت زبان مادری در جامعه به ویژه برای فرهنگ، آموزش و علم آموزشی تاکید کرد. دکتر سومرو افزود که تحت ریاست وی، از زمان آغاز به کار جشنواره ادبیات زبان مادری ۸۰ سال ۲۰۱۶ با بنیاد علمی همکاری می کند و فعالیت های علمی را برای دانش آموزان و کودکان ترتیب می دهد.

آقای منور مومن نیز از بنیاد علمی اکو برای ترتیب دادن این جلسه تشکر کرد. وی به طور خلاصه تاریخچه جشنواره را که در سال ۲۰۱۶ آغاز شده است، بیان کرد و گفت: در طول این رویداد، سالانه حدود ۸۰ کتاب جدید که به زبان های محلی نوشته شده اند، در طول جشنواره عرضه می شود. این رویداد تعداد زیادی از شرکت کنندگان را از سراسر پاکستان جذب می کند.

پروفسور طیبی گفت که مایه خوشحالی است که بخشی از چنین رویداد بزرگ و تاثیرگذاری هستیم. او اطمینان داد که بنیاد علمی با ترتیب دادن فعالیت های علمی به حمایت از جشنواره ادامه خواهد داد.

رایزن فرهنگی ایران آقای مشکی از دعوت بنیاد علمی برای حضور در نشست تشکر کرد. وی از کمک بنیاد فرهنگی برای ترویج زبان مادری که بخشی جدایی ناپذیر از جامعه است قدردانی کرد. دکتر طاهری نیز، به طور خلاصه تاریخچه خانه فرهنگ ایران و کمک به ترویج زبان و فرهنگ فارسی در پاکستان را بیان کرد. در این جلسه آمادگی ایران در همکاری در برگزاری رویداد زبان مادری از طریق برپایی غرفه ها و دعوت از کارشناسان/شاعران و نویسندگان فارسی زبان، به متولیان این برنامه اعلان گردید.

منبع: رایزنی فرهنگی ج.ا.ایران در اسلام آباد پاکستان

گشایش نمایشگاه خوشنویسی و هنرهای تصویری کشورهای اکو با حضور ایران در اسلام آباد

نمایشگاه معرفی هنرهای خوشنویسی و تصویری کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی (اکو) با مشارکت وزارت فرهنگ پاکستان و حضور نمایندگان اعضای اکو از جمله جمهوری اسلامی ایران در شهر اسلام آباد گشایش یافت.

^۱ ECOSF

^۲ ICF

^۳ Indus Cultural Forum

^۴ Mother Languages Literature Festival (MLLF)

این نمایشگاه هنر و خوشنویسی که با عنوان "آرامش بی پایان" و با مشارکت موسسه فرهنگی اکو (مستقر در تهران) و وزارت فرهنگ و میراث ملی پاکستان در شورای ملی هنرهای این کشور در شهر اسلام آباد گشایش یافت به مدت یک هفته در معرض دید علاقمندان به هنرهای اصیل کشورهای عضو اکو قرار خواهد داشت. رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در اسلام آباد در کنار سفارتخانه های کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی (اکو) در این رویداد فرهنگی حضور یافتند.

تابلوهای خوشنویسی از هنرمندان ایرانی، تصاویری از اماکن گردشگری، صنایع دستی ایران و همچنین آثاری از استاد فرشچیان از سوی رایزنی فرهنگی کشورمان به نمایش گذاشته شد.

در مراسم افتتاحیه این نمایشگاه اسد مجید خان دبیرکل سازمان اکو، سعد خان رئیس موسسه فرهنگی اکو، مجید مشکی رایزن فرهنگی ج.ا.ایران در اسلام آباد، سفرای کشورهای منطقه اکو و شخصیت های برجسته هنری و فرهنگی پاکستان شرکت کردند. این نمایشگاه برای آشنایی بیشتر اعضای اکو از ظرفیت های فرهنگی و هنری یکدیگر برگزار می شود و بستری برای همکاری ها میان اعضا فراهم می کند تا از این فرصت جهت انعقاد چنین رویدادهایی در دیگر کشورهای اکو استفاده شود.

منبع: رایزنی فرهنگی ج.ا.ایران در اسلام آباد پاکستان

رایزن فرهنگی ایران در پاکستان در رویداد فرهنگی سازمان اکو: همکاری فرهنگی پیشران فعالیت های اقتصادی

جمعی از نمایندگان و مسئولان فرهنگی کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی (اکو) در سمیناری با عنوان «تقویت همبستگی فرهنگی: جشن گرفتن تنوع فرهنگی میان کشورهای عضو اکو» در اسلام آباد بر اهمیت کلیدی دیپلماسی فرهنگی در تقویت پیوندهای منطقه ای و ایجاد همبستگی میان کشورهای عضو این سازمان بین المللی تاکید کردند.

در این رویداد که از سوی مؤسسه فرهنگی اکو، وزارت میراث ملی و فرهنگ پاکستان و مؤسسه مطالعات صلح و دیپلماسی این کشور برگزار شد، سفیر قرقیزستان، سفیر آذربایجان، معاون سفیر ازبکستان و «مجید مشکی» رایزن فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران طی سخنان خود بر بهره گیری از تنوع فرهنگی و فرهنگ غنی منطقه اکو به عنوان ابزاری برای ایجاد تفاهم متقابل، یکپارچگی و توسعه پایدار تاکید نمودند.

مجید مشکی با اشاره به اهمیت پیوندهای فرهنگی میان کشورهای عضو سازمان اکو اظهار داشت: این سازمان بر پایه تعاملات اقتصادی شکل گرفته است، اما همکاری های فرهنگی در این منطقه تا بدان پایه قوی و مستحکم است که موسسه فرهنگی اکو به عنوان لازمه فعالیت های اقتصادی اعضا تاسیس گردید و هم اکنون همپایه اکو در حال فعالیت است و بدون بستر سازی فرهنگی فعالیت های اقتصادی ناتمام خواهند ماند. وی با تاکید بر ریشه های تمدنی مشترک کشورهای عضو اکو اظهار داشت: این میراث شامل ارزش هایی همچون یکتاپرستی، صلح، حکمت و خدمت به بشریت است که نمونه های بارز این آن در آیین نوروز، هنر خوشنویسی، مینیاتور، تذهیب، شب یلدا، مراسم افطار و بازی چوگان مشاهده می شود که بسیاری از آنها در میراث ناملموس یونسکو ثبت شده اند.

مشکی به آثار ارزشمند ادبی و حکمی بزرگان منطقه همچون بوعلی سینا، فارابی، حافظ، سعدی، مولوی، رودکی، اقبال لاهوری و دیگر اندیشمندان اشاره کرد و تاکید کرد که این میراث گرانبها در هنر، معماری و آیین های کشورهای عضو اکو بازتاب یافته است.

«سعد خان» رئیس مؤسسه فرهنگی اکو، حفظ میراث فرهنگی مشترک را گامی اساسی برای ایجاد حس همکاری و همبستگی میان کشورهای عضو دانست و خواستار سرمایه گذاری بیشتر در طرح های فرهنگی شد. «رانا احسان افضل خان» هماهنگ کننده نخست وزیر پاکستان نیز طی سخنانی در این کنفرانس همبستگی فرهنگی را یکی از ارکان یکپارچگی پایدار منطقه ای عنوان کرد و بر لزوم تقویت گفت و گو و همکاری میان کشورهای عضو برای حفظ و ترویج میراث فرهنگی مشترک تاکید کرد.

منبع: رایزنی فرهنگی ج.ا.ایران در اسلام آباد پاکستان

حوزه بریکس

آمادگی ایران برای میزبانی از رویدادهای گردشگری بریکس

رایزن فرهنگی ایران در روسیه در جمع فعالان صنعت گردشگری از ۱۸ کشور جهان گفت: ایران آماده میزبانی از رویدادهای گردشگری تجاری بریکس است.

مسعود احمدوند، رایزن فرهنگی ایران در روسیه در نشست افتتاحیه کنگره بین المللی «توسعه گردشگری تجاری جهانی» با اشاره به ظرفیت های تاریخی

و فرهنگی غنی، آمادگی ایران را برای میزبانی از رویدادهای گردشگری تجاری کشورهای عضو گروه بریکس اعلام کرد.

رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در روسیه گفت: فرهنگ، نقش حیاتی در تقویت جریان گردشگران تجاری بین ایران و کشورهای بریکس (برزیل، روسیه، هند، چین، آفریقای جنوبی) و دیگر کشورهای جنوب جهانی ایفا می کند.

او این نقش را در چند محور از جمله تقویت اعتماد و تعاملات تجاری از طریق درک متقابل فرهنگی، جذب گردشگران از طریق مشترکات تاریخی و فرهنگی، نقش آن در بازاریابی و توسعه گردشگری همچنین رابطه فرهنگ با توسعه پایدار، بیان کرد.

احمدوند از فرهنگ به عنوان کلید توسعه پایدار صنعت گردشگری تجاری در فضای بریکس نام برد و گفت: با بهره گیری از تنوع و غنای فرهنگی این کشورها، امکان برگزاری رویدادهای تجاری و فرهنگی مؤثر فراهم شده و در عین حال، زیرساخت های محلی تقویت می شوند و کشورهای عضو بریکس می توانند با تاکید بر ویژگی های فرهنگی مشترک خود برند مشترکی در صنعت گردشگری تجاری ایجاد کنند.

رایزن فرهنگی ایران در روسیه، به توسعه دیپلماسی فرهنگی میان کشورهای عضو گروه بریکس و دیگر کشورهای عضو جنوب جهانی از طریق مؤسسات آموزشی، همکاری های دانشگاهی و برنامه های تبادل دانشجویی اشاره کرد و افزود: برگزاری نمایشگاه های هنری مشترک یا رویدادهای علمی چندملیتی در چارچوب بریکس می تواند به تبادل ایده ها و فناوری ها کمک کند.

او با اشاره به ۲۷ اثر ثبت شده ایران در فهرست میراث فرهنگی جهانی یونسکو اظهار کرد: ایران در سال های گذشته میزبان رویدادهای بین المللی متعددی بوده و با حضور مؤثران رسانه ای و فضای مجازی کشورهای مختلف، برنامه ها و مستندهای متعددی در معرفی ایران ساخته شده است.

نشست «صنعت گردشگری تجاری از نگاه دولت ها: چگونه می توان تضمینی برای توسعه پایدار و قابل پیش بینی این صنعت در واقعیت های جدید ارائه داد؟» در روز اول این رویداد با مدیریت کریل توکارف، سردبیر روزنامه آر ب کا، آمارش کومار تیواری نایب رئیس دفتر ترویج کنوانسیون هند، دیمیتری واخروکوف، معاون وزیر توسعه اقتصادی فدراسیون روسیه، یوگنی کوزلوف، رئیس کمیته گردشگری مسکو و یوگنی پانکویچ، رئیس کمیته توسعه گردشگری سن پترزبورگ برگزار شد.

کنگره بین المللی گردشگری تجاری با حضور بیش از ۱۲۹ نماینده خارجی از ۱۸ کشور و بیش از ۷۵۰ متخصص از مسکو و روسیه، ایران، جمهوری آذربایجان، بلاروس، برزیل، چین، مصر، اتیوپی، هند، ایران، قزاقستان، عمان، قطر، روسیه، بحرین، عربستان سعودی، آفریقای جنوبی، امارات و ازبکستان در دو روز برگزار شد. این رویداد در حالی در پایتخت روسیه برگزار شد که بنابر اعلام مقامات روس، این کشور قصد دارد تا سال ۲۰۳۰ بخش گردشگری خود را به بیش از دو برابر رشد ارتقا دهد.

پیش از این، نخستین مجمع گردشگری بریکس به عنوان یکی از رویدادهای دوره ریاست روسیه بر گروه بریکس در مسکو برگزار شده بود.

در آن نشست که با حضور نمایندگان ۹ کشور عضو این اتحاد همراه بود، نمایندگانی از ایران، روسیه، برزیل، هند، چین، آفریقای جنوبی، امارات متحده عربی، مصر و اتیوپی حضور داشتند و در آن نقشه راه گردشگری بریکس به تصویب رسید.

منبع: <https://www.isna.ir/news/1403101108525>

توسعه استانداردهای مشترک کشورهای عضو بریکس در زمینه هوش مصنوعی

وزیر امور خارجه برزیل در منطقه آسیا و اقیانوسیه در مصاحبه با خبرنگاری دولتی برزیل با اشاره به اعلام نام شرکای جدید گروه بریکس در طول هفته آینده گفت: «هم اینک هیچ نظارتی بر هوش مصنوعی در جهان وجود ندارد، اگرچه بحث در مورد آن جریان دارد.»

به گزارش جیتکس ایران به نقل از اتاق مشترک بازرگانی ایران و برزیل، ادوارد سابویا، وزیر امور خارجه برزیل در منطقه آسیا و اقیانوسیه، خاطرنشان کرد: «در دوران ریاست دوره ای برزیل، تلاش خواهد شد که درک درستی از حاکمیت هوش مصنوعی داشته باشیم.»

این دیپلمات برزیلی با اشاره به برنامه های سال ۲۰۲۵ بریکس در دوره ریاست این کشور گفت: «برزیل بر روی توسعه استانداردهای مشترک کشورهای عضو بریکس در زمینه هوش مصنوعی تمرکز خواهد داشت.»

به گفته وی، برزیل در سال ۲۰۲۵ همچنین قصد دارد روی افزایش استفاده از ارزهای ملی در تجارت متقابل بین کشورهای بریکس کار کند و به دنبال راه های جدیدی برای غلبه بر فقر در جهان و مبارزه با تغییرات آب و هوایی باشد. وزیر امور خارجه آسیا و اقیانوسیه برزیل تأکید کرد: «تشکیل دنیای چندقطبی جدید بدون مشارکت بریکس دیگر امکان پذیر نیست.»

وی افزود: «اگر می خواهید جهان را پایدارتر و بهتر کنید، گروه بریکس باید بخشی از این فرایند باشد.»

منبع: <https://irgitex.com7>

حوزه سازمان همکاری های اسلامی

استقبال سازمان همکاری های اسلامی از توافق آتش بس در نوار غزه

دبیرکل سازمان همکاری اسلامی، آقای حسین براهیم طه، از توافق آتش بس در نوار غزه استقبال کرد. ایشان ابراز امیدواری کرد که این امر منجر به توقف دائم و همه جانبه تجاوزات اسرائیل، بازگشت آوارگان به خانه های خود، عقب نشینی نیروهای اشغالگر اسرائیل تمام نقاط نوار غزه و ارائه کمک های بشردوستانه کافی و بدون مانع به این کشور شود.

دبیرکل سازمان ملل متحد از جامعه بین المللی خواست که مسئولیت های خود را برای اجرای قطعنامه های مربوط به سازمان ملل در مورد موضوع فلسطین که منجر به پایان دادن به اشغالگری اسرائیل شود و مردم فلسطین را قادر به بازپس گیری حقوق مشروع خود، از جمله استقرار مستقل، بر عهده بگیرند.

منبع: <https://new.oic-oci.org/>

اعلامیه سازمان همکاری های اسلامی اسلام آباد در مورد آموزش دختران

دبیرخانه سازمان همکاری اسلامی از اعلامیه اسلام آباد به عنوان نتیجه کنفرانس بین المللی "آموزش دختران در جوامع مسلمان: چالش ها و فرصت ها" استقبال می کند. دبیرکل سازمان همکاری اسلامی از اعلامیه، به ویژه مقرراتی که خواستار فراهم کردن فرصت های آموزشی برای دختران در جوامع مسلمان سراسر جهان، افزایش آگاهی در مورد اهمیت آموزش دختران، و خواستار تعهد کشورهای اسلامی به توسعه سیاست های حمایتی است، تمجید می کند.

این امر از تلاش های سازمان در جهت پیشبرد آموزش و توانمندسازی زنان حمایت می کند. دبیرخانه عمومی مشتاقانه منتظر ادامه همکاری و مشارکت خود با اتحادیه جهانی مسلمانان است. دبیرخانه کل همچنین نقش خود را در اجرای مفاد اعلامیه با همکاری سایر مؤسسات سازمان و نهادهای بین المللی مربوطه ایفا خواهد کرد.

این کنفرانس به طور مشترک توسط اتحادیه جهانی مسلمانان^۶ و دولت جمهوری اسلامی پاکستان در ۱۱ تا ۱۲ ژانویه ۲۰۲۵ سازماندهی شد. منبع: <https://new.oic-oci.org>

دیدار دبیر کل سازمان همکاری اسلامی با سرکنسول جدید آمریکا در جده

حسین ابراهیم طه، دبیر کل سازمان همکاری اسلامی، در تاریخ ۱۶ ژانویه ۲۰۲۵ در دفتر خود، جناب آقای علی لجلجلیک، سرکنسول ایالات متحده (ایالات متحده) در جده را پذیرفت.

در این دیدار دو طرف زمینه‌های روابط بین سازمان همکاری اسلامی و آمریکا و چشم‌انداز ارتقای آن و همچنین موضوعات مورد علاقه مشترک از جمله وضعیت

غزه و مقابله با اسلام هراسی را بررسی کردند. منبع: <https://new.oic-oci.org>

حوزه سازمان علمی، فرهنگی و آموزشی اسلامی - آیسکو

بازدید هیئت عالی رتبه آیسکو در پایان ژانویه از تونس

دکتر المالک، دبیرکل آیسکو روز پنجشنبه ۱۶ ژانویه ۲۰۲۵ با خانم راجا یوسفی کاردار سفارت تونس در مراکش در مقر این سازمان در رباط ملاقات کرد. این دیدار فرصتی بود برای بررسی راه‌های تقویت همکاری بین دو طرف و نهایی کردن مقدمات سفر هیئت عالی رتبه آیسکو به رهبری دکتر المالک در پایان ژانویه به تونس.

مدیر کل آیسکو جلسه را با تأکید مجدد بر تمایل سازمان برای تقویت مشارکت ویژه بین آیسکو و جمهوری تونس، به ویژه در زمینه‌های آموزشی، علمی و فرهنگی. وی با اشاره به اینکه این سفر شامل گفتگوهای سطح بالا با چندین مقام تونس برای بررسی چشم‌اندازهای افزایش همکاری بین دو طرف در آینده نزدیک خواهد بود، بر نقش ویژه تونس در زمینه‌های صلاحیتی سازمان تأکید کرد.

دکتر المالک همچنین با افتخار به کمک کارمندان مستعد تونسی شاغل در آیسکو اشاره کرد و از برنامه‌ها و ابتکارات مشترک متعدد و همچنین نقش تونس به عنوان میزبان چندین رویداد و کنفرانس بین‌المللی سازماندهی شده توسط این سازمان تمجید کرد.

خانم راجا یوسفی به نوبه خود تأکید کرد که مقدمات سفر رسمی هیئت آیسکو به تونس در مراحل پایانی خود قرار دارد و بر تعهد مقامات تونس برای تضمین موفقیت این سفر تأکید کرد. او همچنین تعدادی از پروژه

ها و برنامه های طراحی شده برای تقویت همکاری بین دو طرف از جمله ثبت برخی از مکان های میراث تونس را ارائه کرد. قرار شد به زودی نحوه اجرای آنها بررسی شود. این ابتکارات شامل ثبت برخی از مکان های میراث تونس در فهرست میراث جهانی اسلام و اجرای برنامه های مربوط به میراث غرق شده در تونس می باشد.

منبع: <https://icesco.org/en>

گفتگوی مدیر کل آیسسکو و وزیر فرهنگ مصر در مورد فرهنگ خلاق و ترویج نوآوری

دکتر سلیم المالک، مدیر کل سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی جهان اسلام در مقر آیسسکو از دکتر احمد فواد هانو، وزیر فرهنگ جمهوری عربی مصر استقبال کرد و با هم به کاوش در چشم انداز همکاری بین سازمان و مصر در زمینه های فرهنگ خلاق و ترویج نوآوری پرداختند.

در این دیدار که در روز پنجشنبه ۱۶ ژانویه ۲۰۲۵ برگزار شد، دو طرف در مورد شاخص های فرهنگی راه اندازی شده توسط آیسسکو با هدف ارائه درک بهتر از صحنه فرهنگی در جهان اسلام و تاکید بر لزوم استفاده از فناوری های نوین به بحث و تبادل نظر پرداختند، توسعه کار فرهنگی برای همگام شدن با پیشرفت های سریع جهانی. دو طرف همچنین در مورد چشم انداز راه اندازی برنامه های مشترک در زمینه خوشنویسی عربی و ترویج میراث گفتگو کردند.

علاوه بر این، مدیر کل آیسسکو چشم انداز و جهت گیری های استراتژیک سازمان را که خلاقیت و نوآوری، زنان و جوانان را در بر می گیرد و پروفایل های بزرگی را در همه تخصص ها از نقاط مختلف جهان جذب می کند، برجسته کرد. مدیر کل همچنین خاطرنشان کرد که ۴۰ درصد از کارکنان آن سازمان کمتر از ۳۵ سال سن دارند، در حالی که زنان ۵۰ درصد از پست های مدیریتی را در سازمان دارند.

در این گفتگو همچنین بر اهمیت ترویج فرهنگ خلاق و حمایت از صنایع فرهنگی و اقتصاد دانش محور تاکید شد و تلاش های آیسسکو طی سال های گذشته برای نشاط بخشیدن به عرصه فرهنگی در جهان اسلام از طریق فعالیت ها، برنامه ها و ابتکارات نوآورانه و خلاقانه مورد تاکید قرار گرفت. دو طرف همچنین در مورد دیدگاه ثابت سازمان از فرهنگ به عنوان یک قدرت نرم، که ناشی از اعتقاد آن به اهمیت حفاظت از تکرر و تنوع میراث تمدنی کشورهای عضو در دوره های مختلف تاریخی است، بحث کردند.

دکتر احمد فواد هانو به نوبه خود از نقش های تاثیرگذار آیسسکو در ارتقای خلاقیت فرهنگی در جهان اسلام قدردانی کرد و بر اهمیت ارتقای هوش جمعی برای پرورش خلاقیت و تضمین بازنمایی هویت تکرر و تنوع در کنش فرهنگی و زمینه های تاریخی ملت ها در درون تمدن اسلام تاکید کرد.

پس از این دیدار، دکتر المالک، وزیر هانو و هیئت همراهش را در بازدید از نمایشگاه بین المللی و موزه سیره پیامبر و تمدن اسلامی که در حال حاضر در مقر ICESCO قرار دارد، همراهی کرد. منبع: <https://icesco.org/en>

ملاقات مدیر کل آیسسکو با وزیر فرهنگ لبنان

دکتر سلیم المالک، مدیر کل سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی جهان اسلام از قاضی محترم محمد وسام المرترضی وزیر فرهنگ جمهوری لبنان پذیرایی کرد.

در این دیدار که روز چهارشنبه ۱۵ ژانویه ۲۰۲۵ در مقر سازمان در رباط برگزار شد، آخرین تحولات همکاری بین آیسسکو و لبنان در زمینه های

حفظ و ترویج فرهنگ و میراث مورد بررسی قرار گرفت و راه های تقویت آن بررسی شد.

دکتر المالک جلسه را با بررسی فعالیت های انجام شده توسط سازمان در زمینه های مختلف فعالیت خود آغاز کرد و موفقیت های به دست آمده به لطف راهبرد باز بودن را که نشان دهنده اعتقاد عمیق به غنای تنوع فرهنگی و اجتماعی در کشورهای جهان اسلام است را برجسته کرد.

وزیر لبنان نیز به نوبه خود افتخار کشورش را از روابط مستحکم با آیسسکو ابراز کرد. وی از نقش چشم انداز سازمان که نشان دهنده درک عمیق مسائل بین المللی معاصر و ابعاد فرهنگی و تمدنی آنهاست، ستایش کرد. به نظر وی، این رویکرد راه را برای همکاری های تقویت شده و موثر بین دو طرف، به ویژه در زمینه تغییرات فرهنگی و اجتماعی در لبنان، هموار می کند.

این نشست با توافق هر دو طرف برای اتخاذ یک طرح نوآورانه برای تقویت تعهد مشترکشان به مشارکت

فرهنگی عمیق تر به پایان رسید. منبع: <https://unesco.org/en>

سیزدهمین کنفرانس وزرای فرهنگ آیسسکو در جده

سیزدهمین کنفرانس وزرای فرهنگ جهان اسلام توسط سازمان بین المللی آیسسکو و با همکاری کشور عربستان سعودی در مورخ ۱۳-۱۲ فوریه در شهر جده عربستان برگزار خواهد شد.

مهمترین محورهای این هم اندیشی، حقوق فرهنگی و حق فرهنگی، اقتصاد فرهنگی، فناوری های خلاق فرهنگی و سند تحلیلی سایت های میراث جهان

اسلام در فهرست میراث جهانی در خطر خواهد بود. همچنین گزارش هایی از دستاوردهای فرهنگی آیسسکو، کمیته میراث جهان اسلام و شورای مشورتی توسعه فرهنگی ارائه می شود.

عوزه مرکز تحقیقات فرهنگ، هنر و تاریخ اسلامی - ایرسیکا

هفته میراث فرهنگی در ازبکستان مشارکت دولت ها، ادیان، شخصیت ها و تمدن ها

هفته میراث فرهنگی در ازبکستان امسال توسط انجمن جهانی مطالعه، حفظ و عمومیت بخشیدن به میراث فرهنگی ازبکستان برگزار شد که بر موضوع "پدیده رنسانس شرقی: دولت ها، ادیان و تمدن ها" تأکید داشت. برنامه هفته با یک مراسم رسمی در ۱۸ اکتبر ۲۰۲۴ آغاز شد. پروفیسور چنگیز تومار، رئیس پژوهش و انتشارات ایرسیکا یکی از سخنرانان مراسم افتتاحیه بود. همچنین محققان و متخصصان تاریخ و میراث فرهنگی از فرانسه، آلمان، ژاپن و ترکیه نیز حضور داشتند. یک فیلم ویدئویی در مورد اصلاحات دولتی و برنامه های توسعه ای که در ازبکستان در زمینه های علمی، فرهنگی و آموزشی انجام شده است به نمایش درآمد. همچنین فیلم مستندی از کار هشتمین کنگره بین المللی ووسکو (۲۳-۲۶ اوت ۲۰۲۴) و مرکز تمدن اسلامی به حاضران اهدا شد.

اهداف اصلی هفته میراث فرهنگی، عمومیت بخشیدن به میراث تاریخی و فرهنگی کشور از جمله در میان نسل جوان ازبک ها، ارائه مرکز تمدن اسلامی در ازبکستان و دعوت از طرح های پیشنهادی برای ارتقای نمایشگاه های تالارهای موزه آن است. و کتابخانه نمایشگاه های مختلفی در طول هفته در مکان های مختلف افتتاح شد که از جمله آنها می توان به نمایشگاه های «شاهکارهای باستان شناسی و قوم شناسی»، «قرآن: نور صلح، خیر و بیداری معنوی»، «گنجینه های اعصار: میراث نسخه های خطی ازبکستان» اشاره کرد.

منبع: <https://www.ircica.org/activities/conferences/>

پنجمین دوره مسابقات بین المللی هنرهای اسلامی ایرسیکا در شهرداری قونیه

مراسم اهدای جوایز و نمایشگاه پنجمین دوره مسابقات بین المللی خوشنویسی، تذهیب، مینیاتور و هنر کاشی توسط شهرداری کلانشهر قونیه و با مشاوره ایرسیکا در تاریخ ۱۶ دسامبر ۲۰۲۴ در قونیه برگزار شد. شهردار کلانشهر قونیه آقای اوغور ابراهیم آلتای در سخنرانی خود از استعدادها و تلاش های متعهدانه هنرمندان قدردانی کرد. پروفیسور محمود ارول کیلیچ،

مدیر کل ایرسیکا، سنت های اجدادی حمایت و تشویق از هنرمندان را یادآور شد و در این راستا، فعالیت های

مهم شهرداری کلان شهر قونیه را ستود. منبع: <https://www.ircica.org/>

همایش حسام الدین صیغناقی و پیروان او در دوران طلایی

کنفرانس "حسام الدین صیغناقی و پیروان او در دوره طلایی" توسط اداره مذهبی مسلمانان قزاقستان، دانشگاه فرهنگ اسلامی نور مبارک مصر و ایرسیکا برگزار شد. ۳۱ متخصص از کشورهای مختلف گرد هم آمده تا یافته های خود را در مورد تحقیقات جدید و انتشارات مربوط به اشتراک بگذارند. حسام الدین صیغناقی (متوفی ۱۳۱۴)، محقق برجسته فقه اسلامی، اصول

فقه و زبان شناسی عربی (صرف و نهو) و جانشینان وی که آثار او را حفظ کردند و بر اساس آن بنا نهادند، به ایجاد پایه های محکم سنت های علمی اسلامی در آسیای مرکزی کمک کردند. افتتاحیه کنفرانس توسط رئیس هیئت مذهبی مسلمانان قزاقستان، رئیس مفتی دکتر نوریزبای حاجی تاگانولی برگزار شد. رئیس دانشگاه فرهنگ اسلامی نور مبارک مصر، پروفسور احمد حسین محمد ابراهیم؛ آقای پرژان نوکژانوف، رئیس کمیته امور مذهبی وزارت فرهنگ و اطلاعات؛ پروفسور علی گماء، مفتی عالی سابق مصر؛ پروفسور محمود ارول کیلیچ، مدیر کل ایرسیکا پروفسور علی عبدالراسیل ژرمنوف از آکادمی ملی قزاقستان انجام پذیرفت. در این مراسم پروفسور آشیریک مومینوف، مشاور مطالعات آسیای مرکزی ایرسیکا، با موضوع "جرجانیه و سرای به عنوان مراکز مطالعات مسلمانان در هورد طلایی" و پروفسور کریم شمس الدین، مدیر مرکز تحقیقات ابوحنیفه در دانشگاه نور مبارک، با موضوع «اهمیت میراث حسام الدین صیغناقی» در تقویت مبانی علمی اسلام سنتی در قزاقستان سخنران نمودند. در ادامه جلسه برخی از شخصیت های حاضر به ایراد سخنرانی پرداختند. و جلسات کاری با عنوان: «مشارکت های جدید در مطالعه حسام الدین صیغناقی: مدرسه هورد طلایی که توسط حسام الدین صیغناقی تأسیس شد» برگزار شد.

ایرسیکا به همکاری با مقامات دانشگاهی و فرهنگی کشورهای عضو خود در آسیای مرکزی و سایر مناطق جهان اسلام برای ترویج مطالعات تخصصی در مورد دانشمندان و دانشمندان برجسته تاریخ فرهنگ اهمیت می دهد. منبع: <https://www.ircica.org/activities/conferences/>

سمپوزیوم بین المللی «آثار زبان، بلاغت و ادبیات عرب در قرن هشتم و چهاردهم»

به همت دانشگاه مدنیت استانبول، دانشگاه مرمره و مرکز تحقیقات اسلامی ایرسیکا؛ سمپوزیوم بین المللی «آثار زبان، بلاغت و ادبیات عربی در قرن هشتم و چهاردهم» در تاریخ ۶ تا ۷ دسامبر ۲۰۲۴ در دانشکده الهیات دانشگاه مرمره برگزار شد. این سمپوزیوم با سخنرانی معاون رئیس دانشگاه مدنیت استانبول، فاتح ساری اوغلو، رئیس ایسام، پروفسور دکتر مرتضی

بدیر، رئیس تحقیقات و انتشارات ایرسیکا پروفسور دکتر چنگیز تومار، و رئیس کمیته سازماندهی دانشگاه مرمره، پروفسور سوکران فضلی اوقلو گشایش یافت. در این سمپوزیوم بر نقش زبان و ادبیات عرب در تعاملات فرهنگی و کمک آن به میراث فرهنگی جهان تاکید شد. در قرن چهاردهم، دوره ای که همه علوم در جهان

اسلام به اوج خود رسیدند، مطالعاتی توسط متخصصان درباره فعالیت های زبانی و ادبی عربی ارائه شد. شخصیت های برجسته، آثار و مشارکت های این دوره در زمینه های زبان، زبان شناسی و ادبیات عربی مورد تأکید قرار گرفت.

پروفسور دکتر چنگیز تومار با تشریح اهمیتی که ایرسیکا به موضوع سمپوزیوم در چارچوب مطالعات خود در زمینه تاریخ فرهنگ اسلامی می دهد، اظهار داشت که دوره تاریخی مورد بررسی، نشان دهنده دوره ای از دستاوردهای درخشان است که در همه موارد به زبان عربی بیان و تولید شده است. رشته هایی از جمله علوم دینی، طبیعیات، فلسفه، شعر، ادبیات و خوشنویسی. قرار است این سمپوزیوم به صورت مجموعه ای برای تمرکز بر قرن های بعدی ادامه یابد. منبع: <https://www.ircica.org/>

حوزه مجمع فقه اسلامی

تمجید دیر کل مجمع فقه اسلامی از تحصیل دختران در عربستان سعودی

دبیر کل مجمع فقه جهانی فقه اسلامی از تحصیل دختران در عربستان سعودی تمجید کرد. پروفسور کوتوب مصطفی سانو دبیر کل مجمع فقه جهانی اسلامی طی سخنانی در کنفرانس بین المللی «آموزش دختران در جوامع مسلمان: چالش ها و فرصت ها» که توسط اتحادیه جهانی اسلام با همکاری نخست وزیر جمهوری اسلامی پاکستان در اسلام آباد در روزهای

شنبه و یکشنبه ۱۱ تا ۱۲ ژانویه ۲۰۲۵ برگزار شد گفت: الگوی پیشگام و برجسته عربستان سعودی را ستودنی است، بیش از نیم قرن پیش، رهبری عربستان سعودی یک سیاست آموزشی پیشگام را اتخاذ کرد که به دختران و زنان جوان سعودی امکان دسترسی به آموزش در همه سطوح و مراحل را داد. دولت کالج ها، مؤسسات و دانشگاه ها را برای دختران و زنان جوان در همه شهرها و روستاها تأسیس کرده است. تمامی امکانات و خدمات لجستیکی مورد نیاز این مؤسسات آموزشی از جمله ساختمان و حمل و نقل را فراهم کرده و ریاست عمومی آموزش دختران را برای نظارت بر آنها و تدوین سیاست ها و مقررات برای این مؤسسات ایجاد کرده است.

امروزه این کشور به یک الگوی جهانی در زمینه آموزش دختران و زنان تبدیل شده است و اولین کشوری است که میزبان بزرگترین دانشگاه زنان در جهان است که به نام نوره بنت عبدالرحمن آل سعود، خواهر ملک عبدالعزیز نامگذاری شده است. ایشان خاطرنشان کرد: اتخاذ این سیاست آموزشی، ناشی از اعتقاد آنان به اهمیت آموزش دینی و دنیوی برای دختران و زنان است. به منظور دستیابی به پیشرفت، توسعه و نوزایی همه جانبه برای کشور و نیز التزام به آموزه های قرآن و سنت که باعث شد تحصیل علم بر هر مسلمان اعم از زن و مرد و پسر و دختر واجب باشد: محروم کردن دختران و زنان از تحصیل برای هیچ انسانی در هیچ عصری و در هیچ کشوری جایز نیست، زیرا این حق مسلم آنان و یک تکلیف همیشگی از سوی خداوند بر خانواده و جامعه است. محرومیت دختران و زنان از تحصیل، نقض آشکار شریعت دستور تحصیل آنها و توافق متفق القول امت

در طول اعصار است که باید آنها را تربیت کرد، علاوه بر آن مفسد فراوانی که ناشی از عدم تحصیل است مانند جهل، فقر و مسائل بهداشتی. منبع: <https://iifa-aifi.org/en>

ملاقات دبیر کل مجمع جهانی فقه اسلامی با وزیر امور مذهبی مالزی

پروفسور کوتوب مصطفی سانو، دبیر کل مجمع بین المللی فقه اسلامی، روز دوشنبه با دکتر داتو محد نعیم بن مختار، وزیر امور مذهبی مالزی در دفتر نخست وزیری و هیئت همراهش در ۱۳ ژانویه ۲۰۲۵ در مجمع دیدار کرد.

دبیر کل ضمن خوشامدگویی به مهمان و هیئت همراهش، از بازدید از آکادمی تشکر و قدردانی عمیق خود را از دولت مالزی برای حمایت از آکادمی از بدو تاسیس تا کنون ابراز کرد. سپس به میهمان ارجمند خود مروری کوتاه بر چشم انداز، مأموریت و اهداف فرهنگستان ارائه کرد و خاطرنشان نمود که فرهنگستان مرجع فقهی برجسته امت محسوب می شود، زیرا اعضای آن متشکل از علما و فقهایی برجسته به نمایندگی از هشت مکتب فقهی شناخته شده هستند که کشورهای عضو سازمان همکاری های اسلامی و جوامع مسلمان برای احکام شرعی مناسب به آن مراجعه می کنند.

وزیر فرهنگ مالزی ضمن تشکر از استقبال گرم دبیر کل مجمع، از حضور در این مؤسسه علمی معتبر که مهمترین مرجع دینی مسلمانان جهان محسوب می شود، ابراز افتخار کرد و از زحمات فراوان فرهنگستان به ریاست سانو قدردانی کرد. خدمت به اسلام و مسلمین به ویژه در ارتباط با مقامات حاکم در افغانستان خوب است. همچنین تمایل خود را برای مشارکت بیشتر کارشناسان مالزیایی در فعالیت ها و ابتکارات آکادمی اعلام کردند و از افتتاح دفتر منطقه ای آکادمی در مالزی در آینده نزدیک استقبال کردند.

منبع: <https://iifa-aifi.org/en>

حوزه انجمن های دوستی و سازمان های مردم نهاد

مراسم شب یلدا و جشن میلاد حضرت زهرا (س) به میزبانی انجمن دوستی ایران و ژاپن

مراسم شب یلدا همراه با سالروز ولادت حضرت فاطمه زهرا (س) و گرامیداشت روز زن و مقام مادر به میزبانی انجمن دوستی ایران و ژاپن و با حضور سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه، شینا انصاری، معاون رییس جمهور و رییس سازمان حفاظت محیط زیست، برخی روسا و اساتید دانشگاه های کشور، فارغ التحصیلان دانشگاه های ژاپن، اعضای انجمن دوستی ایران و ژاپن، سفیر و اعضای سفارت ژاپن

در تهران، انجمن شرکت های ژاپنی مقیم ایران و اتاق بازرگانی مشترک ایران و ژاپن برگزار شد.

سیدعباس عراقچی طی سخنانی در این مراسم ضمن تبریک ولادت فرخنده حضرت صدیقه طاهره (سلام الله علیها) و گرامیداشت روز زن و مقام مادر، به روابط دوستانه و دیرینه و اشتراکات فرهنگی بین ایران و ژاپن اشاره کرد و گفت:

ارتباط و گفتگو بین دو کشور بدون وقفه در سطوح مختلف ادامه داشته و همواره موجب گسترش همکاری های میان تهران-توکیو شده است. وزیر امور خارجه با اشاره به وجود ظرفیت های فراوان برای همکاری ایران و ژاپن در زمینه های مختلف، بر ضرورت تلاش و برنامه ریزی برای رفع موانع پیش روی گسترش و توسعه همه جانبه روابط تاکید کرد و تبادل هیات های دیپلماتیک از جمله سفر اخیر رییس بنیاد ساساکاوا به تهران را نشانگر تمایل دو طرف برای تحکیم راه های گفتگو، همکاری و تفاهم بین دو کشور دانست. و در ادامه با تاکید به اینکه باید موانع پیش روی توسعه همه جانبه روابط تهران-توکیو را برطرف کرد.

شینا انصاری، معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان محیط زیست نیز با اشاره به سوابق همکاری های بین ایران و ژاپن در حوزه حفاظت از محیط زیست بویژه احیای دریاچه ارومیه گفت: این سازمان آماده همکاری در زمینه مربوط به آلودگی هوا و چالش های زیست محیطی ناشی از گرمایش زمین است. وی در بخش دیگری از سخنانش در این مراسم گفت: سیاست دولت دکتر پزشکیان تقویت وحدت و انسجام ملی در داخل و همکاری بین المللی در خارج است و سازمان حفاظت محیط زیست با این رهیافت آمادگی دارد تا همکاری های فنی خود را در این زمینه ها با ژاپن گسترش دهد.

سیدمحمد حسین عادل از دیپلمات های ارشد پیشین کشورمان و رئیس انجمن دوستی ایران و ژاپن نیز طی سخنانی، مراسم شب یلدا را سمبل پیروزی نور بر تاریکی و امید بر ناامیدی توصیف کرد که در واقع نشان دهنده روحیه مقاومت و صبر ایرانیان در طول تاریخ است که در پیروزی شب بر روز نمود می یابد. وی افزود: مراسم «یوجی» ژاپنی ها بسیار شبیه یلدا است، چرا که با چرخش پاییز به زمستان و کاهش شب و برآمدن روز جشن گرفته می شود و در هر دو مراسم «یوجی» و «یلدا» با گردهم آمدن خانواده ها، صرف غذا، پیروزی روز بر شب جشن گرفته می شود.

عادل با اشاره به وجود ظرفیت های فراوان بین دو کشور که همچنان بالقوه باقی مانده است، همکاری و تلاش مشترک بین بخش های مختلف در دو کشور برای رفع موانع توسعه روابط بین بخش های دولتی و خصوصی ضروری دانست و بر آمادگی انجمن دوستی ایران و ژاپن به عنوان یک سازمان مردم نهاد برای تسهیل و ارتقای گفتگو و همکاری های بین طرفین تاکید کرد.

سفیر ژاپن در تهران نیز سخنران دیگر این مراسم بود، ضمن بر شمردن اشتراکات و خصوصیات فرهنگی ایران و ژاپن، از خصوصیات فرهنگی و سنت های تاریخی و تمدنی ایران تمجید کرد و گفت: جامعه ایران یک جامعه آسیایی با برخورداری از یک فرهنگ بسیار غنی است. وی همچنین ابزار امیدواری کرد سال ۲۰۲۵ سال موفقیت ایران در برابر چالش ها در عرصه های مختلف بین المللی باشد و گفتگوها و همکاری های بین دو کشور ادامه یابد. منبع <https://www.irna.ir>

برگزاری نمایشگاه خیره توسط انجمن بانوان دیپلماتیک وزارت امور خارجه

بازارچه خیره ای که از سوی انجمن بانوان دیپلماتیک وزارت امور خارجه به مناسبت سال نو میلادی، روز چهارشنبه، ۱۲ دی ۱۴۰۳ افتتاح شده و تا ۱۴ دی ماه و با هدف به فعالیت خود ادامه داده است. این رویداد با حضور پررنگ همسران سفرای کشورهای خارجی و دیپلمات های ایرانی در فضایی دوستانه و فرهنگی با هدف معرفی فرهنگ های متنوع و گسترش دوستی بین ملت ها برگزار شد.

پری سادات عراقچی، رئیس انجمن بانوان دیپلماتیک وزارت امور خارجه، در خصوص این بازارچه اظهار داشت: «همسران سفرای ۱۷ کشور مختلف در این رویداد شرکت کرده و با ارائه صنایع دستی، پوشاک و غذاهای سنتی، فرهنگ خود را به نمایش گذاشتند. وی افزود که هدف از برپایی این نمایشگاه گرد هم آوردن زنان از فرهنگ های مختلف برای انجام کارهای خیرخواهانه به منظور گسترش صلح در جهان است و امیدواریم این تلاش ها مثمر ثمر واقع شود.

نجاه اسد، همسر سفیر سودان در تهران، نیز به خبرنگار العالم گفت: «خوشحالم که این فرصت برای ما فراهم شده تا با دیگران و فرهنگ دیگر کشورها آشنا شویم».

همسر اسد مجید خان، دبیرکل سازمان همکاری اقتصادی (اگو)، نیز در حاشیه این رویداد بر اهمیت چنین برنامه‌هایی در تقویت ارتباط بین ملت‌ها تأکید کرد و گفت: «این نوع رویدادها باعث نزدیکی فرهنگ‌ها و ملت‌ها می‌شود. مردم پاکستان همواره قدر دان کمک‌ها و فعالیت‌های مردم ایران هستند.»

علاوه بر همسران دیپلمات‌های ایرانی، بانوان از استان‌های مختلف ایران نیز در این نمایشگاه حضور فعال داشتند و صنایع دستی، خوراکی‌ها و لباس‌های سنتی را به نمایش گذاشتند که جلوه‌ای از فرهنگ غنی ایرانی را به تصویر کشید. یکی از شرکت‌کنندگان خوزستانی گفت: «این صنایع دستی مخصوص بانوان خوزستانی در جنوب ایران است و ما برای کمک به بانوان و نمایش فرهنگ آنها در این مراسم شرکت کردیم. یکی از شرکت‌کنندگان عراقی هم هدف خود را معرفی فرهنگ و پوشش عربی بیان کرد.» منبع <https://fa.alalam.ir>

آغاز فعالیت گروه مطالعات قومی در انجمن انسان‌شناسی ایران

این گروه زیر نظر محسن شهرنازدار، انسان‌شناس و محقق مطالعات قومی، تشکیل شده و اهداف اصلی خود را ایجاد فضایی برای تعامل میان فرهنگی، تولید دانش بومی و ارتقای فهم انتقادی از تنوع قومی در ایران اعلام کرده است. در معرفی گروه مطالعات قومی آمده است «این گروه با تکیه بر اصول مشارکت و تعامل سازنده با جوامع محلی از یک سو و پژوهشگران عرصه‌های مختلف مطالعات قومی و با بهره‌گیری از رویکردهای میان‌رشته‌ای، تلاش می‌کند تا بستری برای نقد، بازاندیشی و تولید دانش آکادمیک فراهم آورد تا پاسخگوی پیچیدگی‌های جوامع انسانی معاصر ایرانی باشد». در عین حال این گروه به مسأله مطالعات قومی به عنوان پیش‌نیاز و پایه اصلی توسعه پایدار در جوامع قومی و محلی و مناطق مختلف ایران توجه ویژه دارد.

مطالعات قومی به‌عنوان یکی از شاخه‌های نوآورانه علوم انسانی و انسان‌شناسی، بستری میان‌رشته‌ای برای بررسی پیچیدگی‌های هویتی، فرهنگی، اجتماعی، و تاریخی جوامع انسانی فراهم می‌کند. این حوزه پژوهشی، برخلاف روش‌های سنتی اتنوگرافی که عمدتاً به توصیف جزئیات فرهنگی یک جامعه خاص محدود می‌شوند، تمرکز خود را بر مفاهیمی همچون قدرت، هویت، تعاملات بین‌فرهنگی و بازاندیشی در مفاهیم غالب انسان‌شناسی قرار داده است. گروه مطالعات قومی در انجمن انسان‌شناسی ایران از تمامی پژوهشگران، اساتید و متخصصان گرایش‌های مختلف در موضوعات مورد توجه این گروه، دعوت به همکاری می‌کند. منبع <https://www.rokna.net>

برگزاری همایش ملی «جهان‌ایرانی: سلوکی و اشکانی» با همکاری جامعه باستان‌شناسی ایران و انجمن ایران‌شناسی

گروه پژوهشی باستان‌کاوی تیسافرن و مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی و جامعه باستان‌شناسی ایران و انجمن ایران‌شناسی «همایش ملی جهان‌ایرانی: سلوکی و اشکانی» را چهارشنبه ۱۹ دی ماه ۱۴۰۳ به دبیری علمی شاهین آریامنش و هوشنگ رستمی برگزار کردند.

در بخش آغازین این همایش، سید محمد کاظم بجنوردی، رئیس مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی، محمدابراهیم، زارعی رئیس پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری، شاهین آریامنش، رئیس گروه پژوهشی باستان‌کاوی تیسافرن، محمود جعفری دهقی، رئیس انجمن ایران‌شناسی، کوروش محمدخانی، رئیس جامعه باستان‌شناسی ایران و حکمت‌الله ملاصالحی، استاد باستان‌شناسی ایران سخنرانی نمودند. علاقه‌مندان به حضور در «همایش ملی جهان

ایرانی: سلوکی و اشکانی» توانستند چهارشنبه ۱۹ دی ماه ۱۴۰۳ از ساعت ۹ تا ۱۸ در تالار امیرالمومنین مرکز دائره المعارف بزرگ اسلامی به نشانی تهران، میدان شهید باهنر (نیاوران)، خیابان شهید پورابتهاج (کاشانک)، نرسیده به سه راه آجودانیه، شماره ۲۱۰ مراجعه و شرکت نمودند. منبع: <https://www.ibna.ir>

بازدید از انجمن خلق چین برای دوستی با کشورهای خارجی

روز چهارشنبه، ۱۸ دسامبر ۲۰۲۴، هیئتی از انجمن خلق چین برای دوستی با کشورهای خارجی^۱ به سرپرستی جناب آقای دکتر یانگ وانمینگ، رئیس انجمن، توسط لیدی پولفر، امیل آیچر، رئیس سیویکول و شهردار لوکزامبورگ در تالار شهر مورد استقبال قرار گرفتند.

این جلسه فرصتی را برای شرکت کنندگان فراهم کرد تا در مورد موضوعات مختلف محوری و به ویژه مربوط به دوک اعظم لوکزامبورگ، از جمله دوستی بین مردم و همکاری بین المللی در میان دیگران، بحث کنند. این انجمن که در سال ۱۹۵۴ تأسیس شد، توسط ده سازمان عمومی ملی ایجاد شد. امروز، هدف آن پی ریزی پایه های اجتماعی برای روابط دوستانه بین چین و سایر کشورها است و به پیشرفت انسانی و همبستگی جهانی متعهد است. منبع: <https://www.vdl.lu/en/news>

دیدار معاون وزیر امور خارجه با رئیس انجمن دوستی ژاپن و چین

پنجم دسامبر ۲۰۲۴، معاون وزیر امور خارجه سان ویدونگ با یک هیئت بازدید کننده به ریاست رئیس انجمن دوستی ژاپن و چین^۲ توکوئیچیرو اوتسونومیا ملاقات کرد و آنها در مورد روابط چین و ژاپن و همچنین مردم و نیز همکاری بین دو کشور به تبادل نظر پرداختند.

سان ویدونگ به تعاملات نسل های قدیمی دو کشور از جمله «توکوما اوتسونومیا، پدر بزرگ توکوئیچیرو اوتسونومیا» و همچنین سومین رئیس انجمن برای از سرگیری و توسعه روابط چین و ژاپن یاد آور شد. که انجمن نقش مهمی را برای ترویج مبادلات دوستانه و همکاری بین دو ملت ایفا کرده است و با تاکید به اینکه دوستی مردم با مردم دارایی ارزشمندی در روابط چین و ژاپن است. که انجمن می تواند برای فداکاری و تلاش های نسل بزرگتر و شخصیت های شاخص دو کشور در جهت توسعه روابط دوجانبه، ترویج مبادلات بین دو ملت در سطح ملی به ویژه در بین جوانان را جشن بگیرد و به تشویق مشارکت گسترده همه بخش های جامعه و مردمان دو کشور برای تزریق مداوم انرژی مثبت و بهبود توسعه تعاملات چین و ژاپن روابط دوستی را نهادینه نماید.

منبع: <https://www.fmprc.gov.cn>

^۱APCAE
^۲JCFA

بازدید هیئت انجمن دوستی هانوی ویتنام - هند از سفارت ویتنام

صبح روز ۹ دسامبر ۲۰۲۴، انجمن دوستی هند ویتنام هانوی^{۱۱}، به رهبری رئیس فان لان تو، به عنوان بخشی از سفر کاری خود به هند از ۶ دسامبر تا ۱۲ دسامبر ۲۰۲۴ از سفارت ویتنام در هند بازدید کرد.

پیش از این، این هیئت از کمیته همبستگی ویتنام - هند در کلکته بازدید کرده بود و در آنجا در مورد برنامه های تبادل فرهنگی و همکاری های آتی بین دو کشور بحث

و گفتگو کردند.

در ملاقات با سفارت، خانم فان لان تون^{۱۲} در مورد فعالیت های قابل توجه انجمن در یک سال گذشته گزارش داد. وی بر تلاش های انجمن برای ترویج دوستی و درک متقابل بین مردم دو ملت از طریق رویدادهای مختلف فرهنگی، سمینارها و جشنواره ها تاکید کرد. سفیر - نگوین ثان های^{۱۳} یینش هایی را در مورد مشارکت استراتژیک جامع بین ویتنام و هند و نتایج مثبت فعالیت های دیپلماتیک سفارت در سال ۲۰۲۴ به اشتراک گذاشت. او از کمک های انجمن در حفظ و ارتقای دیپلماسی مردم و تبادلات فرهنگی بین دو کشور قدردانی کرد. سفر او نه تنها نشان دهنده تعهد انجمن دوستی ویتنام - هند به تقویت دیپلماسی مردم به مردم است، بلکه فرصت هایی را برای بحث در مورد فعالیت های آینده باز می کند.

منبع: <https://vietnamembassydelhi.in>

سیزدهمین نشست سالانه انجمن های دوستی کره و لائوس

هیئتی به سرپرستی آقای اوه میونگ هوان، رئیس انجمن دوستی جمهوری کره^{۱۴} لائوس،^{۱۵} روز دوشنبه، ۱۶ دسامبر در وینتیان با همتایان خود در جریان سیزدهمین نشست سالانه انجمن های دوستی کره - لائوس که تا ۲۰ دسامبر در لائوس ادامه دارد دیدار کردند.

این جلسه توسط آقای خامسوی کئودالوونگ، رئیس انجمن دوستی لائوس - جمهوری کره، و آقای اوه میونگ هوان، رئیس انجمن دوستی جمهوری کره و لائوس، ریاست مشترک برگزار شد. همچنین آقای جونگ یونگ سو، سفیر جمهوری کره در لائوس و سایر نمایندگان هر دو طرف حضور داشتند. در این نشست دستاوردهای همکاری بین دو انجمن در سال گذشته با تمرکز ویژه بر مشارکت موفق آنها در توسعه در انجمن بررسی شد.

زمینه های کلیدی همکاری شامل توسعه زیرساخت های آموزشی، کشاورزی، بهداشت عمومی و توسعه منابع انسانی بود. علاوه بر این، هر دو انجمن از ساخت مدارس، تهیه لوازم پزشکی، پوشاک و تجهیزات آموزشی برای جوامع کم درآمد حمایت کرده اند.

در این دیدار، دو طرف در مورد برنامه های همکاری های آتی به ویژه فعالیت های مشترک در سال آینده بحث و تبادل نظر کردند. هر دو طرف توافق کردند که به همکاری برای تقویت درک متقابل، ترویج همبستگی و تعمیق همکاری بین مردم

دو کشور با هدف کمک به صلح، اعتماد و همکاری بیشتر بین دو ملت ادامه دهند. منبع: <https://kpl.gov.la/En>

^۱HAVIFA
^۲Phan Lan Tu
^۳Nguyen Thanh Hai
^۴PDR
^۵PDR

تاسیس "انجمن صربی دوستداران ایران"

"انجمن صربی دوستداران ایران" متشکل از جمعی از شخصیت های فرهنگی، علمی و فعالان اجتماعی صرب با حمایت رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در صربستان موجودیت رسمی خود را اعلام کرد. در بیانیه تاسیس انجمن آمده است: این انجمن داوطلبانه، غیردولتی و غیرانتفاعی به عنوان انجمنی متشکل از شهروندان صرب و با هدف توسعه روابط دوستانه و همکاری های متقابل بین مردم جمهوری صربستان و جمهوری اسلامی ایران فعالیت می کند.

اساسنامه انجمن در جلسه روز ۱۵ ژانویه ۲۰۲۵ برابر ۲۶ دیماه ۱۴۰۳ با حضور دکتر سوتو دوبریویچ رئیس انجمن دوستی صربستان و کوبا و زوریتسا دوبریویچ فعال اجتماعی به تصویب اعضا رسید. پورپزشک رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دیدار با اعضای هیئت رئیسه با تبریک تاسیس انجمن این اقدام را حاصل همت، اراده و عشق و علاقه همه اعضا به عنوان دوستداران واقعی ایران دانست و گفت: امروز روز بزرگی در روابط فرهنگی دو کشور و یک نقطه عطف است. وی ابراز امیدواری کرد انجمن بعنوان نهادی پویا، فعال و پیشرو نقش موثری در ارتقا و تقویت مناسبات دوکشور ایفاء نماید. منبع: رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در صربستان

مقالات حوزه مواضعنامه و سازمان های بین المللی

نقش سازمان های بین المللی در توسعه حقوق بین الملل: یک ارزیابی تحلیلی از سازمان ملل متحد

روا المکی ترجمه: طاهره جهان پرور

مقدمه:

سازمان های بین المللی نقش مهمی در شکل دهی هنجارها و استانداردهای بین المللی ایفا می کنند، مسائلی را که فراتر از مرزهای ملی هستند، مورد توجه قرار می دهند و راه حل های جمعی را در صحنه جهانی ترویج می کنند. این سازمان ها توسط دولت ها از طریق معاهدات چندجانبه تأسیس می شوند، اراده متمایزی جدا از دولت های عضو خود دارند و صلاحیت خود را از معاهداتی که آن ها را تأسیس کرده اند، به دست می آورند. در حالی که این سازمان ها تابع قوانین داخلی هستند، در حوزه های قضایی که در آن ها مستقر هستند، شخصیت حقوقی نیز دارند.

افزایش تعداد سازمان های بین المللی نشان دهنده این است که دولت ها اهمیت وابستگی متقابل و همکاری در مواجهه با چالش های جهانی را از طریق ایجاد استانداردهای بین المللی تشخیص داده اند. حدود ۲۵۰ تا ۳۵۰ سازمان بین المللی وجود دارند که از طریق اقدامات قانون گذاری و نظارتی، اقتدار عمومی اعمال می کنند و تصمیمات مختلفی اتخاذ می کنند. سازمان های بین المللی می توانند جهانی یا منطقه ای باشند و گروه هایی از

کشورها یا نهادهایی را نمایندگی کنند که ارزشها، فرهنگها یا اهداف مشترکی دارند. آنها همچنین ممکن است عضو سازمانهای بینالمللی دیگر باشند.

این مقاله تحلیل مختصری از توسعه تاریخی سازمانهای بینالمللی و تأثیر آنها بر توسعه و اجرای حقوق بینالملل ارائه می‌دهد. این مقاله عملکرد این سازمانها را در حوزه حقوق بینالملل عمومی بررسی می‌کند که شامل تنظیم روابط بین دولتها و همچنین رفتار افراد، شرکتهای و سازمانهای غیردولتی می‌شود. تمرکز اصلی بر سازمان ملل متحد نقش محوری آن در چارچوب حقوقی بینالمللی است. این مقاله به طور انتقادی مشارکت نهادهای تخصصی سازمان ملل، مجمع عمومی سازمان ملل، کمیسیون حقوق بینالملل، دیوان بینالمللی دادگستری و شورای امنیت سازمان ملل را در توسعه، تدوین و اجرای حقوق بینالملل ارزیابی می‌کند. این مقاله همچنین چالشهای پیش روی این نهادها را مورد توجه قرار داده و پیشنهادهایی برای اصلاح سازمان ملل ارائه می‌دهد تا این چالشها را به طور مؤثر برطرف کند و عملکرد آن را در ترویج و حمایت از حقوق بینالملل بهبود بخشد.

مروری کوتاه بر تکامل سازمانهای بینالمللی:

سازمانهای بینالمللی مدت‌هاست که در حوزه حقوق بینالملل حضور دارند. اگرچه دولتها به طور تاریخی مسئولیت اصلی را در حوزه حقوق بینالملل بر عهده داشته‌اند، اما دولتها به طور فزاینده‌ای مزایای واگذاری برخی جنبه‌های اقتدار حاکمیتی خود به سازمانهای بینالمللی که متعهد به حل مسائل جهانی هستند را تشخیص داده‌اند. از اواسط قرن بیستم، سازمانهای بینالمللی شخصیت حقوقی بینالمللی به دست آورده‌اند و به موضوعات مهم حقوق بینالملل تبدیل شده‌اند، اگرچه با حقوق و مسئولیتهای کمتری نسبت به دولتها. این بخش مروری بر تکامل تاریخی سازمانهای بینالمللی ارائه می‌دهد و توسعه آنها را از مجامع یا کنفرانسهای موقت به سازمانهای بینالمللی دائمی با چارچوبهای حقوقی بینالمللی پایدار ردیابی می‌کند. در اواخر قرن هجدهم و نوزدهم، چندین قدرت شروع به ایجاد اشکالی از همکاری کردند که فراتر از معاهدات دوجانبه و تلاشهای دیپلماتیک بود. بر اساس نظر کلابرز، اگرچه ردیابی سازمانهای بینالمللی را می‌توان در دوره‌های تاریخی مختلف، مانند "شوراهای آمفیکتیونیک" یونان باستان، اتحادیه هانزایی در اواخر قرون وسطی و نمونه‌های اولیه مانند کنفدراسیون سوئیس یافت، اما تا قرن نوزدهم بود که سازمانهای بینالمللی شبیه به آنچه امروز می‌بینیم، به طور رسمی تأسیس شدند. کلابرز همچنین استدلال می‌کند که کنگره وین (-۱۸۱۴) اهمیت زیادی در حوزه روابط بینالملل دارد. این کنگره نشان‌دهنده ایجاد یک چارچوب سیاسی و حقوقی مدرن برای اروپا پس از دوره‌ای از بی‌ثباتی بود که با آشوب و درگیری پس از انقلاب فرانسه مشخص می‌شد. در این زمان، دولتها شروع به تشخیص ناکارآمدی سیستم موجود در مواجهه مؤثر با درگیریهای نوظهور بین خود کردند.

در ابتدا، وظایف این سازمانها محدود و دارای دامنه‌ای باریک بود. تأسیس کمیسیونهای رودخانه‌ای، مانند کمیسیون اروپایی دانوب در سال ۱۸۵۶، نشان می‌دهد که حوزه اصلی نیازمند همکاری بینالمللی، حمل و نقل و ارتباطات بود. در این زمان، افراد خصوصی نیز ابتکار عمل را برای ایجاد سازمانهایی با هدف حل مسائل جهانی به دست گرفتند. در سال ۱۸۴۰، کنوانسیون جهانی ضد برده‌داری تأسیس شد، در حالی که در سال ۱۸۶۳، کمیته بینالمللی صلیب سرخ تأسیس شد. سازمانهای بینالمللی همچنین رشد قابل توجهی در حوزه‌های مختلف فراتر از حمل و نقل و ارتباطات تجربه کردند. به عنوان مثال، تأسیس دفتر بینالمللی بهداشت

عمومی در سال ۱۹۰۳ بر مسائل مرتبط با سلامت متمرکز بود. علاوه بر این، پیش نیازهای اولیه سازمان های بین المللی معاصر در حوزه اقتصاد در این دوره ظهور کردند، مانند اتحادیه متریک (۱۸۷۵)، اتحادیه بین المللی حق تکثیر (۱۸۸۶)، اتحادیه بین المللی شکر (۱۹۰۲) و مؤسسه بین المللی کشاورزی (۱۹۰۵). برخی از این نهادها، اگرچه با نام های تغییر یافته و بر اساس توافق نامه های تشکیل دهنده متمایز، همچنان به فعالیت خود ادامه می دهند. به عنوان مثال، مؤسسه بین المللی کشاورزی اکنون تحت نام سازمان خواربار و کشاورزی فائو فعالیت می کند.

بر اساس نظر کلابرز، حقوق بین الملل عمومی به تدریج از "حقوق همزیستی" به "حقوق همکاری" تغییر یافته است، همان طور که افزایش فراوانی سازمان های بین المللی نشان می دهد. این نشان می دهد که سازمان های بین المللی در حال تبدیل شدن به مکانیسم هایی هستند که همکاری بین دولت ها را تقویت می کنند، نه اینکه صرفاً حوزه های نفوذ آن ها را تعریف و محدود کنند. ماکس هوبر، حقوقدان برجسته سوئیسی، در سال ۱۹۱۰ نوشت که دولت ها به دو دلیل اصلی وارد معاهدات می شوند: پیگیری منافع شخصی و پیگیری منافع مشترک یا اشتراکی.

با این حال، رشد قابل توجه سازمان های بین المللی پس از پایان جنگ جهانی اول رخ داد. معاهده ورسای در ۲۸ ژوئن ۱۹۱۹ امضا شد و به طور رسمی جنگ جهانی اول را به پایان رساند. جامعه ملل، که تحت معاهده ورسای در ۱۰ ژانویه ۱۹۲۰ تأسیس شد، اولین سازمان بین المللی دولتی با اختیارات گسترده بود. هدف اصلی آن ارائه بستری برای حل اختلافات بین دولت ها بود. با این حال، علیرغم تأسیس آن، جامعه ملل محبوبیت گسترده ای به دست نیاورد و تنها ۶۳ کشور عضو جذب کرد. در نهایت، این سازمان پس از وقوع جنگ جهانی دوم به طور رسمی منحل شد.

رشد و تأثیر سازمان های بین المللی:

به طور سنتی، حقوق بین الملل عمدتاً بر تنظیم روابط بین دولت ها متمرکز بوده است. اوپنهایم، که به عنوان بنیانگذار حقوق بین الملل مدرن شناخته می شود، حقوق بین الملل را به عنوان "مجموعه ای از قواعد عرفی و قراردادی که توسط دولت های متمدن در روابط متقابل خود به عنوان الزام آور تلقی می شوند" تعریف کرد. او همچنین خاطرنشان کرد که "دفاتر بین المللی" برای اجرای معاهداتی که اتحادیه های بین المللی را تأسیس می کنند، ایجاد می شوند. بنابراین، اولویت دولت ها بر سازمان های بین المللی است، زیرا این سازمان ها "موجودات مشتق" هستند که وجود و قدرت خود را از دولت هایی که آن ها را تأسیس کرده اند، به دست می آورند. همان طور که کلابرز به درستی اشاره کرده است، "فقط دولت ها می توانند به جنگ بروند. فقط دولت ها می توانند معاهدات منعقد کنند. فقط دولت ها می توانند آب های سرزمینی را اعلام کنند".

در واقع، استدلال شده است که سازمان های بین المللی قرار نبوده اند بر جامعه جهانی تأثیر بگذارند. هنگامی که این سازمان ها برای اولین بار تأسیس شدند، به آن ها شخصیت حقوقی بین المللی اعطا نشد، زیرا مهم یا ضروری تلقی نمی شد. سازمان های بین المللی فقط قرار بود مستقیماً با دولت های عضو تعامل داشته باشند، نه با دولت های ثالث، نه با سایر سازمان های بین المللی و نه با شهروندان دولت های عضو خود.

پیش از مداخله دیوان بین المللی دادگستری در سال ۱۹۴۹، سازمان های بین المللی فاقد شخصیت حقوقی بین المللی بودند. در عرض یک دهه پس از رأی مشورتی دیوان بین المللی دادگستری در سال ۱۹۴۹، تغییر کامل در موضع ایجاد شد. به عنوان مثال، اساسنامه های سازمان های بین المللی اکنون شامل بندهایی هستند

که شخصیت حقوقی یا مقداری از آن را اعطا می کنند؛ و ابزارهای منطقه ای مختلف شامل مقررات کلی هستند که شخصیت حقوقی سازمان های بین المللی را به رسمیت می شناسند.

بر اساس نظر آوارز، گسترش و تأثیر سازمان های بین المللی بر حقوق و سیاست گذاری بین المللی، به عنوان مثال، به تدوین، ترویج معاهدات و کنوانسیون ها و اجرای آن ها توسط دولت ها کمک کرده است. آن ها نقش دوگانه ای در فرآیند شکل دهی هنجارها و قواعد جهانی ایفا می کنند: به عنوان بازیگران منحصر به فرد در تصمیم گیری مشارکت می کنند و ساختارهای ضروری اقتدار را برای سایر مشارکت کنندگان فراهم می کنند. به عنوان موضوعات حقوق بین الملل، سازمان های بین المللی همچنین تابع هنجارهای آمره، حقوق عرفی بین المللی و اصول کلی حقوقی هستند. همان طور که در این بخش پیش می رویم، مشخص می شود که سازمان های بین المللی، به ویژه سازمان ملل متحد، تأثیر قابل توجهی بر منابع تعهدات بین المللی و بازیگران کلیدی در فرآیند قانون گذاری بین المللی داشته اند.

سازمان های بین المللی تأثیر قابل توجهی بر توسعه حقوق بین الملل داشته اند؛ به طور مؤثر به ایجاد یک سیستم قانون اساسی جهانی کمک کرده اند. بر اساس نظر هنکین، سازمان های بین المللی "قوانین جدید را در بدو تولد نمایندگی می کنند، زیرا خود آن ها فرزند قانون هستند." به عنوان مثال، منشور سازمان ملل متحد و سازمان های تخصصی آن و سایر سازمان های بین المللی نقش مهمی در شکل دهی حقوق بین الملل ایفا کرده اند. سازمان جهانی بهداشت، سازمان همکاری اقتصادی و توسعه و سازمان بین المللی کار از جمله سازمان هایی هستند که به تغییر قابل توجه منابع، بازیگران و فرآیندهای حقوق بین الملل در طول قرن گذشته کمک کرده اند.

سازمان ملل متحد و توسعه حقوق بین الملل:

در ۲۶ ژوئن ۱۹۴۵، منشور سازمان ملل متحد در پایان کنفرانس سازمان ملل متحد در سان فرانسسکو به تصویب رسید. این منشور به عنوان تدوین اصول اصلی حاکم بر روابط بین المللی، از "برابری حاکمیت دولت ها تا ممنوعیت استفاده از نیرو در روابط بین المللی" عمل می کند. مأموریت های اصلی سازمان ملل حفظ صلح و امنیت، ترویج توسعه اقتصادی و اجتماعی، حمایت از حقوق بشر و ارائه بستری برای گفت و گوی دولت ها است. منشور سازمان ملل متحد، شامل ۱۱۱ ماده از جمله مقدمه، حقوق و مسئولیت های دولت های عضو را مشخص می کند. همچنین نقش ها و مسئولیت های شش نهاد اصلی سازمان ملل را ترسیم می کند. این منشور بر اهمیت حل مسالمت آمیز اختلافات بین المللی تأکید کرده و به شورای امنیت اختیاراتی برای حفظ صلح و امنیت بین المللی اعطا می کند. از زمان تأسیس آن با عضویت اولیه پنجاه و یک کشور، سازمان ملل متحد توسعه قابل توجهی یافته و به یک نهاد جهانی متنوع و چندبعدی با عضویت فعلی ۱۹۳ کشور تبدیل شده است. سازمان ملل متحد خود را به عنوان یک سازمان قانون اساسی جهانی معرفی کرده است که تلاش می کند یک نظم جهانی مطلوب را حفظ و حمایت کند. ماده ۱۰۳ منشور سازمان ملل متحد این هدف را نشان می دهد و مقرر می کند که در صورت تعارض بین تعهدات دولت های عضو تحت منشور و هر توافق بین المللی دیگر، تعهدات تحت منشور "اولویت دارند." بسیاری از کارشناسان حقوق بین الملل سازمان ملل متحد را به عنوان یک سازمان بین المللی حیاتی برای حفظ صلح و امنیت به رسمیت می شناسند. اصول بنیادی منشور سازمان ملل متحد و تکامل آن، از جمله اصلاحات انجام شده در سال های ۱۹۶۳، ۱۹۶۵ و ۱۹۷۳، تأثیر عمیقی بر تدوین و توسعه تدریجی حقوق بین الملل داشته است. دیوان بین المللی دادگستری نقش مهمی در ارائه بستری

برای حل مسالمت آمیز اختلافات، تفسیر معاهدات و ارائه نظرات مشورتی ایفا می کند. شورای امنیت نیز در حفظ صلح و امنیت بین المللی نقش اساسی دارد. نظرات کارشناسان واجد شرایط و کار کمیسیون حقوق بین الملل نیز به طور قابل توجهی به توسعه مداوم حقوق بین الملل کمک می کند. علاوه بر این، کار مجمع عمومی سازمان ملل متحد، که در بخش بعدی به آن خواهیم پرداخت، نیز در شکل دهی و ترویج اصول و مقررات حاکم بر جامعه بین المللی نقش دارد.

تحقیقات نشان می دهد که ترکیب فعلی شورای امنیت سازمان ملل متحد، که مسئولیت اصلی حفظ صلح و امنیت بین المللی را بر عهده دارد، به عنوان بی نظم و فاقد نمایندگی کافی از جامعه جهانی در نظر گرفته می شود. علاوه بر این، توانایی شورا برای اتخاذ اقدامات حقوقی قاطع در زمان بحرانها اغلب به دلیل برنامه های سیاسی و اولویت های ملی بین پنج عضو دائم^۱ مختل می شود، که این امر تصویب قطعنامه های الزام آور حقوقی برای حل اختلافات بین المللی را دشوار می کند. به عنوان مثال، یک مطالعه ناتوانی شورا را در پاسخ یا مداخله مؤثر در درگیری ها و بحران های جهانی جاری، مانند الحاق کریمه توسط روسیه و جنگ با اوکراین، برجسته می کند.

در نتیجه، برخی از محققان با به رسمیت شناختن منشور سازمان ملل متحد به عنوان یک قانون اساسی جهانی مخالف هستند. به عنوان مثال، راثو تأکید می کند که "سازمان ملل متحد به عنوان یک دولت جهانی تصور نشده است، و نمی تواند خود را به یکی تبدیل کند." ناتوانی نهادهای سازمان ملل در اعمال مؤثر تصمیمات خود بر اعضا و عدم وجود هرگونه مکانیسم بازنگری قضایی برای اقدامات غیرقانونی آنها تقریباً به طور جهانی به عنوان مسائل قانون اساسی قابل توجه در نظر گرفته می شوند. به طور مشابه، توموشات استدلال می کند که "منشور چیزی بیش از قانون اساسی جامعه بین المللی نیست [...] بی همتا توسط هر ابزار بین المللی دیگر".

علاوه بر این، منشور سازمان ملل متحد اغلب به عنوان یک قانون اساسی "سخت" توصیف می شود، که منجر به تعداد محدودی از اصلاحات از زمان تأسیس آن شده است. تنها اصلاحات تا به امروز گسترش شورای امنیت در سال ۱۹۶۵ و گسترش شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد در سال های ۱۹۷۰ و ۱۹۷۱ بوده است. پیچیدگی این روش در ماده ۱۰۸ توضیح داده شده است، که نیاز به "رأی دو سوم اعضای مجمع عمومی و تصویب مطابق با فرآیندهای قانون اساسی مربوطه توسط دو سوم اعضای سازمان ملل متحد، از جمله همه اعضای دائم شورای امنیت" دارد. این مقرر به دشواری اصلاح منشور سازمان ملل متحد کمک می کند. به این ترتیب، هنگامی که یک عضو دائم از حق وتوی خود استفاده می کند، فرآیند اصلاح به طور مؤثر مختل یا مسدود می شود.

با این حال، درخواست هایی برای اصلاح شورای امنیت سازمان ملل متحد وجود داشته است که نشان دهنده نیاز به اصلاح آن است. پیشنهادات برای اصلاح منشور سازمان ملل متحد، به ویژه آن هایی که مربوط به گسترش عضویت دائم شورای امنیت هستند، با موانع قابل توجهی مواجه می شوند، زیرا عدم توافق یک پارچه بین اعضای پی ۵ وجود دارد. به طور قابل توجهی، ایالات متحده، فدراسیون روسیه و چین هنوز به توافق در این مورد نرسیده اند. این کشورها نگرانی هایی در مورد خطرات بالقوه مرتبط با گسترش عضویت شورا و حفظ وضعیت فعلی ابراز کرده اند، زیرا معتقدند که این امر می تواند بر ثبات سازمان ملل تأثیر بگذارد. با این حال، اصلاح شورای امنیت برای افزایش مشروعیت و اثربخشی آن حیاتی است. همچنین این نهاد مسئول حفظ صلح

^۱(P5)

و امنیت بین المللی است. گسترش ترکیب شورا می تواند به تقویت اقتدار آن کمک کند، به ویژه با توجه به این که از سال ۱۹۶۵ بدون تغییر باقی مانده است، علیرغم تغییرات قابل توجه در چشم انداز بین المللی. علیرغم محدودیت های آن، منشور سازمان ملل متحد از حمایت بسیاری از کارشناسان در زمینه حقوق بین الملل برخوردار شده است. به عنوان مثال، مک دونالد آن را "جامع ترین چارچوب همکاری در تاریخ روابط بین المللی" توصیف کرده است. هدف اصلی منشور ایجاد یک بستر دائمی برای حل و فصل مسالمت آمیز و دیپلماسی چندجانبه است، که آن را به تنها منشور جامع بین المللی تبدیل می کند. علاوه بر این، سازمان ملل متحد نقش مهمی در تعیین هنجارها و استانداردهای بین المللی حقوق بشر ایفا کرده است. این امر از طریق گنجاندن ارجاعات به حقوق بشر در منشور سازمان ملل متحد، و همچنین تصویب قطعنامه ها، اعلامیه ها، معاهدات چندجانبه حقوق بشر و مکانیسم های نظارتی با هدف ترویج و نظارت بر وضعیت حقوق بشر در دولت های عضو مشهود است. علاوه بر این، منشور سازمان ملل متحد از توسعه سازمان های منطقه ای برای تکمیل کار سازمان ملل حمایت می کند. فصل هشتم منشور، به ویژه مواد ۵۴-۵۲، اساس قانون اساسی برای مشارکت سازمان های منطقه ای، همراه با شورای امنیت، در حفظ صلح و امنیت بین المللی را فراهم می کند.

نقش نهادهای تخصصی سازمان ملل متحد:

همان طور که این مطالعه نشان می دهد، سازمان ملل متحد دارای نهادهای فنی تخصصی است که نقش مهمی در مذاکره و تصویب ابزارهای الزام آور حقوقی، مانند معاهدات، کنوانسیون ها، توافق نامه ها و دستورالعمل ها ایفا می کنند. اکثر معاهدات و کنوانسیون های بین المللی که توسط سازمان ملل متحد تأسیس شده اند، مکانیسم های نظارتی را برای اطمینان از اجرای ابزارهای حقوقی مربوطه در بر می گیرند. این مکانیسم ها اغلب شامل الزامات گزارش دهی برای طرف های درگیر و تولید نتیجه گیری ها و/یا توصیه هایی از سوی نهادهای نظارتی هستند.

به عنوان مثال، در چارچوب بررسی دوره ای جهانی، شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد، یک سازمان بین الدولی که توسط مجمع عمومی سازمان ملل متحد از طریق قطعنامه ۲۵/۶۰ در ۱۵ مارس ۲۰۰۶ تأسیس شده است، سوابق حقوق بشر همه ۱۹۳ کشور عضو سازمان ملل متحد را بررسی می کند. این فرآیندها دارای ویژگی های تحقیقی یا شبه قضایی هستند، مانند رویه های ویژه شورای حقوق بشر برای رسیدگی به وضعیت ها یا نقض حقوق بشر، و همچنین رویه های ارتباطی نهادهای معاهده ای حقوق بشر سازمان ملل متحد. شورای حقوق بشر به عنوان یک سازمان بین الدولی اهمیت قابل توجهی دارد، زیرا یک بستر عمومی برای بحث در مورد مسائل جنجالی حقوق بشر ایجاد کرده است که شامل مشارکت دولت ها و سازمان های غیردولتی حقوق بشر^{۱۸} می شود. در حالی که نتیجه گیری ها و توصیه های شورای حقوق بشر و سایر نهادهای معاهده ای حقوق بشر بین المللی از نظر حقوقی الزام آور نیستند، تأثیر قابل توجهی بر شکل دهی و ترویج هنجارها و استانداردهای بین المللی حقوق بشر دارند.

به این ترتیب، بر اساس نظر هیگینز، شورای حقوق بشر "از مدافعان حقوق بشر حمایت کرده و وضعیت های حقوق بشر در سطح ملی را مورد توجه قرار داده است." با ترویج فعال استانداردهای بین المللی حقوق بشر، شورای حقوق بشر می تواند به عنوان یک عنصر حیاتی سیستم حقوقی بین المللی دیده شود. تلاش های آن به توسعه، اجرا و ترویج اصول حقوق بشر در سطح جهانی کمک می کند.

نقش داوری های بین المللی:

اوکائل و واندروزی ادعا می کنند که دادگاهها و دادگاههای بین المللی از اواسط قرن هفدهم، همزمان با ظهور حقوق بین الملل مدرن و تأسیس سیستم دولت‌ها، نقش مهمی در حقوق بین الملل ایفا کرده‌اند. در این دوره، این نهادهای قضایی عمدتاً درگیر بحث‌های نظری در مورد ماهیت حقوق بین الملل بودند. در حالی که داوری در ابتدا برجسته بود، حمایت فزاینده‌ای برای ایجاد دادگاه‌هایی با صلاحیت اجباری عمومی وجود داشت. با نزدیک شدن به اواخر قرن بیستم، تغییر قابل توجهی به سمت ظهور دادگاه‌های تخصصی در موضوعات خاص مانند حقوق بشر، تجارت، حقوق دریاهای و عدالت کیفری بین المللی مشاهده شد. در حالی که از دیوان بین المللی دادگستری^۱ فاصله گرفته‌اند، این دادگاه‌های تخصصی تکثیر شده‌اند و منجر به صلاحیت گسترده و اجباری در حوزه‌های تخصصی مربوطه خود شده‌اند. با این حال، همان‌طور که این بخش نشان می‌دهد، دیوان بین المللی دادگستری موفق به تکامل به یک سیستم قضایی سلسله‌مراتبی نشده است و این می‌تواند به تکه‌تکه شدن کمک کند و در نهایت تضعیف درک حقوق بین الملل به عنوان یک سیستم یکپارچه شود. با این حال، همان‌طور که این بخش پیش می‌رود، نشان می‌دهد که علیرغم کاستی‌های نهادی، دیوان بین المللی دادگستری تأثیر قابل توجهی بر توسعه حقوق بین الملل داشته است.

الفورد استدلال می‌کند که تأثیر دادگاهها و دادگاههای بین المللی به عنوان منبع حقوق بین الملل جنبه مهمی است که باید هنگام بررسی گسترش این مکانیسم‌ها در نظر گرفته شود. این دادگاهها و دادگاهها به طور منظم احکامی صادر می‌کنند که به عنوان پایه‌هایی برای حقوق بین الملل عمل می‌کنند و به خوبی مجهز به رسیدگی به اختلافاتی هستند که ممکن است به دلیل گسترش دامنه حقوق بین الملل ایجاد شوند. بر اساس نظر آوارز، بزرگ‌ترین بخش از "قوانین نرم" در حال ظهور شامل حجم فزاینده‌ای از احکام صادر شده توسط دادگاهها و دادگاههای دائمی بین المللی است. به عنوان مثال، شورای امنیت سازمان ملل متحد دادگاههای کیفری موقتی مانند: دادگاه بین المللی کیفری برای یوگسلاوی سابق^۲ و دادگاه بین المللی کیفری برای رواندا^۳ را برای محاکمه کسانی که در جنایات جنگی و نقض جدی حقوق بشر دوستانه بین المللی نقش داشته‌اند، تأسیس کرده است. سازمان ملل متحد همچنین با دادگاه ویژه سیرالئون^۴، اتاق‌های فوق العاده در دادگاههای کامبوج^۵ و دیگران، مانند دادگاههای منطقه‌ای حقوق بشر و دادگاه بین المللی کیفری^۶ با رویکردها و استراتژی‌های متنوع همکاری کرده است.

در این مرحله، تأکید بر اهمیت دیوان بین المللی دادگستری و تأثیر آن بر توسعه حقوق بین الملل ضروری است. در سال ۱۹۲۲، جامعه ملل در تشکیل اولین دادگاه جهانی، پیش‌نیاز دیوان بین المللی دادگستری، دیوان دائمی دادگستری بین المللی^۷، نقش اساسی داشت. این دادگاه نقش مهمی در تفسیر معاهدات بین المللی و حل اختلافات بین دولت‌ها ایفا کرد. در طول عمر کوتاه خود، این دادگاه بین سال‌های ۱۹۲۲ و ۱۹۴۰ به ۶۶ پرونده رسیدگی کرد، از جمله ۳۹ پرونده اختلافی و ۲۷ نظر مشورتی. علاوه بر حل اختلافات خاص، دیوان دائمی

^۱ ICJ
^۲ ICTY
^۳ ICTR
^۴ SCSL
^۵ ECCC
^۶ ICC
^۷ PCIJ

دادگستری بین المللی مجموعه ای محترم از قوانین را ایجاد کرد. جانشین آن، دیوان بین المللی دادگستری و سایر دادگاه ها همچنان به تعدادی از تصمیمات آن استناد می کنند.

کلسن، دانشمند برجسته غربی در حوزه حقوق، انتقاد خود را نسبت به ساختار نهادی جامعه ملل ابراز کرد. او استدلال کرد که دیوان دائمی دادگستری بین المللی باید موقعیت مرکزی در سازمان داشته باشد، نه شورا یا مجمع جامعه ملل. بر اساس نظر کلسن، این دادگاه باید دارای صلاحیت اجباری بوده و از قضات متخصص و بی طرف تشکیل شده باشد. هدف ایجاد یک دادگاه متمرکز بود که شورا را مجبور به اجرای تصمیمات دادگاه کند. با این حال، همان طور که مشاهده خواهیم کرد، هر دو دیوان دائمی دادگستری بین المللی و جانشین آن، دیوان بین المللی دادگستری، از تحقق این دیدگاه کوتاه آمدند.

ای سی جی^{۲۶} در ژوئن ۱۹۴۵ توسط منشور سازمان ملل متحد تأسیس شد و در آوریل ۱۹۴۶ کار خود را آغاز کرد. ماده ۹۲ منشور سازمان ملل، ای سی جی را به عنوان «رکن قضایی اصلی سازمان ملل متحد» به رسمیت می شناسد، که وظایف آن توسط اساسنامه ای سی جی که به منشور پیوست شده است، تنظیم می شود. این دادگاه دارای دو هدف است: حل اختلافات بین المللی که توسط دولت ها مطابق با حقوق بین الملل ارائه می شود و ارائه نظرات مشورتی در مورد مسائل حقوقی که توسط ارگان ها و آژانس های تخصصی سازمان ملل متحد به آن ارجاع می شود، مانند شورای امنیت، مجمع عمومی و سایر نهادهای سازمان ملل.

به گفته «هیگینز»، ای سی جی قبل از سال ۱۹۶۶ نقش محوری در حل اختلافات حقوق بین الملل داشت. از زمان تأسیس، این دادگاه بیش از ۱۱۰ تصمیم در مورد طیف گسترده ای از مسائل، از جمله مرزهای زمینی، مرزهای دریایی، حاکمیت سرزمینی، عدم استفاده از زور، روابط دیپلماتیک، حق پناهندگی، حقوق عبور و حقوق اقتصادی و اجتماعی صادر کرده است. در این مدت، ای سی جی همچنین ۲۷ نظر مشورتی در مورد مسائلی مانند انطباق با حقوق بین الملل در اعلامیه یکجانبه استقلال کوزوو، پیامدهای حقوقی ساخت دیوار در سرزمین های فلسطینی اشغالی و جبران خسارت برای صدمات ناشی از خدمت در سازمان ملل ارائه کرده است. قاضی «پیتر تومکا»، رئیس سابق ای سی جی، بر نقش حیاتی این دادگاه در حمایت و ترویج حاکمیت قانون تأکید کرد و گفت: «دادگاه از طریق فعالیت های خود، عامل مهمی در حمایت و ترویج حاکمیت قانون در سطح بین المللی، در روابط بین دولت ها است» و نقش مهم و «والایی در تعیین قوانین موجود و اجرای عدالت بین دولت ها دارد». «ای سی جی همچنین رویکردی پیشرو در برخورد با پرونده های جدید و توسعه حقوق بین الملل نشان داده است. به عنوان مثال، در پرونده ۱۹۷۰ بارسلونا تراکشن (بلژیک علیه اسپانیا)، این دادگاه مفهوم تعهدات «ارگا امنس» را معرفی کرد که تعهداتی هستند که برای کل جامعه بین المللی اعمال می شوند. این دادگاه صراحتاً به «اصول و قواعد مربوط به حقوق اساسی انسان» در تعریف این تعهدات اشاره کرد. به طور مشابه، در پرونده ۱۹۹۵ مربوط به تیمور شرقی (پرتغال علیه استرالیا)، ای سی جی حق تعیین سرنوشت را به عنوان یک تعهد ارگا امنس به رسمیت شناخت.

بنابراین، ای سی جی نقش مهمی در شکل گیری تحول حقوق بین الملل ایفا می کند. در حالی که دادگاه ها معمولاً قانون را اعمال می کنند تا اینکه به طور فعال در توسعه آن مشارکت کنند، هیگینز استدلال می کند که فعالیت های ای سی جی در تفسیر ابزارهای حقوقی و اعمال حقوق بین الملل در موقعیت های جدید، همان طور که در بالا نشان داده شد و مطابق با ماده ۳۸ اساسنامه ای سی جی، به توسعه اصول حقوقی کمک می کند.

در حمایت از استدلال خود، هیگینز به پرونده قطر علیه بحرین اشاره می کند، جایی که این سؤال مطرح شد که آیا ارتفاعات جزر و مدی می توانند توسط دولت ساحلی در زمینه تعیین حدود تصاحب شوند. با توجه به عدم وجود پاسخ روشن در متون سازمان ملل، دادگاه با در نظر گرفتن پیامدهای سیاسی، در نهایت حکم داد که ارتفاعات جزر و مدی نمی توانند تصاحب شوند. این حکم نمونه ای از تأثیر دادگاه در شکل دهی به جهت حقوق بین الملل است.

کلسن همچنین استدلال می کند که صلاحیت اجباری جزء اساسی یک سیستم حقوقی است و نقش مهمی در جلوگیری از تشدید اختلافات بین دولت ها دارد. با این حال، آی سی جی در حال حاضر صلاحیت اجباری ندارد. ماده ۳۶، بند ۲ اساسنامه آی سی جی بیان می کند که دولت های عضو اساسنامه دادگاه می توانند «در هر زمان اعلام کنند که به طور خودکار و بدون توافق خاص، در رابطه با هر دولت دیگری که همان تعهد را می پذیرد، صلاحیت دادگاه را به رسمیت می شناسند». در حال حاضر، تنها ۷۴ از ۱۹۳ کشور عضو سازمان ملل صلاحیت اجباری دادگاه را به رسمیت شناخته اند. اوکانل و واندروزی استدلال می کنند که ایالات متحده به محض آگاهی از اینکه نیکاراگوئه قصد دارد پرونده ای را به آی سی جی ارائه دهد، از صلاحیت اختیاری اجباری دادگاه خارج شد. استفاده نیکاراگوئه از آی سی جی به عنوان یک «بزار سیاسی» به عنوان توجیهی برای خروج ایالات متحده از دادگاه ذکر شد.

علیرغم صلاحیت غیرالزامی و عدم وجود مکانیسم های اجرایی برای تضمین رعایت، دولت ها اغلب به دلیل «ترس از دست دادن اعتبار خود به دلیل عدم رعایت» از احکام آی سی جی پیروی می کنند. علاوه بر این، دولت ها به طور فزاینده ای به دادگاه ها روی می آورند تا اختلافات بین دولتی را به طور مسالمت آمیز حل کنند. همان طور که آقای «میگل د سرپا سوارز»، معاون دبیرکل امور حقوقی و مشاور حقوقی سازمان ملل متحد تأکید کرد: بیشتر و بیشتر دولت ها به دادگاه مراجعه می کنند، زیرا راه حل های مناسب و مؤثری برای حل مسالمت آمیز اختلافات خود ارائه می دهد. وظیفه منحصر به فرد آن، که شامل تمام پرونده هایی است که طرفین به آن ارجاع می دهند و تمام مسائلی که به طور خاص در منشور سازمان ملل متحد یا در معاهدات و کنوانسیون های لازم الاجرا پیش بینی شده است، همراه با ماهیت جهانی آن، و همچنین ارزش اقتدار آمیز تصمیمات آن و ماهیت مبتنی بر رضایت صلاحیت آن، آی سی جی را به مکانیسم ترجیحی برای داوری اختلافات حقوقی بین دولت ها تبدیل کرده است.

با این حال، همان طور که شورای امنیت سازمان ملل متحد، آی سی جی نیز با چالش های متعددی از جمله مشروعیت و بی طرفی مخدوش، صلاحیت غیرالزامی و حجم فزاینده پرونده ها مواجه است. این دادگاه در حل مسائل مهم جاری مانند قاچاق انسان، حفاظت از محیط زیست و درگیری های در حال وقوع در بسیاری از نقاط جهان با دشواری هایی مواجه شده است که نگرانی هایی را در مورد اثربخشی آن ایجاد می کند. پایه های ساختاری استقلال نهادی نیز مورد سؤال قرار گرفته است، با مطالعه ای که نشان می دهد «قضات به طور آگاهانه جانبدارانه عمل می کنند». برای ایجاد آی سی جی به عنوان یک مکانیسم مؤثر برای ترویج رعایت هنجارهای بین المللی و حل اختلافات بین المللی، ضروری است که ذینفعان اساسنامه آی سی جی و چارچوب نهادی دادگاه را بررسی کنند تا حاکمیت قانون در سطح بین المللی حفظ شود. علاوه بر این، ضروری است که دولت ها با آی سی جی همکاری کنند و بند اختیاری صلاحیت اجباری را بپذیرند تا اطمینان حاصل شود که تصمیمات آن به طور کامل رعایت می شود و اثربخشی آن افزایش می یابد.

همان طور که در دادگاه های بین المللی مختلف، از جمله سازمان تجارت جهانی (WTO)، دادگاه اروپایی حقوق بشر (ECHR) و دادگاه اروپایی دادگستری (ECJ)، و همچنین سایر دادگاه های تخصصی و منطقه ای بین المللی مشاهده می شود، همه آنها در موضوعات یا مناطق خاص دارای صلاحیت اجباری هستند و تصمیمات آنها برای طرفین الزام آور است.

کمیسیون حقوق بین الملل و تدوین و توسعه حقوق بین الملل:

در طول مذاکرات خود، مجمع عمومی سازمان ملل متحد پیشرفت های قابل توجهی در تدوین و توسعه جنبه های متعدد حقوق بین الملل عرفی از طریق معاهدات و کنوانسیون های بین المللی داشته است. نهادهای فرعی ایجاد شده توسط قطعنامه های یونگا لکوزه های خاصی از حقوق بین الملل را در نظر می گیرند و به مجمع گزارش می دهند. کمیسیون حقوق بین الملل آی ال سی یکی از مهم ترین نهادهای ایجاد شده توسط قطعنامه یونگا در سال ۱۹۴۷ است که مأموریت آن «ترویج توسعه تدریجی حقوق بین الملل و تدوین آن» است. ماده ۱۵ اساسنامه آی ال سی تعاریفی از اصطلاحات «توسعه تدریجی» و «تدوین حقوق بین الملل» ارائه می دهد. توسعه تدریجی به عنوان «تهیه پیش نویس کنوانسیون ها در مورد موضوعاتی که هنوز توسط حقوق بین الملل تنظیم نشده اند یا در مورد آنها قانون هنوز در عمل دولت ها به اندازه کافی توسعه نیافته است» تعریف می شود. در حالی که تدوین حقوق بین الملل، «فرمول بندی دقیق و سیستماتیک قواعد حقوق بین الملل» است.

به عنوان بخشی از مأموریت خود، آی ال سی طیف گسترده ای از موضوعات حقوقی و مسائل بین المللی را مورد بررسی قرار می دهد. برخی از موضوعاتی که آی ال سی به آنها می پردازد توسط کمیسیون انتخاب می شوند، در حالی که برخی دیگر توسط یونگا به آن ارجاع داده می شوند. معمولاً هنگامی که کمیسیون کار خود را در مورد یک موضوع به پایان می رسد، یونگا اغلب کنفرانسی را برای گنجانیدن پیش نویس مقالات آن در یک معاهده یا کنوانسیون تشکیل می دهد. سپس کنوانسیون برای امضای کشورهای عضو سازمان ملل باز می شود و هنگامی که تصویب می شود، بیشتر این کنوانسیون ها پایه های مهم قانونی را تشکیل می دهند که روابط دولت ها را تنظیم می کند. آی ال سی همچنین به طور مکرر با سازمان های مهم دیگر مانند کمیته بین المللی صلیب سرخ و سایر آژانس های تخصصی سازمان ملل مشورت می کند.

از زمان تأسیس آن در سال ۱۹۴۹، آی ال سی حجم قابل توجهی از پیش نویس مقالات، دستورالعمل ها و مطالعات را تولید کرده است که به عنوان پایه ای برای چارچوب حقوقی بین المللی عمل می کند. به گفته «بوردین»، آی ال سی ابتکارات قابل توجهی را انجام داده است، از جمله ایجاد پیش نویس مقالاتی که پایه ای برای چهار کنوانسیون حقوق دریاهای و پروتکلی شد که از اولین کنفرانس سازمان ملل متحد در مورد حقوق دریاهای، که از ۲۴ فوریه تا ۲۷ آوریل ۱۹۵۸ در ژنو برگزار شد، به دست آمد. آی ال سی همچنین پیش نویس مقالاتی را ارائه کرده است که بعداً به عنوان کنوانسیون های وین در مورد روابط دیپلماتیک و کنسولی در سال های ۱۹۶۱ و ۱۹۶۳ تصویب شدند. علاوه بر این، پیش نویس مقالات کمیسیون به عنوان پایه ای برای کنوانسیون ۱۹۶۹ وین در مورد حقوق معاهدات (VCLT) و مقالات مربوط به مسئولیت دولت ها برای اعمال خلاف بین المللی، که توسط یونگا در سال ۲۰۰۱ به رسمیت شناخته شد، عمل کرده است. علاوه بر این، کمیسیون سهم قابل توجهی در تدوین و توسعه تدریجی حوزه های مختلف حقوق بین الملل، از جمله حقوق کیفری بین المللی، مصونیت های قضایی دولت ها و حمایت دیپلماتیک داشته است.

همان طور که در بسیاری از مطالعات ذکر شده است، آی ال سی با انتقادات قابل توجهی مواجه شده است، به ویژه به دلیل ترکیب کمیسیون، نحوه کار و رابطه گاه مشکل ساز آن با کمیته ششم یونگا. علیرغم مواجهه با چالش های متعدد، آی ال سی نقش محوری در شکل دهی به چشمانداز حقوق بین الملل داشته است. کمیسیون در تصویب بسیاری از معاهدات توسط یونگا موفق بوده است، همان طور که هیگینز اشاره می کند. با این حال، چنین مواردی نادر هستند و همه کارهای کمیسیون بر تصویب معاهدات یا کنوانسیون ها تأثیر نگذاشته است. به گفته بوردین، «در مراحل اولیه، هدف به اصطلاح 'جنبش تدوین' تولید کنوانسیون هایی بود که در نهایت توسط همه دولت ها تصویب می شد و بنابراین حقوق بین الملل عرفی را با قوانین الزام آور جایگزین می کرد». از زمان تأسیس آن، ترجیح قوی ای در بین اعضای آی ال سی و دولت ها برای تشکیل کنفرانس های دیپلماتیک «برای بررسی و تصویب مجموعه ای از پیش نویس مقالات در قالب معاهده» وجود داشته است. این ترجیح با ماده ۲۳ اساسنامه آی ال سی همسو است. با این حال، کاستی های معاهدات به عنوان وسیله ای برای قانون گذاری بین المللی از همان ابتدا آشکار شد. به عنوان مثال، بوردین استدلال می کند که حتی «مشهورترین کنوانسیون های تدوین» نتوانسته اند به پذیرش جهانی دست یابند. به عنوان مثال، VCLT، که اغلب به عنوان اوج «جنبش تدوین» در نظر گرفته می شود، بیش از یک دهه طول کشید تا لازم الاجرا شود و تا به امروز نتوانسته است تصویب جهانی را به دست آورد.

با کاهش علاقه به تصویب کنوانسیون های تدوین، این ایده که نتایج کار آی ال سی باید به شکل «بیانیه های» غیرالزامی باشد، دوباره مطرح شد. نظریه پردازان اولیه این دیدگاه را داشتند و معتقد بودند که تلاش برای تدوین از طریق معاهدات می تواند به دلیل محدودیت های ذاتی معاهدات به عنوان منبع حقوق بین الملل عمومی و تأثیر بالقوه آن ها بر حقوق عرفی مشکل ساز باشد. هیگینز استدلال می کند که بخشی از کار کمیسیون نادیده گرفته شده یا «ناپدید شده است». در برخی موارد، پاسخ های منفی از سوی کشورهای عضو سازمان ملل مانع از ارائه گزارش های آی ال سی به یونگا به عنوان مقالات پیشنهادی یا توصیه هایی برای کنفرانس های بین المللی برای تصویب به عنوان معاهدات یا کنوانسیون ها شده است.

به گفته بوردین، «به نظر می رسد اعضای آی ال سی از خطرات ناشی از تصویب کنوانسیون های ناموفق آگاه هستند و دولت ها دیگر علاقه ای به تشکیل کنفرانس ها برای بحث در مورد مسائل حقوق بین الملل عمومی ندارند». در رویه های اخیر آی ال سی، گزینه های جایگزین پیش بینی شده در ماده ۲۳ اساسنامه آی ال سی، به ویژه توصیه به یونگا برای «توجه یا تصویب گزارش [کمیسیون]، از طریق قطعنامه»، مورد توجه قرار گرفته است. در سال ۱۹۹۹، هنگامی که مقالات مربوط به تابعیت اشخاص حقیقی در رابطه با جانشینی دولت ها تصویب شد، این تغییر در دیدگاه آشکار شد. آی ال سی پیشنهاد کرد که پیش نویس مقاله به عنوان یک اعلامیه تصویب شود و یونگا تصمیم گرفت که «توجه یا تصویب گزارش [کمیسیون]، از طریق قطعنامه» را انجام دهد.

همان طور که تحلیل فریدمن نشان می دهد، فرآیند انعقاد کنوانسیون های چندجانبه برای قانون گذاری با چالش های ماهوی و رویه ای مواجه است. با این حال، دستاوردهای سازمان ملل و به ویژه آی ال سی نباید نادیده گرفته شود. تا پایان سال ۱۹۶۹، شش کنوانسیون چندجانبه تحت حمایت سازمان ملل متحد با موفقیت به نتیجه رسیدند که بر اساس پیش نویس مقالات ارائه شده توسط کمیسیون آی ال سی بودند. بنابراین، علیرغم موانعی که با آن ها مواجه هستند، به نظر می رسد که آی ال سی به تلاش های خود برای ترویج تدوین

و توسعه تدریجی حقوق بین الملل ادامه خواهد داد. با این حال، حمایت دولت‌ها و یونگا برای دستیابی به اهداف اصلی کمیسیون ضروری است.

نقش مجمع عمومی سازمان ملل در توسعه حقوق بین الملل عرفی

سازمان‌های بین المللی تاکنون به ایجاد حقوق بین الملل عرفی نپرداخته‌اند، اما از طریق قطعنامه‌ها و اعلامیه‌های خود، شکل‌گیری گذشته حقوق بین الملل عرفی را تغییر داده‌اند. از سال ۱۹۴۵، سازمان ملل به طور چشمگیری رشد کرده است و مجمع عمومی سازمان ملل یونگا به عنوان محفلی برای گفت‌وگوی بین المللی برای همه ۱۹۳ کشور عضو و به عنوان یک رکن حیاتی سازمان ملل، بر توسعه حقوق بین الملل عرفی تأثیر گذاشته است. ماده ۳۸ اساسنامه آی سی جی قطعنامه‌های یونگا را به عنوان یکی از منابع سنتی حقوق بین الملل شامل نمی‌شود. در واقع، تدوین‌کنندگان اساسنامه پیشنهادی را رد کردند که «مجمع با اختیار قانون‌گذاری برای وضع قواعد حقوق بین الملل مجهز شود». با این حال، قطعنامه‌های یونگا، اگرچه برای کشورهای عضو الزام‌آور نیستند، تأثیری بر توسعه حقوق بین الملل داشته‌اند. این قطعنامه‌ها اغلب منجر به برگزاری کنفرانس‌های معاهده‌سازی بین المللی در مورد مسائل خاص شده‌اند و بر تکامل هنجارهای بین المللی تأثیر گذاشته‌اند. آن‌ها موضع جمعی جامعه بین المللی در مورد مسائل هنجاری را نشان می‌دهند و می‌توانند تأثیر مشروعیت‌بخش یا عدم مشروعیت بر اقدامات دولت‌ها داشته باشند. آن‌ها همچنین می‌توانند با شکل‌دهی به عملکرد دولت‌ها و تأثیر بر توسعه حقوق بین الملل عرفی، به تعدیل رفتار دولت‌ها کمک کنند.

قطعنامه‌های یونگا هنجارها و اصول حقوقی بین المللی را ارائه می‌دهند که طیف گسترده‌ای از موضوعات مانند حقوق زنان، حق آزادی از شکنجه، حق همه مردم برای تعیین سرنوشت، حقوق و وظایف ملت‌هایی که دارایی‌های خارجی را مصادره می‌کنند و مسائل مهم دیگر را پوشش می‌دهند. بنابراین، قطعنامه‌ها به بسیاری از حوزه‌های جدید و حساس می‌پردازند که در آن‌ها حقوق بین الملل عرفی، معاهدات و سایر منابع رسمی راهنمایی محدودی ارائه می‌دهند.

بنابراین، یونگا می‌تواند نقش مهمی در تدوین و شناسایی حقوق بین الملل عرفی ایفا کند. اگرچه ماهیت قانون‌گذاری ندارد، به گفته آوارز، قطعنامه‌های یونگا «شواهدی از قوانین موجود یا در حال ظهور جدید ارائه می‌دهند و ممکن است گاهی ارزش هنجاری داشته باشند». آن‌ها شواهدی از قواعد عرفی موجود و جدید ارائه می‌دهند، به عنوان مثال، قطعنامه‌های یونگا ممکن است به عنوان مبنایی برای اعتبارسنجی رفتار دولت‌ها استفاده شوند و برای «سنجش عملکرد دولت‌ها و توسعه حقوق بین الملل عرفی هنگامی که اختلافات بر سر مسائل قواعد عرفی ایجاد می‌شود» حیاتی هستند. شناسایی یک قاعده عرفی جدید توسط دولت‌ها می‌تواند از طریق قطعنامه‌های یونگا تقویت شود. علاوه بر این، در شرایط خاص، یک قطعنامه می‌تواند در صورت برآورده کردن معیارهای خاص، حمایت اکثریت دولت‌ها را به دست آورد و حاوی عناصر هنجاری باشد، وضعیت عرفی به دست آورد. این موضوع در زمینه استانداردهای بین المللی حقوق بشر نمونه‌ای از این امر است. در طول فعالیت‌های خود، یونگا طیف متنوعی از معاهدات و کنوانسیون‌های بین المللی حقوق بشر را تأیید کرده است. علاوه بر این، قطعنامه‌های یونگا هدفشان ایجاد اجماع بین دولت‌ها است و آن‌ها را تشویق می‌کنند تا موضعی واحد اتخاذ کنند و نفوذ بین المللی داشته باشند یا اقداماتی را آغاز کنند. به عنوان مثال، اعلامیه جهانی حقوق بشر (UDHR) و اعلامیه استکهلم (۱۹۷۲) هنجارها و استانداردهای بین المللی را ارائه می‌دهند که حمایت

گسترده‌ای در عملکرد دولت‌ها به دست آورده‌اند و توسط دولت‌ها به عنوان الزام‌آور قانونی در نظر گرفته می‌شوند، که به آن‌ها اجازه می‌دهد «در چارچوب حقوق بین‌الملل عرفی» گنجانده شوند. با این حال، استدلال‌هایی وجود دارد که قطعنامه‌های یونگا بسیار «غیرقابل اعتماد» هستند تا به عنوان منابع معتبر در نظر گرفته شوند. به نظر می‌رسد که این یک سازمان سیاسی است که مزایای بحث‌های آزاد در مورد مسائل سیاسی را دارد. علاوه بر این، همان‌طور که در بالا ذکر شد، قطعنامه‌های یونگا الزام‌آور نیستند. در واقع، این ادعا مطرح می‌شود که اگر کشورهای عضو می‌دانستند که رأی‌های آن‌ها الزام‌آور خواهد بود، بسیاری از قطعنامه‌ها هرگز تصویب نمی‌شدند. به طور کلی، به گفته کرون، اصول حقوق بین‌الملل عرفی به متغیرهای عملکرد دولت‌ها و پذیرش یک اصل خاص به عنوان قانون توسط جامعه بین‌المللی بستگی دارد. بر این اساس، قطعنامه‌های یونگا می‌توانند در تأثیرگذاری بر عملکردهای عرفی نقش داشته باشند، اگر توسط اکثریت کشورهای عضو حمایت شوند.

نتیجه‌گیری

در نتیجه، سازمان‌های بین‌المللی، به ویژه سازمان‌های بین‌الدولی مانند سازمان ملل، نقش مهمی در توسعه و تدوین حقوق بین‌الملل ایفا می‌کنند. آن‌ها در تدوین و ترویج معاهدات و کنوانسیون‌های بین‌المللی، شکل‌دهی به هنجارها و استانداردهای جهانی و مقابله با چالش‌های جهانی ضروری هستند. از اواسط قرن بیستم، تعداد سازمان‌های بین‌المللی به طور قابل توجهی افزایش یافته است که نشان‌دهنده افزایش شناخت نیاز به همکاری جهانی است. این سازمان‌ها، چه نهادهای جهانی مانند سازمان ملل و چه سازمان‌های منطقه‌ای مانند اتحادیه عرب، به عنوان بسترهای مهمی برای مقابله با چالش‌های نوظهور در زمینه صلح، امنیت و توسعه اجتماعی-اقتصادی عمل می‌کنند. آن‌ها همچنین همکاری بین دولت‌ها را تسهیل می‌کنند و رفتار نهادهای مختلف را نظارت می‌کنند، که به حفظ نظم بین‌المللی کمک می‌کند. سازمان‌های بین‌المللی می‌توانند درجات مختلفی از نهادینه‌سازی و اقتدار حقوقی را نشان دهند؛ با این حال، هدف مشترک آن‌ها ایجاد یک سیستم بین‌المللی مبتنی بر قواعد و اطمینان از مشارکت جهانی است. آن‌ها ماهیت اجتماعی انسانیت را به رسمیت می‌شناسند و حقوق افراد را به عنوان موضوعات حقوق بین‌الملل حفظ می‌کنند. سازمان ملل متحد معاهدات متعدد حقوق بشر را برای ایجاد استانداردهای بین‌المللی و پاسخگو نگه داشتن دولت‌ها در قبال تعهدات خود تصویب کرده است.

همان‌طور که در این مقاله بحث شد، آی سی جی با داوری در اختلافات بین دولت‌ها و ارائه تفسیرهای معتبر از اصول حقوق بین‌الملل، به توسعه و تفسیر حقوق بین‌الملل کمک کرده است. با این حال، آی سی جی با چالش‌های مختلفی از جمله محدودیت‌های صلاحیت و عدم وجود مکانیسم‌های اجرایی مؤثر برای احکام خود مواجه است. با وجود انتظار اینکه دولت‌ها از تصمیمات دادگاه پیروی کنند، هیچ مکانیسمی برای تضمین رعایت احکام آی سی جی توسط دولت‌ها وجود ندارد.

همان‌طور که این مقاله برجسته می‌کند، سازمان ملل با چالش‌های ذاتی و کاستی‌های نهادی مواجه است که نیاز به تصدیق دارد. کشورهای عضو سازمان ملل باید این کاستی‌ها را تصدیق کنند و به طور فعال در بهبود اثربخشی سازمان ملل تلاش کنند. حوزه‌های کلیدی برای اصلاحات شامل تقویت اختیارات تصمیم‌گیری یونگا، افزایش پذیرش صلاحیت اجباری آی سی جی و ایجاد مکانیسم‌های نظارتی برای اجرای احکام آی سی جی،

بهبود رابطه یونگا با شورای امنیت سازمان ملل و اطمینان از نمایندگی عادلانه کشورها در UNSC است. این اصلاحات هدفشان رفع کاستی های موجود و ایجاد یک سیستم سازمان ملل فراگیرتر و کارآمدتر است.

به طور کلی، استدلال می شود که اجرای مؤثر حقوق بین الملل به اراده سیاسی دولت ها بستگی دارد. سازمان ملل در ماده ۲(۲) به رسمیت می شناسد که بر اساس اصل «برابری حاکمیت اعضای خود» تأسیس شده است. حاکمیت همواره به عنوان جنبه ای اساسی از حقوق بین الملل و روابط بین دولتی باقی مانده است. در نتیجه، اجرای قواعد بین المللی بر دولت ها چالش برانگیز است، همان طور که رویدادهای اخیر نشان داده اند، شورای امنیت سازمان ملل اغلب دچار رکود می شود و حتی در موارد مربوط به نگرانی های بشردوستانه با چالش هایی در دستیابی به اثربخشی مواجه است. اراده سیاسی دولت ها در تعیین توانایی سازمان ملل برای اصلاح و اجرای مؤثر حقوق بین الملل نقش اساسی دارد.

بنابراین، برای سازمان ملل ضروری است که هدف و اثربخشی خود را افزایش دهد. این امر نیازمند مشارکت و تعهد فعال همه ذینفعان در سازمان ملل و کشورهای عضو است. با کار جمعی برای دستیابی به این اهداف، سازمان ملل می تواند اثربخشی کلی، اهمیت و مشارکت خود را در دستیابی به جهانی عادلانه تر و صلح آمیزتر

تقویت کند. منبع: <https://lawandworld.ge/index.php/law/article/view/422>

بررسی رویکردهای چند جانبه گرایی چین با تأکید بر توسعه زیر ساختها و نهادهای بین المللی

حسین همتی

مقدمه:

سیاست های چین برای جهان به دلایل گوناگونی اهمیت دارند به دلیل تبدیل شدن چین به دومین اقتصاد بزرگ جهان و قدرت نظامی و سیاسی قابل توجه آن، تصمیمات سیاسی و اقتصادی چین تأثیر زیادی بر تعاملات جهانی و به خصوص مناطق آسیایی دارد. این کشور بدون آنکه بخواهد نظم فعلی بین الملل را به چالش بکشد یا خود را درگیر مسائل نظامی و رویارویی با غرب سازد به صورت نرم از توسعه اقتصادی توانسته است اهرمی برای ارتقای قدرت خود در جهان ایجاد کند و در این راستا برای آزاد سازی خود از قیدوبندهای سیستم غربی نظام بین الملل تلاش داشته است تا سیاستهایی را در قالب رویکرد چند جانبه گرایی اتخاذ کند. به طور کلی در حوزه سیاست خارجی چند جانبه گرایی در مقابل یک جانبه گرایی قرار می گیرد. باید گفت رشد چین همچنان که در ساختار نظام بین الملل غربی انجام می پذیرد ولی این کشور خود را در ذیل هنجارها و اصول غربی نمی خواهد اسیر کند اگرچه شکل گیری نهادهای بین المللی و مقررات جدید راهی برای ورود به جهان چند جانبه گرایی برای حل و فصل اختلافات، صلح و عدالت جهانی بود اما تجربیات قریب به هشت دهه نظام بین الملل نشان داد که در عمل سیاستهای غرب و در راس آن آمریکا از اصل چند جانبه گرایی فاصله گرفته و این مسئله بعد از پایان جنگ سرد شدت گرفت. چین با آگاه بودن به این شرایط برای عبور از ابزارهای بسیاری که غرب جهت تحت فشار قرار دادن چین می تواند استفاده کند تلاش دارد تا امنیت اقتصادی خود را تأمین کند.

در این مقاله تلاش خواهد شد تا سیاستهایی که در راستای چند جانبه گرایی از سوی چین انجام شده است مورد بررسی قرار بگیرد. بنابر این پرسش اصلی این است که چین چه سیاستهای را در جهت تقویت چند جانبه گرایی اتخاذ کرده است؟ فرضیه پژوهش این است که تقویت اقتصاد چین از یک سو نیازمند توسعه زیر ساخت ها از جمله زیر ساخت مالی و ارتباطی و از سوی دیگر نیازمند تأسیس نهادهای جدید بدون حضور غرب است.

اهمیت این پژوهش در این است که توسعه اقتصادی چین یک امر بدیهی و بسیار چالش برانگیز نظام بین الملل تلقی میشود غرب با نگاه جهان بدون رقیب تصور می کرد که میتواند در نظم لیبرال ارزشها و سیاستهای خود را در جهان پیش براند اما در این میان هشدارهای محافل علمی و سیاسی مبنی بر تهدیدات آتی که توانسته است با خیزش آرام اقتصادی چین در نظام بین الملل روی بدهد نشان از آن دارد که این کشور به یک بازیگر جدی و به دور از ارزشهای غربی با تلاشهای آرام برای تقویت زیر ساخت ها و نهادهای جدید بین المللی پیش رفته است و هدف این کشور با چند جانبه گرایی تقویت جایگاه چین در سطح جهانی و ارتقای تعامل و همکاری کشورها با چین است.

چارچوب مفهومی چند جانبه گرایی

چند جانبه گرایی واژه ای است که توسط مایلز کاهلر با عنوان "حکومت بین المللی" یا حکومت جهانی با اشخاص بسیار مفهوم بندی شده است. یکی از جامع ترین تعاریف چند جانبه گرایی متعلق به اندیشمند مشهور روابط بین الملل رابرت کوهن است. وی چند جانبه گرایی را عمل تطبیق و هماهنگی سیاستهای ملی در بین سه یا بیشتر از سه کشور با ترتیبات موقت یا به وسیله نهادهای بین المللی میدانند تفاوت های چند جانبه گرایی و یک جانبه گرایی در سه مشخصه اصلی یا سه ویژگی بنیادی غیر قابل تقسیم بودن، اصول کلی رفتار و معامله به مثل پراکنده است از نظر راگی کیفیت نهادهای چند جانبه گرا سه ویژگی را عنوان مینماید ۱: غیر قابل تقسیم بودن این اصل اشاره به صلح و امنیت و رفاه میان اعضا دارد که ناظر بر اصل تفکیک ناپذیری یک سیستم میباشد. ۲. اصول و قواعد کلی که در شکل هنجارها و نرمهای پذیرفته شده میان اعضا به اشتراک گذاشته می شود. ۳ عمل مقابله به مثل و روابط متقابل گسترده که ناظر به مشارکت فعال همه اعضا و تلاش برای رسیدن به چارچوبی جهت تنظیم اقدامات و رهنمودهایی برای دستیابی به اهداف بلند مدت است (درخشنده لزر جانی و دهشیری، ۱۳۹۷: ۴۵)

بررسی رویکردهای چند جانبه گرایی

الگوی تاریخی ظهور قدرتهای بزرگ به چهار گزینه راهبردی اشاره می کند (۱) یک جانبه گرایی حمایتی (۲) یک جانبه گرایی تقابلی (۳) چند جانبه گرایی متمرکز و (۴) چند جانبه گرایی خود به خود در مورد، مزایا و محدودیتهای متمایز آن مستلزم ایجاد شبکه های چند جانبه متمرکز در مناطق در حال توسعه و یک چرخه اقتصادی با فضیلت پیوندهای داخلی و خارجی است همانطور که ابتکار کمربند و جاده شی (BRI) در حال حاضر مظهر آن است. همانطور که محققان کمیسیون توسعه و اصلاحات ملی پیش بینی می کنند، عدم قطعیت های پس از همه گیری باعث ادامه پیگیری برای چنین ادغام بین توسعه داخلی و بین المللی میشود ارزیابی های دیگر عمدتاً درون گرا هستند و با توجه به نیروهای ضد جهانی سازی حمایت گرایی تجاری کوچک شدن زنجیره های صنعتی جهانی و معکوس شدن چند جانبه گرایی تغییر در مدل توسعه را پیشنهاد می کنند. چنین پیشنهادهایی بر گسترش بازارهای مصرف داخلی سرمایه گذاری صنعتی و نوآوری های

فناوری بومی تأکید میکند همانطور که برنامه پنج ساله فعلی بیان می کند . به نظر میرسد در نظم غرب گرایی کنونی چند جانبه گرایی اصول حقوق بین الملل مبنی بر حاکمیت و عدم مداخله در امور داخلی کشورها و کل ساختار الگوی بی دولتی نظم بین الملل کنونی نتوانسته صلح و هماهنگی را برای جهان به ارمغان بیاورد با اینحال، این کوشش از سوی چین در حال انجام است.

چین و راهبرد چند جانبه گرایی

با مروری گذرا بر تاریخ معاصر جمهوری خلق چین میتوان رویکرد سیاست گذاران و هسته مرکزی قدرت در حزب کمونیست چین به عنوان محور اصلی تحولات سیاست گذاران به چهار دوره مجزا تقسیم نمود دوره نخست که سیاست انزوای چند جانبه گرایی و تمرکز بر دیپلماسی دو جانبه بود؛ دوره دوم تقویت نگاه چند جانبه گرایی در سردمداران حزب کمونیست چین است؛ دوره سوم اتخاذ سیاستهای منسجم برای تحقق چند جانبه گرایی چین است؛ دوره چهارم دوران جدید ورود چند جانبه گرایی چین به فاز راهبردی است. از ویژگیهای چند جانبه گرایی چین صلح آمیز بودن روابط و عدم به چالش کشیدن و رویارویی نظم فعلی به صورت تهاجمی است. رویکرد این کشور توسعه اقتصادی است و امروزه مسیر این توسعه به عنوان توسعه صلح آمیز شناخته می شود. چین ادعا می کند که از یک روش توسعه علمی مستقل باز صلح آمیز، مشارکتی و مشترک پیروی می کند. سه مفهوم اخیر توسعه صلح آمیز مشارکتی و مشترک (به طور مستقیم در ارتباط با رویکرد چند جانبه گرایی نسبت به کشورهای خارجی است . تحت مفهوم توسعه صلح آمیز از دیپلماسی در خلق یک محیط باثبات بین المللی که نتیجه آن توسعه داخلی است بهره میبرد وجه اول دیپلماسی مسالمت آمیز، اصالت دادن به روابط مسالمت آمیز و پرهیز از مخاصمه با همسایگان و دیگر بازیگران نظام بین الملل، دومین وجه آن القای احساس امنیت به همسایگان و سومین وجه آن کمک به همسایگان در جهت رشد است

این کشور نوظهور یا در حال خیزش در شرق آسیا دارای قدرت و موقعیت جهانی بوده و خواستار حفظ و ارتقای این جایگاه می باشد الزام آشکار ناظر بر این موقعیت تعامل و همکاری با نظام حاکم بین المللی است. به بیان دیگر گرچه همواره در مواضع اعلامی و گاه در مواضع اعمالی ساختار نظام بین الملل موجود را به چالش کشیده و مدل جایگزین نظام چند قطبی را واجد مطلوبیت جهانی قلمداد کرده اما در مقام عمل مؤثر از این حد فراتر نرفته است. یکن بر این باور است که به عنوان یک کشور تازه توسعه یافته نیازمند بازی بر اساس قواعد حاکم است زیرا الگوی رفتاری غالب در این نظام ائتلاف است و از این رو الگوی رفتاری خودیاری پاسخگوی مطلوبیتهای سیاسی و اقتصادی نمی باشد. همان گونه که استراتژیستهای آمریکایی به دولتمردان این کشور توصیه کرده اند که برای بررسی رویکردهای چند جانبه گرایی مهار آن را به یکی از سهامداران نظم موجود تبدیل کنند نیز خود را در نظم موجود و استمرار آن ذینفع میدانند (مرکز مطالعات مجلس شورای اسلامی ، ۱۳۹۵:۱۰).

به علاوه بعد تأکید بر سیاست درهای باز ترجیح داده است که در بحران های فرامنطقه ای حضور نداشته باشد تا از این طریق ظهور مسالمت آمیز خود را به جهان اثبات کند. برای مصون ماندن از مضرات مقاومت در برابر یک جانبه گرایی قدرت هژمون ترجیح می دهد که به تنهایی در مقابل آن قرار نگیرد و از طریق مشارکت با کشورهای ذی نفع در بحران های بین المللی استقلال رأی و ایستادگی خود را در مقابل آمریکا نشان دهد. از این رویکرد می توان با عنوان چند جانبه گرایی مقاومت گونه یاد کرد. اما میزان مقاومت در

مقایسه با سایر کشورهای درگیر در بحرانهای بین المللی معمولاً کمتر است. اگرچه نمی توان نسخه ای کاملاً یکسان برای رفتار در بحرانهای بین المللی پیچید مثال بحران کره شمالی برای مهم تر از بحران اوکراین یا سوریه است اما کنش استراتژیک در قبال بحران های بین المللی از یک منطق مشخص پیروی میکند که مبتنی بر حفظ منافع در عین مقاومت در برابر یک جانبه گرایی است به همین جهت چند جانبه گرایی مقاومت گونه حاکمی از تداوم رویکرد توسعه گرایی در سیاست خارجی با چاشنی رفتارهای جسورانه تر است فلاحی و امیدی ، ۱۳۹۷:۱۶۸) باید گفت هر چند پس از فروپاشی شوروی و پایان جنگ سرد چین با چالش هژمونیسم و یک جانبه گرایی ایالات متحده مواجه شد اما سعی کرد چند جانبه گرایی را به مثابه سیاستی کلیدی برای ساماندهی به نظم جهانی پیگیری کند. پکن در قالب چند جانبه گرایی از جایگاه سازمان ملل حمایت کرده و هژمونیسم و مداخله گری آمریکا در امور کشورهای دیگر را به چالش کشیده است. از منظر چین آمریکا در ظاهر از برابری حاکمیت ها حمایت میکند اما در عمل همواره خواهان سلطه گری است. سران چین به دلایلی از جمله مهار هژمونیسم آمریکا و تحقق چند جانبه گرایی حدی از هژمونی کشورشان را ضروری دیده اند هر چند که در اظهارات رسمی معمولاً منکر هژمونیسم چین میشوند. در حالی که ایالات متحده، با عنوان «حمایت از دموکراسی و حقوق بشر از سیستم سیاسی بسیاری از کشورها از جمله چین انتقاد کرده است. سران چین خواهان پذیرش تنوع سیستمهای سیاسی و برقراری دموکراسی در عرصه روابط بین المللی بوده اند (قنبر لو، ۱۳۹۳:۱۴۱).

مصادیق راهبردهای چند جانبه گرایی چین

سیاست چند جانبه گرایی چین به مجموعه اقداماتی اشاره دارد که چین در روابط بین المللی خود برای توسعه همکاریها تجارت سرمایه گذاری و دیپلماسی در مناطق مختلف جهان انجام میدهد از جمله راهبردهای اقتصادی بین المللی توسعه زیر ساخت ها و نهادهای جدید، توسعه تجارت و سرمایه گذاری توسعه همکاریهای دیپلماتیک توسعه همکاری های علمی و فناوری ترویج فرهنگ چین حمایت از همکاریهای آموزشی که در ادامه تلاش خواهد شد توسعه زیر ساختها و نهادهای بین المللی را که از مصادیق سیاست چند جانبه گرایی چین هستند برای بررسی دقیق تر پرداخته شود.

توسعه زیر ساختها چین به عضویت بسیاری از نهادهای چند جانبه جهانی درآمده است. چین در سال ۱۹۸۶ به توافقنامه عمومی تعرفه ها و تجارت (GATT)، سلف سازمان تجارت جهانی (WTO) و بانک توسعه آسیایی (ADB) پیوست و در سال ۱۹۹۱ به همکاری اقتصادی آسیا و اقیانوسیه (APEC) پیوست این کشور برای نهادهای چند جانبه در چارچوب سازمان ملل متحد سازمان تجارت جهانی و گروه بیست (۲۰) ارزش زیادی قائل است و متعهد میشود که از نظام بین المللی متمرکز بر سازمان ملل متحد محافظت کند. در کنفرانس خلع سلاح سازمان ملل متحد و معاهده منع جامع آزمایش هسته ای (CTBT) شرکت میکند و به عنوان یک مشارکت کننده در بسیاری از برنامه های چند جانبه در مورد توسعه جهانی از جمله بهبود اقتصادی، تغییرات آب و هوا، بهداشت عمومی و مبارزه با تروریسم است. اما با این حال این کشور همچنین ابتکار عمل را برای طراحی و ایجاد مکانیسمهای چند جانبه جدید نیز به عهده می گیرد در همکاری های چند جانبه منطقه ای با محوریت فرمت ASEAN Plus نقش ایفا می کند.

مذاکرات شش جانبه در مورد مسائل هسته ای کره شمالی را سازماندهی و ترویج کرد میزبان اجلاس های بریکس و سازمان همکاری شانگهای (SCO) و آغاز همکاری بین چین و کشورهای اروپای مرکزی و شرقی

(۱۱۷) است. (Ying ۲۰۲۱) با ورود به قرن بیست و یکم برنامه های چند جانبه این کشور فعال تر شد و با راه اندازی بانک سرمایه گذاری زیر ساخت آسیا (AIIB) و طرح کمربند و جاده (BRI) تلاش کرده است. چین برنامه های گسترده ای برای ساخت زیر ساختهای حمل و نقل، انرژی و ارتباطات در مناطق مختلف جهان دارد که تجارت را تسهیل و همکاری بین المللی را افزایش می دهد. همان طور که بیان شد از مهمترین این طرح ها احیای جاده ابریشم است. چین با ورود به قرن بیست و یکم برنامه های چند جانبه این کشور فعال تر شد و با راه اندازی بانک سرمایه گذاری زیر ساخت آسیا (AIIB) و طرح کمربند و جاده (BRI) تلاش کرده است.

۱-۱ توسعه زیر ساختهای مالی تاسیس بانکها و نهادهای ملی

بانک سرمایه گذاری زیر ساخت آسیا از جمله نهادهای بین المللی جدید مالی است که ایده آن توسط رئیس جمهور چین در سال ۲۰۱۳ و به منظور تامین اعتبار و سرمایه گذاری در پروژه ها و زیر ساختهای اساسی در کشورهای آسیایی مطرح گردید. یکی از اهداف این بانک اجرای طرح های زیربنایی مرتبط با ابتکار یک کمربند - یک راه (OBOR) است. بانک پتانسیل بالایی در زمینه احداث نیروگاه های برق جاده ها پلها مدارس و کلینیک ها در آسیا دارد که هر یک از آنها می توانند به افزایش سطح اشتغال و تقویت اقتصاد کمک کنند (MFA, ۱۳۹۹) در سوی دیگر گفتنی است که بانکهای مرکزی کشورهای بریکس موافقت کردند که پنجمین آزمایش مکانیسم بانکی را انجام دهند که میتواند امکان جمع آوری ذخایر ارز جایگزین را برای محافظت از اقتصادشان در برابر شوک های خارجی فراهم کند تنها چند هفته قبل از حمله روسیه به اوکراین روسیه یک قرارداد ۳۰ ساله نفت و گاز با چین به ارزش صدها میلیارد دلار امضا کرد (Dinic 2022) بنابراین شکل گیری بانکها یکی از مصادیق نهادهایی است که اعضای آن خود را حامی کشورهای در حال توسعه و برقرار کننده تعادل و عدالت از تحت سیطره نظام پولی و بانکی غربی میدانند.

۱-۲ توسعه زیر ساختهای ارتباطی؛ کمربند اقتصادی جاده ابریشم

کمربند اقتصادی جاده ابریشم به عنوان بخشی از فرآیند توسعه روابط از شرق به سوی غرب است که میتواند نقش بسیار مهمی در توسعه روابط و همکاری های بین المللی ایفا کند. در سپتامبر ۲۰۱۳ شی جینگ پینگ رئیس جمهور چین در سفر به کشورهای آسیای مرکزی طرح ابتکار کمربند اقتصادی جاده ابریشم را مطرح کرد. شی جینگ پینگ در دانشگاه نظربایف، قزاقستان پیشنهاد داد که چین و آسیای مرکزی دست به دست هم دهند و کمربند اقتصادی جاده ابریشم را برای همکاریهای بیشتر در منطقه بسازند. او ابعاد مهم این طرح را این گونه مطرح کرد: ارتباطات سیاسی اتصال جاده ای از پاسیفیک تا دریای بالتیک و تشکیل یک شبکه حمل و نقل که به آسیای شرقی، غرب و جنوب آسیا متصل می شود، تسهیل تجارت؛ گردش مالی و مبادلات پایاپای رئیس جمهور چین ابتکار جاده ابریشم دریایی را نیز ارائه داد. از این رو به نظر میرسد یکی از جلوه های مهم این دیپلماسی فعال در جستجوی تداوم رشد اقتصادی و امنیت انرژی در چین در قالب ابتکار احیای جاده ابریشم پدیدار شده است. این طرح در واقع بزرگترین ابتکاری است که تاکنون توسط یک کشور در سطح جهان اعلام شده و در حال اجرا می باشد. این ابتکار بیش از ۷۵ کشور را در بر می گیرد و هزینه اجرای آن بالغ بر چهار هزار میلیارد دلار در ۳۰۰ پروژه مختلف برآورد شده است. در راستای اجرای این طرح قرار است با ایجاد زیر ساختهای گسترده حمل و نقل شبکه ای از پیوندها میان اقتصاد چین با کشورهای مورد نظر برقرار گردد. این خطوط ارتباطی هم برای نقل و انتقال کانال و مسافر طراحی شده است و هم برای

نقل و انتقال انرژی و به موازات این خطوط که عموماً برای استفاده های چند منظوره احداث خواهد شد طرح های گسترده ای برای ایجاد خطوط لوله انتقال انرژی نیز مد نظر قرار گرفته است.

توسعه نهادهای بین المللی

سازمان های بین المللی به طور خاص نهادهایی هستند که توسط دولت ها تشکیل شده اند اعضای آنها را دولتها تشکیل میدهند و در عین حال موجودیتی مستقل از دولت های عضو نیز دارند و شخصیتی حقوقی محسوب میشوند به این ترتیب آنها هم نهاد و هم کارگزار هستند. بیان مارتین و سیمونز از آنجا که دولتها به سازمانهای بین المللی شکل می دهند، موضوع یک گزینش راهبردی هستند اما در عین حال، بعد از شکل گرفتن واجد پیامدهایی کم و بیش مستقل از خواست تشکیل دهندگان نیز می باشند؛ در پژوهش ها می توان آنها را هم به عنوان متغیر مستقل و هم متغیر وابسته در نظر گرفت. یعنی در یک تحقیق ممکن است بر اساس تحقیق درباره آنچه به آنها شکل داده است، متغیر وابسته و در تحقیقی دیگر بر اساس پیامدهایی که دارند متغیر مستقل باشند. در مورد چيستی یا هستی شناسی سازمانهای بین المللی برداشتهای متفاوتی وجود دارد؛ گاه آنها را کنش گر میدانند گاه ابزاری در دست کنش گران دیگر دولتها) که در این صورت از منابع محسوب می شوند و گاه نیز به عنوان محلی برای ملاقات میان دولت ها و بحث و تبادل نظر هستند که محلی برای اجتماع تلقی میشوند. گاه نیز به عنوان یک محیط به آنها می نگرند. این نقشها یا کار کردها مانع الجمع نیستند و بر اساس نگاه محققان یا راهبرد دولت ها ممکن است هر سه باشند و بر اساس رویکردهای مفهومی متفاوت می توان برداشت ها و تفسیر متفاوتی از قدرت رفتار و تأثیرات آنها داشت (مشیر زاده، ۸:۱۳۹۲)

در زمینه همکاری های بین المللی به جای مشارکت در سازمانهایی که توسط دموکراسی های لیبرال مانند ایالات متحده رهبری میشوند و به آنها تعمیم داده می شود، بحث در مورد مسائل بین المللی در سازمان آسه آن با بریکس را ترجیح می دهد. از نظر روند صلح به عنوان یکی از کمک کنندگان اصلی به پرسنل نظامی بخشی از سازمان حافظ صلح ملل متحد شده است. این تلاش همچنین با سوء ظن به عنوان ابزاری برای اطمینان از اینکه اتحادیه اروپا و ایالات متحده نمیتوانند از این نهاد برای ترویج دموکراسی در سراسر جهان استفاده کنند تلقی میشود (Coco ۲۰۲۰)

شانگهای SCO

تاریخچه شکل گیری شانگهای به مذاکرات مرزی چین و شوروی که بعداً رو سیه نامیده شد در اوایل دهه ۱۹۹۰ باز می گردد. در نتیجه توافقنامه هایی که طی سالهای ۱۹۹۱ و ۱۹۹۴ بین دو کشور منعقد شد خطوط مرزی چین و روسیه تنظیم گردید.

۴۶۰۰ مایل خطوط مرزی چین و روسیه بارها طی دهه ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ شاهد درگیری های مرزی بین نیروهای نظامی دو کشور بوده است پس از فروپاشی شوروی سه کشور تازه استقلال یافته آسیای مرکزی که هم مرز با چین بودند که شامل قرقیزستان، تاجیکستان قزاقستان بودند در مذاکرات مرزی بین چین و روسیه شرکت کردند و سرانجام در آوریل ۱۹۹۶ پنج کشور مذکور توافقنامه ای را تحت عنوان توافقنامه ی اعتماد سازی در مناطق مرزی به امضاء رساندند که به موجب آن دول مذکور متعهد شدند محدودیتهایی را در استقرار نیروهای نظامی و فعالیت های نظامی خود در یک منطقه مرزی به طول ۱۰۰ کیلومتر اعمال نمایند.

از آنجایی که توافقنامه مذکور در شانگهای منعقد شده بود پنج کشور مذکور از این پس به نام کشورهای عضو شانگهای پنج معروف شدند. شایان ذکر است که ابتکار تشکیل شانگهای پنج توسط چین مطرح شد. در ششمین اجلاس سازمان در ژوئن ۲۰۰۱ در شانگهای ازبکستان با موافقت پنج عضو به جمع اعضای سازمان پیوست. بدین ترتیب با الحاق ازبکستان به مجمع شانگهای در این اجلاس شانگهای پنج به سازمان همکاری شانگهای تغییر نام یافت و در پی آن بر گسترش همکاریها در زمینه های سیاسی، امنیتی اقتصادی و تجاری تأکید شد؛ حتی شورایی به نام شورای هماهنگ کنندگان ملی به منظور هماهنگی فعالیت های عضو در سطح دو جانبه و چند جانبه ایجاد گردید. پیوستن ازبکستان به مجمع شانگهای به طور رسمی تأیید کننده این است که روند شانگهای از چارچوب مسائل مربوط به مرز چین و شوروی سابق خارج شد چرا که ازبکستان با جمهوری خلق چین هم مرز نیست و منافع کاملاً متفاوتی این کشور را به پنج کشور دیگر نزدیک میکند در این مرحله مسائل امنیتی در SCO از اهمیت زیادی برخوردار گردید تا جایی که برخی آن را یک سازمان امنیتی تلقی می کنند. به عبارتی هر یک از کشورهای آسیای مرکزی با انگیزه ای خاص وارد SCO شدند؛ اما نظر مشترک همه این کشورها را میتوان انگیزه های امنیتی برشمرده صالحی کرتویچی (۱۳۹۴:۱۱۶) در سال ۲۰۰۴ با عضویت مغولستان به عنوان عضو ناظر موافقت شد. در سال بعد یعنی در ژوئن ۲۰۰۵، در دهمین اجلاس سران در شهر آستانه، اعضای اصلی سازمان به منظور تقویت و گسترش حوزه فعالیت سازمان، عضویت ناظر کشورهای هند، پاکستان و ایران را مورد تصویب قرار دادند حضور دو عضو شورای امنیت در سازمان همکاری شانگهای و نامزدی هند عضو ناظر سازمان، « برای عضویت دائم در شورای امنیت علاوه بر افزایش قدرت بازیگری این سازمان در منطقه ظرفیت قابل توجهی را برای ایفای نقش تعیین کننده آن در شکل گیری تحولات جهانی تولید کرده است. (قریشی، ۱۳۹۶:۹۲)

اهداف و چشم انداز پیش روی سازمان همکاری شانگهای تا حدود زیادی مبهم است. سازمان در ابتدا کمتر مورد توجه بود اما با عملیات نظامی گسترده چین و روسیه در اوت ۲۰۰۵ در شمال چین توجه زیادی را به خود جلب کرد؛ به طور کلی اهداف و وظایف سازمان همکاری شانگهای در منشور این سازمان این گونه ذکر شده است

- تقویت اعتماد دوستی و حسن همجواری بین دولت های عضو
- تحکیم همکاریهای منظم در ایجاد و تقویت صلح امنیت و ثبات در منطقه و ارتقای یک نظم بین المللی اقتصادی و سیاسی عقلایی جدید بر پایه دموکراسی عدالت و عقلانیت؛
- مقابله مشترک با تروریسم جدایی طلبی و افراط گرایی در تمامی اشکال آن مبارزه با قاچاق مواد مخدر؛
- حمل و نقل سلاح و سایر فعالیت های مجرمانه فراملی و همچنین مهاجرت غیر قانونی؛
- تشویق همکاری کارآمد منطقه ای در حوزه هایی مانند سیاست تجارت و اقتصاد دفاع، اجرای قوانین
- حفاظت محیط زیست فرهنگ علوم و فناوری، آموزش، انرژی، حمل و نقل مسایل مالی و اعتباری و نیز سایر حوزه های مورد علاقه؛
- تسهیل رشد فراگیر و متوازن اقتصادی توسعه اجتماعی و فرهنگی در منطقه از راه اقدام مشترک بر اساس مشارکت برابر به منظور دستیابی به رشد پایدار شاخصه ای زندگی و توسعه وضعیت زندگی مردم کشورهای عضو؛

- هماهنگی شیوه ها برای همگرایی در اقتصاد جهانی؛
- بهبود وضعیت حقوق بشر و آزادیهای اساسی در انطباق با تعهدات بین المللی دولت های عضو و قوانین ملی آنها؛
- حمایت و توسعه روابط با سایر دولتها و سازمانهای بین المللی؛
- همکاری در پیشگیری از درگیریهایی بین المللی و حل و فصل صلح آمیز آنها؛ و سرانجام
- تلاش مشترک برای بررسی راه حل مسایلی که ممکن است در قرن ۲۱ بروز کند (هاشمی، ۱۳۹۴: ۶۶-۶۵)

در اهمیت سازمان همکاری شانگهای میتوان به دلایل زیر اشاره کرد:

نخست؛ سازمان انعکاسی از افزایش همکاری امنیتی بین روسیه و چین است که از منتقدان اصلی ایالات متحده در نظام بین الملل هستند. به علاوه، سازمان همکاری شانگهای به دلیل عدم عضویت ایالات متحده در آن اهمیت خاصی دارد زیرا نظم پس از جنگ سرد نظم آمریکایی است و عدم عضویت ایالات متحده در آن سازمان همکاری شانگهای را بی نظیر می سازد.

دوم؛ مجاورت جغرافیایی پیمان شانگهای به اروپا، اهمیت ویژه ای برای دورنمای امنیتی اروپا دارد؛ زیرا سازمان در حیات خلوت اروپا حضور دارد.

سوم؛ هند به عنوان یک قدرت در حال رشد نیز عضو ناظر سازمان است؛ بنابر این دولتهای عضو سازمان ظرفیت زیادی برای اصلاح یا تغییر توازن قوا در نظام بین الملل دارند

چهارم اهمیت سازمان به لحاظ نظری است. ظهور سازمان می تواند تأثیرات مهمی بر مباحث نظری در روابط بین الملل درباره آینده نظام تک قطبی و راجع به . ظهور اشکال جدیدی از موازنه قوا داشته باشد (مرادی، ۱۳۸۷: ۱۳۰)

بریکس

تشکیل بریکس در ۲۰۰۹ توسط برزیل، هند و آفریقای جنوبی به عنوان یک ائتلاف فراقاره ای ساختاربندی جدیدی برای اقتصاد و سیاست جهانی و تنها ائتلاف قدرتمند جهانی بدون مشارکت اروپا و آمریکا است که این ظرفیت را دارد تا صدایی قوی در مجامع و مباحث مختلف اقتصادی و سیاسی بین المللی باشد و سیطره نظم مسلط فعلی را به چالش بکشد (ابراهیمی، ۱۳۹۴: ۷۰-۶۹۹) بریکس شامل اقتصادهای نوظهور جهانی است که در قالب ائتلافی به یکی از قطب ها و نهادهای قدرتهای اقتصادی جهان تبدیل شده است تشکیل گروه بریکس ارائه مدل جدیدی از تقابل بین المللی در تمام ابعاد اقتصادی، فرهنگی، سیاسی، اجتماعی است. اهداف مطرح شده در نشست های بریکس شامل :

۱. افزایش مبادلات تجاری بین کشورهای عضو
۲. تشکیل بانک توسعه و ذخیره ارزی در رقابت با بانک جهانی و صندوق بین الملل پول
۳. کاهش وابستگی به آمریکا و اتحادیه اروپا
۴. ایفای نقش مؤثر در زمان بحرانهای اقتصادی برای نجات کشورهای در حال ورشکستگی است؛ به نظر میرسد که مدار کلی سیاستهای بریکس تلاش برای تعریف هنجارهای جدید بین المللی در نقد سیاست های بین المللی با آمریکا است که در این مورد هماهنگ با سیاست خارجی ایران نیز هست که سالهاست بر تقابل با قدرت آمریکا و غرب، اصول سیاست خارجی خود را بنانهاده است.

سیاست های اصلی بریکس به طور کلی بر این مبنا بوده است:

- افزایش تجارت بین کشورهای عضو و در نتیجه کاهش وابستگی اقتصادی به اروپا و ایالات متحده
- ایجاد یک بانک توسعه و ذخایر ارزی با نهادهای غربی مانند بانک جهانی و صندوق بین المللی پول
- تلاش برای برقراری روابط جنوب و جنوب تا از پتانسیل کشورهای در حال توسعه برای تغییر بهره بگیرند
- روابط اقتصادی جهانی را با هنجارهای جدید تعریف کنند و تأثیر مثبتی بر بحران های بزرگ سیاسی یا اقتصادی جهانی داشته باشد (خردمندان و همکاری، ۱۳۹۹: ۱۰۹-۱۰۸)

جمع بندی

چین، یکی از بزرگترین و تأثیر گذارترین کشورهای جهان است که خیزش آرام اقتصادی این کشور موجب شکل گرفتن ارتباطات و همکاری جدید در سطح بین الملل به دور از محوریت غرب شده است. خیزش آرام چین از نظر محافل غربی یکی از چالش های جدی است چرا که این کشور هرگز خود را در ذیل ارزشها و هنجارهای غربی تعریف نکرده است. بنابراین ابزارهای غربی در نظام بین الملل می تواند به مهار خیزش اقتصادی چین منجر شود. در همین راستا چین برای خنثی سازی این اقدامات غرب و تقویت جایگاه خود بر چند جانبه گرایی تأکید کرده است

چند جانبه گرایی چین به عنوان رویکردی برای افزایش تعامل، همکاری و ارتباطات چین با سایر کشورهای جهان است و جایگاهی برای جذب سرمایه گذاری و تقویت امنیت اقتصادی چین به عمل می آورد. در همین زمینه این مقاله نشان داد که چین دو اقدام مهم انجام داده است. مورد اول توسعه زیر ساختها است که امکان میدهد که چین در دو بعد ارتباطی و مالی ارتباطات و داد و ستد مالی را تضمین کند. اما دومین اقدام چین مربوط به ایجاد نهادهای موازی غرب است که مورد شانگهای و بریکس مورد توجه ویژه قرار گرفته است. این دو نهاد میتوانند زمینه حضور کشورهای جهان بدون مشارکت غرب و تأثیر گذاری آنها بر سیاستهای چین را تقویت کنند هدف چین از تاسیس این نهادها این است که خود را در برابر نهادها بین المللی که به نحوی با نفوذ غرب تحت سلطه و سیادت آنها هستند را تضعیف کند. از همین رو سیاست چند جانبه گرایی چین چه در بعد توسعه ارتباطی همچون احیای جاده ابریشم و ایجاد بانکهای جدید و یا تقویت نهادهای بین المللی چون بریکس و شانگهای گامی برای تقویت جایگاه چین در نظام بین الملل است.

منبع: <https://www.noormags.ir>

آینده هوش مصنوعی در اختیار بریکس

پیشرفت سریع فناوری هوش مصنوعی به طور چشمگیری جامعه بشری را متحول می کند و همزمان مجموعه ای از مسائل اخلاقی، قانونی و اجتماعی را نیز گوشزد می کند. حکمرانی موثر هوش مصنوعی به یک نگرانی مهم جهانی تبدیل شده است. طی سال گذشته استقرار گسترده هوش مصنوعی مولد به ویژه مدل های زبانی بزرگ مرحله جدیدی را در مدیریت هوش مصنوعی رقم زد. تلاش های مستمری توسط جامعه بین المللی برای پرداختن به چالش های جدید ناشی از این پیشرفت های هوش مصنوعی انجام می شود. از آنجایی که اجماع پیرامون حکمرانی بین المللی در حال ایجاد و عملی شدن است، اهمیت عملی انجام یک ارزیابی جهانی از وضعیت حکمرانی هوش مصنوعی به تدریج آشکار می شود. در این حوزه، مرکز هوش مصنوعی بلندمدت (CLAI) با همکاری مرکز تحقیقات بین المللی اخلاق و حاکمیت هوش مصنوعی که به میزبانی موسسه اتوماسیون و

آکادمی علوم چین برگزار شده به‌طور مشترک توسعه شاخص ارزیابی بین‌المللی حاکمیت هوش مصنوعی را آغاز کرد. این شاخص برای بررسی وضعیت حاکمیت هوش مصنوعی تا امروز در ۱۴ کشور برای نخستین دسته ارزیابی مورد استفاده قرار می‌گیرد. هدف این است که وضعیت فعلی حکمرانی هوش مصنوعی در این کشورها از طریق امتیازدهی داده‌ها به تصویر کشیده شده و به آنها کمک کند تا مرحله حکمرانی را شناسایی کرده و مسائل حاکمیتی را کشف کنند و درنهایت بینشی برای بهبود سیستم‌های حکمرانی هوش مصنوعی ارائه دهند. ارزیابی حکمرانی بر چه چهارچوب‌هایی استوار است؟

فلسفه طراحی شاخص ارزیابی بین‌المللی حکمرانی هوش مصنوعی با این اصل مطابقت دارد که «سطح حکمرانی باید با سطح توسعه مطابقت داشته باشد.» به‌طور خاص یک کشور باید سطح حکمرانی هوش مصنوعی خود را با سطح کلی توسعه هوش مصنوعی هماهنگ کند تا از رشد سالم و پایدار هوش مصنوعی اطمینان حاصل کند. ماهیت اصلی هم اجتناب از توسعه کنترل‌نشده به دلیل حکمرانی ناکافی برای جلوگیری از آسیب به جامعه و هم اجتناب از سرکوب نوآوری‌های فناورانه حاصل از حکمرانی بیش از حد است. هدف حکمرانی دستیابی به یک تعامل سالم سودمند بین نوآوری فناورانه و رفاه اجتماعی است به‌گونه‌ای که مزایای هوش مصنوعی را به حداکثر و خطرات بالقوه آن را به حداقل برساند. براین اساس، شاخص آجیل چهار رکن برای ارزیابی حکمرانی هوش مصنوعی در اختیار دارد که شامل سطح توسعه، فضای حاکمیتی، ابزارهای حکمرانی و اثربخشی حکمرانی است. شاخص آجیل با ارزیابی کامل این جنبه‌ها با هدف ارائه یک تحلیل جامع و واضح از وضعیت هوش مصنوعی به هر کشوری می‌پردازد. شاخص آجیل بر چهار رکن بنا نهاده شده که ۱۸ بعد و ۳۹ شاخص را در بر می‌گیرد که چهارچوبی جامع برای ارزیابی وضعیت حکمرانی هوش مصنوعی در کشورهای مختلف را ارائه می‌دهد.

سطح توسعه: امتیاز این رکن درمورد سطح توسعه نشان‌دهنده مقیاس تحقیق و توسعه هوش مصنوعی، زیرساخت و صنعت یک کشور است. امتیاز بالاتر نشان‌دهنده تحقیق و توسعه هوش مصنوعی در مقیاس بزرگ‌تر، زیرساخت‌های پیشرفته و صنعتی بالغ‌تر است.

فضای حکمرانی: امتیاز رکن فضای حاکمیتی منعکس‌کننده چشم‌انداز سیاسی و فناورانه حکمرانی هوش مصنوعی است. امتیاز بالاتر بیانگر چالش‌های کمتر حاکمیتی، حمایت بیشتر و کاهش بار حاکمیتی است. با تکامل یافتن فضای حکمرانی کشور باید به‌سرعت واکنش نشان داده و ابزارهای جدید حکمرانی را اجرایی کند. ابزارهای حکمرانی: امتیاز رکن ابزارهای حکمرانی نشان می‌دهد که ابزارهای حکمرانی هوش مصنوعی در یک کشور چقدر جامع هستند. امتیاز بالا بیانگر آن است که کشور دارای مجموعه‌ای قوی و متنوع از ابزارها برای تضمین برنامه‌های کاربردی ایمن و اخلاقی هوش مصنوعی است. کیفیت اجرای این ابزارها در اثربخشی حکمرانی منعکس خواهد شد.

اثربخشی حکمرانی: امتیاز رکن اثربخشی حکمرانی منعکس‌کننده اثربخشی حکمرانی هوش مصنوعی در عمل است. امتیاز بالای این رکن بیانگر اطمینان عمومی بالا به هوش مصنوعی، شفافیت قابل توجه در الگوریتم‌های داده و پژوهش و کاربرد چشمگیر در حکمرانی هوش مصنوعی و استفاده از هوش مصنوعی برای دستیابی به توسعه پایدار است. این عناصر زمینه را برای ادامه توسعه سالم هوش مصنوعی فراهم می‌کنند.

همبستگی قوی بین امتیاز شاخص AGILE و سرانه GDP

امتیاز شاخص AGILE همبستگی بالا با سرانه تولید ناخالص داخلی (GDP) را نشان می دهد. کارشناسان در این گزارش، ۱۴ کشور را براساس سرانه GDP به دو گروه دسته بندی می کنند به طوری که یک گروه با درآمد بالا شامل ۹ کشور مانند کشورهای G7، سنگاپور و امارات و یک گروه «بریکس» از پنج کشور با درآمد متوسط پیش از گسترش سال ۲۰۲۳ است. قابل ذکر است که با وجود عضویت در «بریکس»، امارات در این گزارش به عنوان یک کشور پردرآمد تلقی می شود. داده ها به وضوح نشان می دهد که کشورهای با درآمد بالاتر معمولاً در این شاخص، امتیاز بیشتری از کشورهای عضو «بریکس» کسب می کنند. با وجود این، نمرات چین و هند در شاخص AGILE به ترتیب ۶۸٫۵ و ۴۸٫۱ عنوان شده که به طور قابل توجهی بالاتر از سطح سرانه GDP است در حالی که امتیاز این شاخص برای امارات ۴۹ است که به طور چشمگیری کمتر از سطح سرانه GDP است. همبستگی بالا بین امتیاز این شاخص و سرانه GDP نشانه دیگری از الزامی بودن توسعه به عنوان رکنی برای حکمرانی به شمار می رود. امتیازهای کلی بالاتر چین و هند در مقایسه با سطح سرانه GDP را می توان تا حدی به سطح بالاتر توسعه هوش مصنوعی نسبت به سرانه GDP نسبت داد. علاوه بر این، هر دو کشور عملکرد خوبی در رکن اثربخشی حکمرانی هوش مصنوعی ایفا کرده اند به طوری که چین و هند به ترتیب با امتیازهای ۸۲ و ۶۶، رتبه های اول و دوم را در بین ۱۴ کشور به دست آورده اند.

فضای حکمرانی در کشورها متفاوت است

تجزیه و تحلیل بیشتر امتیاز شاخص آجیل در رکن های مختلف، این امکان را به کارشناسان داده تا بتوانند ۱۴ کشور ارزیابی شده را به سه نوع دسته بندی کنند. چین، آمریکا و انگلیس در نخستین ارزیابی این شاخص در مجموع امتیاز بالاتری را به دست آوردند اما در رکن فضای حاکمیتی این امتیاز پایین تر است. این امتیازها نشان می دهد که اگرچه این سه کشور در توسعه هوش مصنوعی پیشرفته تر هستند اما باز هم سرمایه گذاری قابل توجهی در حکمرانی هوش مصنوعی انجام داده و به اثربخشی نسبتاً خوبی دست یافته اند اما در مقایسه با سایر کشورها با فشارها و چالش های مدیریتی هوش مصنوعی بسیار زیادی مواجه هستند. سنگاپور، کانادا، آلمان، ژاپن و فرانسه در تمام ارکان امتیازهای یکسان تری کسب کرده اند که نشان می دهد این کشورها ابزارهای حاکمیتی جامعی را تحت فشارهای کمتر حاکمیتی اجرا کرده اند. در مقابل هند، برزیل، ایتالیا و امارات به رغم کسب امتیاز بالاتر در محیط حکمرانی دارای امتیاز کلی نسبتاً پایین تری در این شاخص هستند.

شاخص آجیل، ۱۴ کشور را براساس امتیازهای بالاتر از ۴۰، ۵۰ و ۶۰ در چهار سطح طبقه بندی می کند. آمریکا امتیازی بالاتر از ۷۰ را از آن خود کرده و بعد از آن، چین، سنگاپور، کانادا، آلمان و انگلیس با امتیازی بالای ۶۰ قرار دارند. ژاپن و فرانسه به ترتیب با امتیاز ۵۶٫۵ و ۵۵٫۳ در رده دوم جای گرفته اند. ایتالیا، امارات، هند و روسیه با امتیاز ۴۰ تا ۵۰ رتبه سوم و برزیل و آفریقای جنوبی با امتیازهای زیر ۴۰ رده چهارم را به دست آورده اند.

کشورهای عضو «بریکس» عملکرد بهتری در حکمرانی موثر نشان می دهند زیرا عملکرد بهتری در ابعاد درک عمومی، اعتماد و توسعه جامع هوش مصنوعی از خود نشان می دهند. میانگین امتیاز گروه کشورهای پردرآمد در چهار رکن اشاره شده به ترتیب ۵۸، ۶۵، ۷۲ و ۴۴ بوده است. در مقابل، کشورهای عضو «بریکس» امتیازهای ۳۰، ۵۵، ۵۰ و ۵۱ را از آن خود کرده اند. گروه کشورهای پردرآمد با امتیاز ۲۸٫۱، ۹٫۲ و ۲۲٫۷ در سه رکن اول نسبت به کشورهای عضو «بریکس» پیشتر هستند. این در حالی است که کشورهای عضو «بریکس» با امتیاز ۶٫۵ در اثربخشی حکمرانی پیشترند. این بیانگر آن است که کشورهای با درآمد بالا در توسعه و ابزارهای

حکمرانی برتری دارند. از سوی دیگر کشورهای عضو «بریکس» عملکرد بهتری در رکن اثربخشی حکمرانی ایفا می کنند. به طور ویژه، کشورهای عضو «بریکس» در مقایسه با کشورهای با درآمد بالا عملکرد بهتری را در ابعاد حکمرانی موثر هوش مصنوعی به ویژه در درک عمومی، اعتماد و توسعه جامع هوش مصنوعی از خود نشان می دهند.

آمریکا برترین کشور در سطح توسعه هوش مصنوعی

شاخص آجیل^۸ سطح توسعه هوش مصنوعی هر کشور را در سه بعد تحقیق و توسعه هوش مصنوعی، ساخت زیرساخت هوش مصنوعی و مقیاس صنعت هوش مصنوعی ارزیابی می کند. در مجموع، ارزیابی ۱۴ کشور بیش از دو میلیون متخصص هوش مصنوعی، بیش از یک میلیون مقاله پژوهشی، حدود ۱۰۰ هزار حق ثبت اختراع و انتشار نزدیک به ۵۰۰ سیستم یادگیری ماشینی مهم را نشان می دهد. در کل، این کشورها دارای قدرت محاسباتی ترکیبی ابررایانه ای بوده و بیش از ۳۰۰۰ مرکز داده را در خود جای داده اند که فعالیت های مختلف تحقیق و توسعه هوش مصنوعی را تسهیل می کند. آمارها حکایت از آن دارد که آمریکا نسبت به سایر کشورها در حوزه سطح توسعه هوش مصنوعی جایگاه برتری دارد. در بررسی شاخص های کلیدی فعالیت های هوش مصنوعی در ۱۴ کشور مشخص شده که نسبت های سرانه در مقایسه سطح بالایی از اعداد کل در معیارهای مختلف، از جمله مقالات پژوهشی، پژوهشگران، پتنت های اعطاشده، سیستم های یادگیری ماشینی، قدرت ابرمحاسباتی، مراکز داده و سرمایه گذاری شرکت های هوش مصنوعی و استارت آپ ها حذف شده اند. نکته قابل توجه این است که آمریکا به وضوح نسبت به سایر کشورها برتری دارد که همین امر باعث شده بیش از یک سوم از مجموع مقالات پژوهشی و متخصصان و بیش از نیمی از کل را در بسیاری از زمینه های دیگر از آن خود کند.

مواجهه چین با چالش های زیرساختی هوش مصنوعی

چین در حالی که در ایجاد زیرساخت های هوش مصنوعی با چالش های زیادی روبه رو است، نقاط قوت قابل توجهی را در توسعه هوش مصنوعی نشان می دهد. در این راستا، چینی ها قدرت قابل توجهی را در زمینه هوش مصنوعی از خود نشان می دهند، به طوری که در میان ۱۴ کشور، رتبه دوم را بعد از آمریکا از آن خود کرده اند. قابل ذکر است که چین با اختلاف قابل توجهی از کشورهای عضو بریکس پیشتر است. در بین پنج شاخص از ۸ شاخص کلیدی، چین جایگاه دوم را با مشارکت بین ۱۰ تا ۳۳ درصد به دست آورده است. اما وقتی صحبت از سیستم های هوش مصنوعی توسعه یافته به میان می آید، چین شانه به شانه انگلیس قرار دارد و با کسب حدود ۱۰ درصد از کل، جایگاه سوم را به خود اختصاص داده است. قدرت ابرمحاسباتی باعث می شود چین پس از ژاپن به رتبه دوم نزدیک شود و ۹ درصد از عملیات ها را به خود اختصاص دهد. با وجود این، شکاف نگران کننده ای در زیرساخت مرکز داده ها دیده می شود. چین تنها با ۲,۵ درصد از کل در میان ۱۴ کشور، به رتبه نهم سقوط کرده است. کشورهای دیگر غیر از آمریکا نیز نقش مهمی را در چشم انداز جهانی هوش مصنوعی ایفا می کنند. انگلیس، آلمان و کانادا به طور پیوسته از هشت شاخص، در بین پنج شاخص برتر رتبه بندی شده اند. آلمان در مقالات پژوهشی ۱۰ درصد، در تعداد محققان ۹ درصد، در مراکز داده ۸ درصد، در بودجه های هوش مصنوعی ۴ درصد و در استارت آپ ها ۹ درصد سهم دارد. در عین حال، ژاپن با سهم ۵ درصدی در حوزه ثبت اختراعات و سهم ۱۰ درصدی در عملیات ابررایانه رتبه سوم را از آن خود کرده و نقاط

قوت خود را به نمایش گذاشته است. در میان کشورهای عضو «بریکس»، هند با رتبه‌های چشمگیر در ۷ حوزه از ۸ حوزه جایگاه برجسته‌ای دارد و تنها در زمینه ثبت اختراعات هوش مصنوعی پس از روسیه قرار دارد. همچنین هند در چشم‌انداز کلی استارت‌آپ‌ها با ۵ درصد از کل استارت‌آپ‌های هوش مصنوعی، رتبه چهارم را در اختیار دارد. سطح توسعه کلی در گروه با درآمد بالا در مقایسه با گروه «بریکس» بیشتر است.

۷ ابزار برای برقراری حکمرانی هوش مصنوعی

شاخص آجیل هفت نوع ابزار حکمرانی هوش مصنوعی را ارزیابی می‌کند. حکمرانی هوش مصنوعی شامل ابزارهای مختلفی است که هرکدام دارای عملکردی مجزا برای اطمینان از توسعه و استفاده مسئولانه از هوش مصنوعی هستند. یکی از ابزارها، استراتژی و برنامه‌ریزی هوش مصنوعی برای اطمینان از این مساله است که توسعه هوش مصنوعی به اهداف و نیازهای گسترده‌تر برای جهت‌گیری و هدایت پایبند است. ابزار دوم، نهادهای حاکمیتی هوش مصنوعی هستند که نقش مهمی در نظارت و هماهنگی تحقیق و توسعه و کاربردهای هوش مصنوعی برای انطباق با مقررات دارند. سومین ابزار، اصول و قوانین هوش مصنوعی است که شامل برقراری اجماع پیرامون قوانین اخلاقی مبتنی بر ارزش‌های اجتماعی مشترک و هدایت تمرینات مفید هوش مصنوعی می‌شود. چهارمین ابزار، ارزیابی تاثیر هوش مصنوعی است که اثرات بالقوه هوش مصنوعی را ارزیابی کرده، تصمیم‌گیری‌های آگاهانه و کاهش موثر خطرات را تسهیل می‌کند. ابزار پنجم شامل استانداردها و تاییدیه‌های هوش مصنوعی است که چهارچوب‌های ارزش‌یابی یکپارچه فنی و اخلاقی را برای اطمینان از کیفیت، ایمنی و قابلیت همکاری هوش مصنوعی ارائه می‌دهد. ششمین ابزار نیز وضعیت قانون‌گذاری هوش مصنوعی است که ستون فقرات قانونی این فناوری به شمار می‌رود که ذی‌نفعان دارای حقوق و مسئولیت را در برابر آسیب‌های مرتبط با هوش مصنوعی توانمند می‌کند. هفتمین ابزار هم شامل مشارکت جهانی حکمرانی هوش مصنوعی است که ذی‌نفعان را در دنیا برای حفاظت از آینده مشترک با توسعه مسئولانه هوش مصنوعی یکپارچه می‌کند.

افزایش ۱۲ برابری خطرات هوش مصنوعی

در سال ۲۰۲۳ افزایش شدید ۱۲ برابری حوادث پرخطر هوش مصنوعی رخ داد که بر نیاز مبرم به حکمرانی هوش مصنوعی برای همگام شدن با پیشرفت‌های سریع فناوری تاکید می‌کند. از زمانی که فناوری هوش مصنوعی مولد مانند چت جی پی تی ۳ در اواخر ۲۰۲۲ وارد صحنه شد، توسعه سریع آن با نگرانی‌های زیادی در مورد خطرات احتمالی همراه شده است. تا اول ژانویه ۲۰۲۴، حدود ۷۱۹۸ مورد گزارش حوادث مرتبط با هوش مصنوعی به ثبت رسید. تعداد حوادث ثبت‌شده مربوط به فناوری هوش مصنوعی در سال ۲۰۲۳ به طور قابل توجهی جهش کرد که در مقایسه با سال ۲۰۲۲، تعداد این حوادث در سال ۲۰۲۳ حدوداً ۱۲٫۸ برابر بیشتر شده و تعداد آن به ۴۴۰۹ مورد رسید که بیانگر آن است که ۶۱ درصد از کل حوادث را به خود اختصاص داده است. این روند در تمام ۱۴ کشور ارزیابی شده، با رشد سالانه ۴ تا بیش از ۷۰ برابری همراه بوده است. افزایش چشمگیر حوادث مرتبط با هوش مصنوعی در سال ۲۰۲۳ نیاز مبرم به سیستم‌های مدیریتی قدرتمند هوش مصنوعی را نشان می‌دهد تا با توسعه سریع این فناوری پیشی بگیرند. طبق آمار، آمریکا با ۵۹۶ گزارش حوادث مرتبط با هوش مصنوعی در رتبه نخست قرار دارد که از سال ۲۰۲۲ با رشد چشمگیری روبه‌رو شده است. پس از آن هم هند با حدود ۱۵۰ مورد حادثه در رده دوم جای گرفته است. انگلیس نیز با حدود ۱۳۰ گزارش در رتبه سوم قرار دارد. پس از آن هم چین با ۱۰۰ مورد و کانادا با ۶۰ مورد حادثه رده‌های بعدی را به خود

اختصاص داده‌اند. آنچه از کل گزارش‌ها برمی‌آید این است که تمام این ۱۴ کشور از سال ۲۰۲۲ با رشد فزاینده‌ای در گزارش حوادث پرخطر مرتبط با هوش مصنوعی روبه‌رو شده‌اند. با توجه به ۱۶۸۱ حادثه پرخطر مرتبط با هوش مصنوعی که در سال ۲۰۲۳ از ۱۴ کشور گزارش شده، این کشورهای ارزیابی شده مسئولیت مهمی در شکل دادن به حکمرانی جهانی هوش مصنوعی دارند. تجزیه و تحلیل بیشتر با استفاده از داده‌های سایر پایگاه‌های اطلاعاتی حوادث پرخطر هوش مصنوعی جهانی نشان داد که آمریکا ۶۷ درصد از کل حوادث پرخطر مرتبط با هوش مصنوعی را به خود اختصاص داده است. سهم چین با رتبه دوم ۹,۳ درصد و ایتالیا با رتبه سوم ۶,۵ درصد است. شکاف قابل توجه در حوادث پرخطر هوش مصنوعی بین آمریکا و سایر کشورها به بررسی بیشتر در مورد عوامل موثر به ویژه با توجه به نقش اصلی آن در توسعه هوش مصنوعی نیاز دارد.

اگرچه کشورهای با درآمد بالا اغلب سطح بالاتری از آمادگی را برای حکمرانی هوش مصنوعی نشان می‌دهند، مهم است که فرصتی برای همه کشورها برای برتری در حکمرانی هوش مصنوعی، به رسمیت شناخته شود. برای ارزیابی آمادگی عمومی دولت برای مواجهه با تعداد بالای حوادث مرتبط با هوش مصنوعی، آمادگی کلی هر کشور برای مدیریت موثر هوش مصنوعی با دو شاخص سنجدیده می‌شود؛ یکی ارزیابی کلی قابلیت حکمرانی یک کشور با استفاده از بانک جهانی شاخص‌های حکمرانی جهانی (WGI) و شاخص بلوغ (GTMI) و دیگری، ارزیابی تعهد یک کشور به دستیابی به اهداف توسعه پایدار (SDGs) با استفاده از شاخص توسعه (SDGDI). در حالی که تجزیه و تحلیل با استفاده از شاخص‌های GTMI، WGI و SDGDI نشان می‌دهد که کشورهای با درآمد بالا معمولاً آمادگی بهتری از نظر اجرای حاکمیت هوش مصنوعی در مقایسه با سایر کشورها از خود نشان می‌دهند و ایجاد فرصت برای همه کشورها برای برتری در حکمرانی هوش مصنوعی، صرف‌نظر از آمادگی کلی حاکمیتی الزامی است. به عنوان مثال، اگرچه عملکرد آمریکا در آمادگی برای اجرای حکمرانی در کشورهای با درآمد بالا نسبتاً پایین است، اما بالاترین امتیاز را در شاخص AGILE کسب کرده است و از نظر این شاخص، بعد از آمریکا، چین، سنگاپور و کانادا رده‌های بعدی را به خود اختصاص داده‌اند. آلمان و انگلیس نیز رتبه‌های پنجم و ششم را از آن خود کرده‌اند.

در مورد حکمرانی بین‌المللی هوش مصنوعی، سازمان ملل متحد به عنوان فراگیرترین مکانیسم حکمرانی در سراسر جهان شناخته می‌شود. پیشنهادات یونسکو در مورد اخلاق هوش مصنوعی، نخستین توافق جهانی در مورد اخلاق هوش مصنوعی است که گسترده‌ترین سند حاکمیت هوش مصنوعی را پشتیبانی می‌کند. در میان ۱۴ کشور مورد ارزیابی، همه کشورها جز آمریکا که پیش از آن زمان از یونسکو خارج شده بود، این پیشنهاد را در پایان سال ۲۰۲۱ امضا کرد. طی تهیه پیش‌نویس این پیشنهاد، نمایندگان از ۱۰ کشور به استثنای آلمان، کانادا، ایتالیا و سنگاپور در این فرآیند مشارکت داشتند. علاوه بر این، در اکتبر ۲۰۲۳، دبیرکل سازمان ملل متحد یک هیات مشورتی سطح بالا در زمینه هوش مصنوعی متشکل از ۳۸ متخصص تشکیل داد. در این گروه، کارشناسانی از تمام کشورهای مورد ارزیابی به جز کانادا انتخاب شدند.

با توجه به اصول بین‌المللی هوش مصنوعی، سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD) اصول هوش مصنوعی را در سال ۲۰۱۹ معرفی کرد. همچنین در ژوئن ۲۰۱۹، گروه ۲۰ (G20) اصول هوش مصنوعی G20 را تصویب کرد که اصول انسان‌محور را ترویج می‌کند. رویکرد توسعه هوش مصنوعی از ۱۴ کشور مورد ارزیابی جز امارات، این اصول را امضا کردند. در میان سایر مکانیسم‌های تاثیرگذار بین‌المللی همکاری هوش مصنوعی، کانادا و فرانسه در سال ۲۰۲۰ مشارکت جهانی در زمینه هوش مصنوعی (GPAI) را به میزبانی OECD ایجاد کردند. این

سازمان که در حال حاضر متشکل از ۲۸ کشور عضو و اتحادیه اروپاست، چهار کارگروه اصلی را در زمینه هوش مصنوعی مسئولانه، حکمرانی داده، آینده کاری و نوآوری و تجاری سازی تشکیل داده است. این نشست در دسامبر ۲۰۲۳ در دهلی نو با تمرکز بر همکاری بین کشورهای عضو پیرامون این موضوعات برگزار شد. از میان ۱۴ کشور، همه به جز چین، روسیه، آفریقای جنوبی و امارات عضو این سازمان هستند. از نظر ابتکارات و بیانیه های تاثیرگذار هوش مصنوعی که در سال ۲۰۲۳ شکل گرفت، دولت انگلیس در نوامبر ۲۰۲۳ میزبان اولین اجلاس ایمنی هوش مصنوعی برای ارتقای همکاری در ایمنی هوش مصنوعی بود که نخستین اجلاس جهانی در این زمینه را رقم زد. ۲۸ کشور و اتحادیه اروپا به طور مشترک این اعلامیه را امضا کردند. از ۱۴ کشور مورد ارزیابی، همه غیر از روسیه و آفریقای جنوبی، این بیانیه را امضا کردند. علاوه بر این، در فوریه ۲۰۲۳، هلند و کره جنوبی میزبان اولین اجلاس سران استفاده مسئولانه از هوش مصنوعی در ارتش بودند که در لاهه برگزار شد. کشورهای G7، چین عضو بریکس و کشورهای چوون سنگاپور در این طرح مشارکت کردند. قوانین هوش مصنوعی در سطح جهانی متفاوت است به طوری که برخی کشورها قوانین جامع سطح ایالتی را تصویب می کنند؛ این در حالی است که برخی دیگر اصلاحات خاص هوش مصنوعی را در چهارچوب های موجود ادغام یا از رویکردی پراکنده تر با ابتکارات خاص و دستورالعمل های فدرال پیروی می کنند. در اتحادیه اروپا، حرکتی به سمت وضع قانون جامع و یکپارچه هوش مصنوعی وجود دارد، در حالی که آمریکا با طرح های متعدد ایالتی و دستورالعمل های فدرال، چشم اندازی پراکنده را نشان می دهد. رویکرد انگلیس به نفع نوآوری حقوقی است و فرانسه و آلمان هوش مصنوعی را در قوانین دیجیتال گسترده تر ادغام می کنند. ژاپن، کانادا و چین نیز به طور فعال در حال ایجاد چهارچوب های قانونی خاص حکمرانی هوش مصنوعی هستند. در عین حال، هند برای تنظیم هوش مصنوعی، به قوانین موجود متکی است. کشورهای دیگر مانند آفریقای جنوبی، برزیل، سنگاپور و امارات بر چهارچوب های اخلاقی هوش مصنوعی بدون قوانین جامع دولتی تمرکز می کنند. این تصویر جهانی، ترکیبی از استراتژی ها را نشان می دهد که نشان دهنده سبک حکومت داری، پیشرفت فناورانه و ارزش اجتماعی هر کشور نسبت به هوش مصنوعی است.

۲۰۱۵ آغازی برای صدور استراتژی و قوانین حکمرانی

۱۴ کشور ارزیابی شده عملکرد نسبتاً قدرتمندی در استراتژی هوش مصنوعی، نهادهای حاکمیتی هوش مصنوعی و مشارکت در هوش مصنوعی بین المللی نشان داده اند. با وجود این، در زمینه هایی چون صدور گواهینامه استاندارد هوش مصنوعی، ارزیابی تاثیرات و قوانین امکان بهبود نیز وجود دارد. در میان این کشورها، بیشتر آنها استراتژی های هوش مصنوعی را منتشر کرده اند. ۱۰ کشور اصول و هنجارهای هوش مصنوعی را ایجاد کرده اند، شش کشور ابزارهای ارزیابی اخلاقی این فناوری را ارائه کرده، پنج کشور استانداردهای اخلاقی حکمرانی هوش مصنوعی را اجرایی کرده و چهار کشور نیز قوانین ملی مربوط به هوش مصنوعی را وضع کرده اند. کارشناسان، ابزارها را به دو دسته طبقه بندی کرده اند؛ یکی دسته غیرقانونی است که شامل پنج ابزار استراتژی، نهادهای حاکمیتی، اصول، مکانیسم های ارزیابی و استانداردها می شود. دیگری، دسته قانونی است که شامل سه ابزار منتخب قوانین ملی هوش مصنوعی، قوانین حفاظت از داده ها برای هوش مصنوعی و قوانین حمایت از مصرف کننده برای هوش مصنوعی است. براساس تحلیل های صورت گرفته، همه کشورهای بادآمد بالا استراتژی های هوش مصنوعی ملی را منتشر کرده و نهادهای مدیریتی هوش مصنوعی را تشکیل داده اند. فرانسه و ایتالیا فاقد اصول ملی هستند و دلیل آن، این است که این دو کشور معادل اتحادیه اروپا را در اختیار دارند

که می تواند عملکرد آنها را نیز هدایت کند. به عنوان مثال، اتحادیه اروپا دستورالعمل های اخلاقی برای هوش مصنوعی قابل اطمینان را تصویب کرده است که برای فرانسه و ایتالیا به عنوان دو کشور عضو اتحادیه اروپا به همان اندازه موثر است. در حالت کلی، بیشتر این ۱۴ کشور استراتژی های هوش مصنوعی، نهادهای حاکمیتی و اصول کلی را بین سال های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۰ منتشر کرده اند. با وجود این، از سال ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۳، تمرکز به سمت قوانین هوش مصنوعی، استانداردها و مکانیسم های ارزیابی تاثیر هوش مصنوعی تغییر کرد. از نظر جدول زمانی انتشار این قوانین، توسعه به سه دوره تقسیم می شود؛ یکی قبل از ۲۰۱۵، یکی از ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ و دیگری از سال ۲۰۲۰ به بعد. بیشتر نهادهای حاکمیت ملی، استراتژی ها و اصول بین سال های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ پایه گذاری شدند و برخی کشورها در سه سال بعد از آن گذاشته شدند. از سال ۲۰۱۵، قوانین و استراتژی ها برای رسیدگی به چالش های ناشی از نسل های جدید فناوری هوش مصنوعی به روز شده اند.

اعتماد سه چهارمی مردم چین به هوش مصنوعی

همبستگی مثبتی بین آگاهی عمومی و اعتماد به هوش مصنوعی با ضریب همبستگی ۰,۸۴ وجود دارد. این نشان می دهد که هر چه عموم مردم در یک کشور از برنامه های هوش مصنوعی در سناریوهای کلیدی آگاه باشند، بیشتر به هوش مصنوعی اعتماد دارند. در میان آنها، در چین، هند، برزیل و آفریقای جنوبی، بیش از ۶۰ درصد از مردم مورد بررسی انتظار دارند که هوش مصنوعی در نهایت بتواند زندگی آنها را بهبود ببخشد که بیشتر از اثربخشی منفی آن است و درصد آن نسبت به سایر کشورها بالاتر است. در چین، بیش از سه چهارم مردم به هوش مصنوعی اعتماد دارند که بالاترین میزان در بین ۱۴ کشور است. در یک نظرسنجی دیگر هم به طور متوسط بیش از ۶۰ درصد از مردم چین، هند، برزیل، آفریقای جنوبی و سنگاپور از هوش مصنوعی آگاه و مطلع هستند که بالاترین آگاهی مربوط به سنگاپور با بیش از ۷۰ درصد است.

۲۲ درصد مقالات AI در آمریکا منتشر می شود

طبق آمار، بیش از ۱۴۰ هزار مقاله مرتبط با حکمرانی هوش مصنوعی در این ۱۴ کشور منتشر شده است. نسبت مقالات مرتبط با حکمرانی هوش مصنوعی حدود ۳ تا ۴ درصد از کل مقالات مرتبط با هوش مصنوعی در ۱۴ کشور مورد بررسی است. مجموع این مقالات از این کشورها بیشتر توسط آمریکا، چین و انگلیس منتشر شده اند که به ترتیب، ۲۲ درصد، ۱۸ درصد و ۱۳ درصد هستند. آلمان، انگلیس، هند و ایتالیا نیز سهم قابل توجهی دارند که به ترتیب ۱۰ درصد، ۹ درصد و ۸ درصد بوده است.

طی سال های ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۲، تعداد کل مقالات مرتبط با حکمرانی هوش مصنوعی با تمرکز بر تاثیر اجتماعی در این ۱۴ کشور، به طور پیوسته افزایش یافته و از ۴۷۲ مقاله در سال ۲۰۱۴ به ۲۷۰۷ مقاله در سال ۲۰۲۲ رسیده است. حجم کل مقالات حکمرانی هوش مصنوعی در سال های اخیر شتاب بالایی گرفته اند و نرخ رشد آن در سال ۲۰۲۲ به ۴۵ درصد رسید. نرخ رشد مقالات مرتبط با حکمرانی هوش مصنوعی در چین به مراتب بالاتر از سایر کشورها گزارش شده است. در سال ۲۰۱۴، نسبت مقالات حکمرانی هوش مصنوعی در چین در بین سایر کشورها، ۱۴,۲ درصد بوده و به این ترتیب، رتبه دوم را از آن خود کرد. در همان سال، آمریکا با نسبت ۲۵,۲ درصد، رده نخست را به دست آورد. با وجود این، تا سال ۲۰۲۱، تعداد مقالات در چین به ۲۳,۱ درصد رسید و توانست پیشگام انتشار مقالات در حوزه حکمرانی هوش مصنوعی با تمرکز بر تاثیر اجتماعی باشد. چین رتبه نخست خود را در سال ۲۰۲۲ نیز با نرخ مشارکت ۲۱,۲ درصدی حفظ کرد.

معرفی سازمان های بین المللی و انجمن های مردم نهاد

بنیاد علمی اکو

بنیاد علمی اکو، یک آژانس تخصصی اکو برای ارتقای علم و فناوری منجر به توسعه اقتصادی است. منشور اساسی اکو بر اساس معاهده از میر در نتیجه نشست کشورهای عضو در از میر ترکیه در ۱۲ مارس ۱۹۷۷ تشکیل شد. این منشور تأسیس بنیاد علمی اکو به عنوان یک آژانس تخصصی اکو به عنوان یک سازمان به منظور مخزن نیروی انسانی علمی و فنی بسیار ماهر و برای تسهیل ترویج تحقیقات علمی در بین کشورهای عضو تشکیل شد.

شورای وزیران اکو در سومین نشست خود که در ۶-۷ فوریه ۱۹۹۳ در کویته پاکستان برگزار شد، خواستار تأسیس چنین نهادی تا سال ۱۹۹۵ شد. منشور بنیاد توسط تمام ۱۰ کشور عضو در سومین جلسه اکو امضا شد. اجلاس سران در سال ۱۹۹۵ در اسلام آباد، اما تاکنون تنها افغانستان، ایران، پاکستان، تاجیکستان و ترکمنستان آن را تصویب کرده اند. سایر کشورهای عضو از جمله آذربایجان، قزاقستان، قرقیزستان، ترکیه و ازبکستان باید منشور را اصلاح کنند.

بیانیه استانبول که در اجلاس هفتم در ۱۴ اکتبر ۲۰۰۲ صادر شد، خواستار تأسیس زودهنگام بنیاد علمی اکو شد. شورای برنامه ریزی منطقه ای دوازدهم و سیزدهم در جلسات خود به ترتیب در مارس ۲۰۰۲ و آوریل ۲۰۰۳ نیز ابراز امیدواری کرد که سند اساسی بنیاد علمی اکو به زودی نهایی شود تا مقامات مربوطه پاکستان بتوانند اولین جلسه هیئت امنای بنیاد برای تأیید سند را تشکیل دهند.

اولین نشست گروه کارشناسان آژانس اسلام آباد در تاریخ ۳-۴ سپتامبر ۲۰۰۷ برای بحث و بررسی و نهایی کردن پروتکل الحاقی به منشور بنیاد علمی اکو که متعاقباً در هفدهمین نشست شورای وزیران در هرات، افغانستان برگزار شد، به تصویب رسید. دومین نشست کارشناسان در تاریخ ۳۰ تا ۳۱ اوت ۲۰۱۰ در تهران برگزار شد تا پیشرفت های ایجاد شده برای ایجاد بنیاد با اشاره به تصمیمات اتخاذ شده در اولین نشست کارشناسان و آماده سازی برای اولین اجلاس هیئت امنای بنیاد علمی در پاکستان در ریاست وزیر علوم و فناوری دولت پاکستان ارائه شود. نشست دوم کارشناسان کلیه مدارک اساسی را نهایی کرد و برای تصویب در هیئت امنای بنیاد پیشنهاد شد.

اولین جلسه هیئت امناء بنیاد علمی اکو در اسلام آباد پاکستان در ۲۰ دسامبر ۲۰۱۱ با حضور یک گروه تخصصی سطح بالا برگزار شد. نشست هیئت امناء به میزبانی دولت پاکستان برگزار شد، که در آن، اسناد اساسی بنیاد علوم اکو تصویب شد تا آن را به عنوان یک آژانس تخصصی اکو با منشور، شخصیت حقوقی و خودمختاری در مدیریت خود به عنوان مخزن متخصصان بسیار ماهر عمل کند. نیروی انسانی علمی و فنی و

تسهیل ترویج تحقیقات علمی در بین کشورهای عضو. دولت پاکستان فضای اداری را در ساختمان تازه ساخت وزارت علوم و فناوری به بنیاد اختصاص داده است.

این بنیاد در مدت زمان کوتاهی به عنوان ناظر/ ذینفع پلتفرم علم و سیاست بین دولتی برای تنوع زیستی و خدمات اکوسیستم^{۳۴} مستقر در بن، آلمان معتبر شده است.

منبع: https://ecosf.org/intro_to_ecosf.aspx

انجمن فرهنگی ایندوس

انجمن فرهنگی ایندوس در تلاش برای ترویج ارزش های تنوع فرهنگی، کثرت گرایی، هماهنگی مذهبی و شمول اجتماعی با استفاده از اشکال مختلف بیان هنری و فرهنگی که تمدن دره سند و مردم را نشان می دهد.

همکاری با سازمان ها و افرادی که برای ارتقای یک جامعه متکثر و متنوع فرهنگی تلاش می کنند. برای آموزش جامعه به ویژه زنان، کودکان و جوانان در مورد تمام جنبه های فرهنگ دره سند برای ترویج صلح، مدارا و ارزش های دموکراتیک تلاش می کند. برگزاری رویدادهایی مانند جشنواره های ادبیات، موسیقی محلی، ترویج هنر، گفتگوهای فرهنگی و غیره که به رشد مثبت و عقلانی جامعه کمک می کند و فرهنگ استدلال و احترام متقابل را تحریک می کند.

منبع: <https://icf.org.pk>

انجمن مدنی بریکس

انجمن مدنی بریکس به عنوان بستری برای بحث و ارائه عمل می کند و اعضای جامعه مدنی از کشورهای بریکس را قادر می سازد و از کشورهای اکثریت جهانی دعوت می کند تا در مورد اولویت های پیشنهادی شهروندان برای دستور کار بریکس بحث کنند و ابتکارات مدنی را با این اولویت ها به نمایش بگذارند.

هدف اصلی این مجمع تهیه پیش نویس سخنرانی با عنوان "حق توسعه: برابری، برابری و عدالت" برای نشست آینده سران آینده است که تحت نظارت مجمع عمومی سازمان ملل متحد برگزار می شود و همچنین ارائه توصیه های سیاستی تهیه شده توسط جامعه مدنی اعضا به رهبران کشورهای بریکس در راستای دستور کار رسمی ریاست بریکس روسیه می باشد.

اهداف کلیدی انجمن

- بحث در مورد نگرانی ها و ایجاد یک موضع واحد در میان اعضای جامعه مدنی بریکس در مورد دستیابی به اهداف توسعه پایدار، غیرقابل تقسیم و عادلانه
- تقویت همکاری بین المللی و ترویج تبادل اجتماعی و فرهنگی بین کشورهای بریکس
- اتحاد تلاش های جامعه مدنی بریکس در دفاع از حق مردم برای توسعه

- استفاده از مکانیسم های موجود سازمان ملل و اطمینان از اینکه ساختار جامعه مدنی سهمی در تأثیرگذاری بر سیاست های آژانس های اجرایی سازمان ملل در سطح ملی دارد
- تسهیل گفتگوهای سازنده بین سازمان های جامعه مدنی، دانشگاه ها، مشاغل و دولت ها در جریان رویدادهای بریکس
- ایجاد یک موضع واحد در میان اعضای جامعه مدنی در کشورهای بریکس در مورد اتخاذ تدابیر جمعی برای حفاظت از حقوق مردم برای توسعه و متعاقباً ارائه این موضع به رهبران کشورهای بریکس.
- حمایت از توسعه سازمان های غیردولتی ملی که در راستای منافع کشورهای متبوع خود فعالیت می کنند. تسهیل همکاری بین انجمن های ملی بریکس و تسریع همکاری متقابل آنها برای دستیابی به اهداف مشترک در مقیاس جهانی و تقویت انجمن های بین اجتماعی پایدار.
- ترویج گفت و گوی بین اجتماعی در سطح جهانی برای اطمینان از شفافیت در استفاده از فناوری های دیجیتال و تصویب مقررات جهانی برای صنعت فناوری اطلاعات، بر اساس اصول حقوق اساسی بشر. در پیش بینی مجمع مدنی، ۹ کارگروه برای تدوین پیشنهادهایی برای رهبران کشورهای بریکس ایجاد شده است.

۱. توسعه عادلانه اهداف

۲. اصول اخلاقی فن آوری های جدید

۳. توسعه اقتصادی و مالی مستقل

۴. آموزش و پرورش و توسعه انسانی

۵. امنیت سایبری و توسعه دیجیتال

۶. بهداشت عمومی و رفاه انسان

۷. فرهنگ، ورزش و گردشگری

۸. محیط زیست، انتقال انرژی، عدالت اجتماعی

۹. چشم انداز ۲۰۵۰: ارزش ها و حقوق ملل

- هر گروه کاری توسط یک نماینده از روسیه و یک نماینده از یکی از کشورهای بریکس رهبری خواهد شد. رؤسای مشترک وظیفه دارند گفتگوها را در مورد پیش نویس اسناد موضعی در کشورهای مربوطه خود هماهنگ کرده و گفتگوهای فرامرزی را تقویت کنند. آنها همچنین به عنوان نمایندگان رسمی گروه های کاری در رویدادهای مختلف بریکس، چه در داخل و چه در سطح بین المللی، خدمت خواهند کرد. سایر اعضا می توانند از طریق خود نامزدی و مشارکت توسط اعضای موجود به گروه های کاری بپیوندند.
 - یک کمیته بین المللی پیش نویس برای ایجاد آدرس ها ایجاد خواهد شد. این کمیته متشکل از نمایندگانی از تمامی کشورهای بریکس خواهد بود که توسط سازمان های غیردولتی در کشورهای مربوطه نمایندگی می شوند.
- همایش مدنی بریکس، با هدف تهیه پیشنهادهای (تحت عنوان پیش نویس پیمان آینده) از سوی انجمن مدنی کشورهای عضو بریکس (از جمله سازمان های مردم نهاد، دانشگاهیان و مشاغل) خطاب به اجلاس سران این

سازمان که در اکتبرماه سال جاری و با حضور جمهوری اسلامی ایران به عنوان عضو جدید این گروه، در کشور فدراسیون روسیه (شهر کازان) تحت نظارت مجمع عمومی سازمان ملل متحد برگزار خواهد شد. انجمن مدنی بریکس به عنوان بستری برای گفتگو و ارائه عمل می کند و کشورهای عضو بریکس را قادر می سازد تا درباره اولویت های پیشنهادی شهروندان کشورهای عضو برای دستور کار بریکس در اجلاس سران بحث کنند. و ابتکارات جوامع مدنی را در اختیار سران کشورها قرار دهند.

منبع: <https://bricscivilforum.ru/aboutforum>

اهم اقدامات اداره کل مبادلات فرهنگی و سازمان های بین المللی در دی ماه ۱۴۰۳

گزارش عملکرد اداره موافقت نامه ها و هماهنگی دستگاههای فرهنگی

عملکرد و اقدامات اداره موافقت نامه ها و هماهنگی دستگاههای فرهنگی در دی ماه ۱۴۰۳ در چند مبحث به قرار زیر، انجام شده است:

الف) تنظیم و پیگیری اسناد فرهنگی اعم از موافقتنامه و برنامه مبادلات و تفاهم نامه های فرهنگی بین جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها

- حضور در کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی و دفاع از تصویب موافقتنامه فرهنگی بین ایران و پرتغال در مجلس که منجر به تصویب سند شد.
- حضور در کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی و دفاع از تصویب موافقتنامه فرهنگی بین ایران و لهستان در مجلس. سند در نهایت به درخواست وزارت امور خارجه تصویب نشد و به حالت در انتظار در آمد برای طرح در جلسه ای دیگر.
- پیگیری و اخذ نظرات دستگاههای مختلف فرهنگی و علمی برای تنظیم سند یادداشت تفاهم همکاری فرهنگی بین ج.ا.ایران و کوبا و ارسال پیش نویس نهایی سند به وزارت خارجه برای ارائه به طرف مقابل برای امضا در اجلاس کمیسیون مشترک همکاری های اقتصادی بین دو کشور و معرفی نماینده برای شرکت در کمیسیون
- پیگیری یادداشت تفاهم همکاری های فرهنگی بین وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با وزارت فرهنگ و نوآوری مجارستان
- ارسال تصاویر اسناد فرهنگی امضا شده بین ج.ا.ایران و سودان برای ارائه به طرف مقابل در جهت گسترش اقدامات و برنامه های اجرایی
- تهیه و تنظیم یادداشت تفاهم همکاری علمی و فرهنگی بین رایزنی فرهنگی ج.ا.ایران در ونزوئلا با دانشگاه بین المللی ارتباطات آن کشور
- مکاتبه با وزارت امور خارجه و پیگیری موضوع تصویب سند موافقتنامه بین ایران و لهستان که به درخواست وزارت امور خارجه مسکوت ماند.

ب) انجام امور مربوط به کمیسیون های مشترک همکاری اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با سایر کشورها

- معرفی نماینده برای حضور در کمیسیون مشترک همکاری های اقتصادی بین ج.ا.ایران و کشورهای نیجریه، نیجر و ساحل عاج
- انجام امور مربوط به تشکیل بیست و نهمین کمیسیون مشترک همکاری های اقتصادی ایران و ترکیه و مکاتبه برای بررسی مجدد بند مربوط به وزارت آموزش و پرورش در سند ارائه شده از سوی طرف ترک
- انجام امور مربوط به موضوعات کمیسیون مشترک ایران و آذربایجان و معرفی نماینده برای شرکت در کمیسیون
- انجام امور مربوط به موضوعات کمیسیون مشترک ایران و ترکمنستان، اعلام موافقت با اصلاحات طرف ترکمن بر روی متن پیش نویس یادداشت تفاهم هجدهمین اجلاس کمیسیون مشترک و معرفی نماینده برای شرکت در کمیسیون
- ارسال بندهای پیشنهادی سازمان برای درج در مصوبه هفدهمین کمیسیون مشترک همکاری های اقتصادی ایران و تاجیکستان
- ارسال یادداشت تفاهم دهمین اجلاس کمیسیون مشترک همکاری های اقتصادی ایران و قطر به بخش های مربوطه برای اطلاع و اجرا
- پیگیری امور مربوط به هفدهمین اجلاس کمیسیون مشترک همکاری های اقتصادی ایران و روسیه
- شرکت در جلسه ارزیابی هجدهمین اجلاس کمیسیون مشترک ج.ا.ایران با ارمنستان در وزارت امور خارجه

ج) انجام امور مربوط به برگزاری کمیته های مشترک فرهنگی بین جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها

- انجام امور مربوط به تشکیل کمیته فرهنگی بین ایران و ازبکستان در سفر نخست وزیر آن کشور به تهران و برگزاری کمیسیون مشترک همکاری های اقتصادی دو کشور
- مکاتبه با دستگاه های مختلف با توجه به سفر نخست وزیر ازبکستان به تهران به منظور توسعه همکاری ها در زمینه فرهنگی
- برگزاری جلسات متعدد با مسئولین امر وزارت امور خارجه با موضوع رسیدگی به امور موسسه فرهنگی اکو در اداره کل و وزارت امور خارجه

د) رسیدگی به امور تفاهم نامه های سایر دستگاه های فرهنگی با طرف خارجی

- انجام امور مربوط به موافقت نامه همکاری تولید مشترک فیلم بین ج.ا.ایران و فدراسیون روسیه
- انجام امور مربوط به یادداشت تفاهم همکاری رسانه ای بین وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با وزارت اطلاع رسانی جمهوری بلاروس و مکاتبه برای اخذ ترجمه رسمی سند
- انجام امور مربوط به یادداشت تفاهم همکاری بین موزه هنرهای معاصر و انجمن هنرهای زیبای ویتنام
- مکاتبه با دانشگاه بین المللی امام خمینی قزوین و بنیاد سعدی برای اخذ موافقت برای همکاری با دانشگاه های ونزوئلا که به نتیجه رسید.

- ارائه پیشنهادهای همکاری سازمان اسناد و کتابخانه ملی و سازمان صدا و سیما برای همکاری با طرف ازبکستانی و درخواست گنجاندن برنامه های ارائه شده در برنامه سفر نخست وزیر ازبکستان به ایران
- ارسال یادداشت تفاهم همکاری بین رایزنی فرهنگی ج.ا.ایران در آلمانی با فرهنگستان علوم قزاقستان برای سازمان اسناد و کتابخانه ملی برای جلب همکاری آن سازمان